

LIETUVOS TEISMAI VEIKLOS REZULTATAI

2024

Turinys

Ižangos žodis	4
01 Teisėjų korpusas	5
02 Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos	10
2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos	11
2.2. Bylų nagrinėjimo greitis	27
2.3. Teismų darbo krūvis	34
2.4. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei metus	42
2.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui	49
2.6. Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą	50
2.7. Elektroninės bylos	52
03 Teisminė mediacija	56
04 Teismų savivalda ir jos komisijos	61
4.1. Visuotinis teisėjų susirinkimas	62
4.2. Teisėjų taryba	64
4.3. Teisėjų garbės teismas	71
4.4. Teisėjų etikos ir drausmės komisija	72
4.5. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija	73
4.6. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija	76
4.7. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija	79
4.8. Teismų sistemos apdovanojimų komisija	81

05 Rūpinimasis bylininkų ir teismų lankytojų savijauta teisme	83
5.1. Teismo psichologai	84
5.2. Teismo savanoriai	88
06 Teismų informacinių technologijų plėtra	90
6.1. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt	91
6.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai	92
07 Mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas	93
08 Visuomenės informavimas	98
09 Projektai	102
10 Teismų reforma	106
11 Negalios reformos įgyvendinimas	109
12 Asmens duomenų apsauga	112
13 Antikorupcinės kultūros stiprinimas	115
14 Teismų finansavimas	118
15 Žyminio mokesčio apskaita	121
Priedai	123

Jžangos žodis

Teismų sistemoje svarbiausia – žmonės. „Ne procesai kuria sėkmę – ją kuria žmonės, kurie įdeda širdį į kiekvieną žingsnį.“ Teisėjai, teisėjų padėjėjai ir visi teismų bendruomenės nariai, kurie kasdien nuoširdžiai ir atsakingai dirba tam, kad teisingumas būtų užtikrintas kiekvienam visuomenės nariui. Jų profesionalumas, atsidavimas ir aukšta profesinė kultūra yra pamatas, ant kurio statomas patikėjimas visa teismų sistema. 2024-ieji buvo metai, kai teisėjų korpusą papildė 32 nauji profesionalai. Tai leidžia teigti, kad atkuriamas teisėjo pareigų prestižas, o naujieji kolegos tapo stipria sistemos atrama tiek nagrinėjant bylas, tiek sprendžiant visai bendruomenei svarbius klausimus. O jų buvo nemažai: siekiant išlaikyti aukštus bylų nagrinėjimo standartus, nuosekliai dirbta, kad tolygiau būtų paskirstomi teisėjų darbo krūviai, toliau gilinti sprendimų kokybės (argumentų išsamumo, aiškumo, suprantamumo) standartai, svarbiomis kryptimis tapo teismų komunikacijos tobulinimas, teisėjų korpuso ir teismų personalo bendruomeniškumo stiprinimas, specialistų pritraukimo ir motyvuojančios darbo aplinkos kūrimas. 2024 m. skirti labai kuklūs papildomi asignavimai teisėjų padėjėjų, teismo posėdžių sekretorių ir teismo psichologų pareiginės algos koeficientams didinti atlyginimų problemos neišsprendė, taigi siekis gerinti sąlygas visoms darbuotojų grupėms, ypač teisiniam personalui, išlieka vienu iš sistemos prioritetų.

Mums svarbiausia, kad kiekvienas į teismą besikreipiantis žmogus gautų kokybišką, veiksmingą ir prieinamą teisingumo paslaugą. 2024 m. ypatingą dėmesį skyrėme negalią turintiems asmenims, užtikrindami, kad teismų paslaugos jiems būtų lengviau pasiekiamos: asmenims su negalia pritaikyti teismų interneto puslapiai, atnaujinti dokumentų šablonai, keliuose Lietuvos teismuose atlikti fizinio teismų pastatų prieinamumo darbai.

2024-ieji ir esmingų paties teisingumo vykdymo pokyčių metai. Siekdami efektyvesnio bylų nagrinėjimo, tolygaus teisėjų darbo krūvio paskirstymo, platesnio teisėjų specializacijos diegimo, kuo ekonomiškesei sistemos valdymo ruošmės svarbiems apylinkių teismų struktūriniais (optimizavimo / stambinimo) pokyčiams, kurie startavo pirmosiomis 2025 metų dienomis.

2024 m. teismuose gautų bylų skaičius, lyginant su 2023 m., šiek tiek augo. Praėjusiais metais gauta 193 215 bylų, per metus išnagrinėta 191 417 bylų (2023 m. gautos 189 922 bylos, išnagrinėtos 190 789 bylos). 2024 m. teismai gavo daugiau, tačiau išnagrinėjo mažiau bylų nei 2023-iaisiais. Statistiškai sprendimų kokybė išlieka aukšta: tik 1,4 % visų sprendimų buvo pakeisti ar panaikinti.

Kiekvienais metais augantis elektronine forma tvarkomų bylų skaičius indikuoja Lietuvos teismų skaitmenizacijos pažangą. 2024 m. – ne išimtis: elektronine forma tvarkytos civilinės ir administracinės bylos sudarė net 92 proc. visų civilinių ir administracinių bylų.

Šios kelios įžvalgos – tik pirmasis, toną užduodantis akordas. Toliau šiame komunikate rasite išsamią informaciją apie Lietuvos teismų veiklą 2024 m. Ji padės geriau suprasti, kuo teismai gyveno praėjusiais metais, įvertinti mūsų pastangas kuo geriau atliepti visuomenės poreikius ir, tikimės, kartu prisidės prie didesnio visuomenės pasitikėjimo Lietuvos teismais.

Teisėjų tarybos pirmininkė

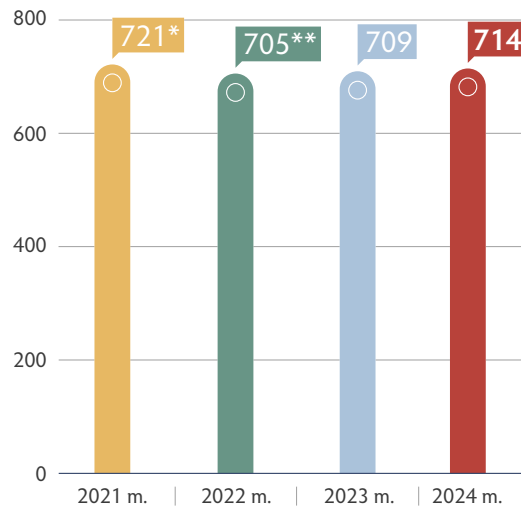
dr. Danguolė Bublienė

01

» Teisėjų korpusas

2024 metais teisėjų korpusą papildė 32 teisėjai (2021 m. – 12, 2022 m. – 30, 2023 m. – 34).

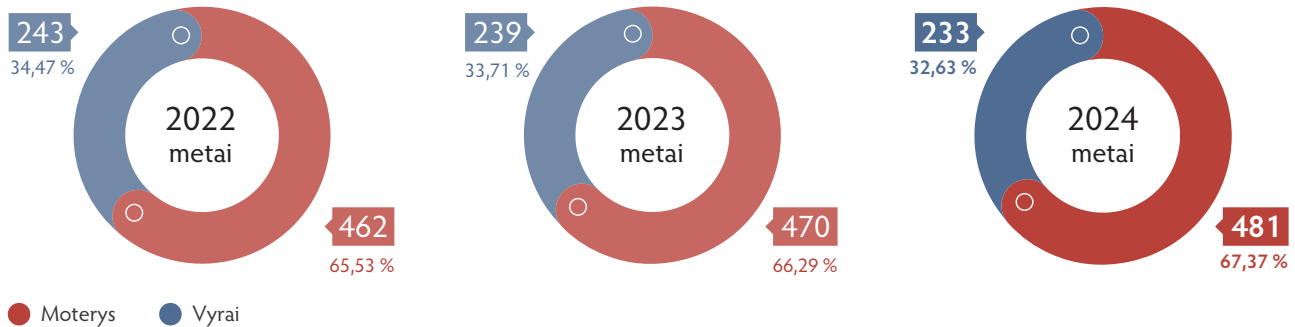
Užimtų teisėjų etatų skaičius 2024 m. pabaigoje

* iš jų vienas paskirtas 2 metams

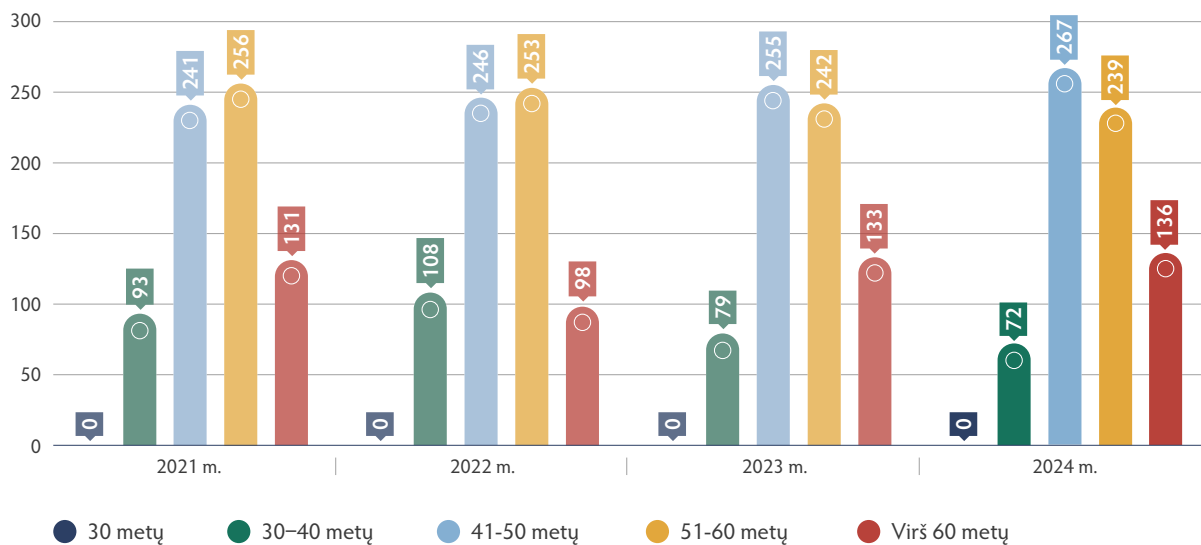
** iš jų du paskirti 2 metams

Lietuvos teismuose dirbo:

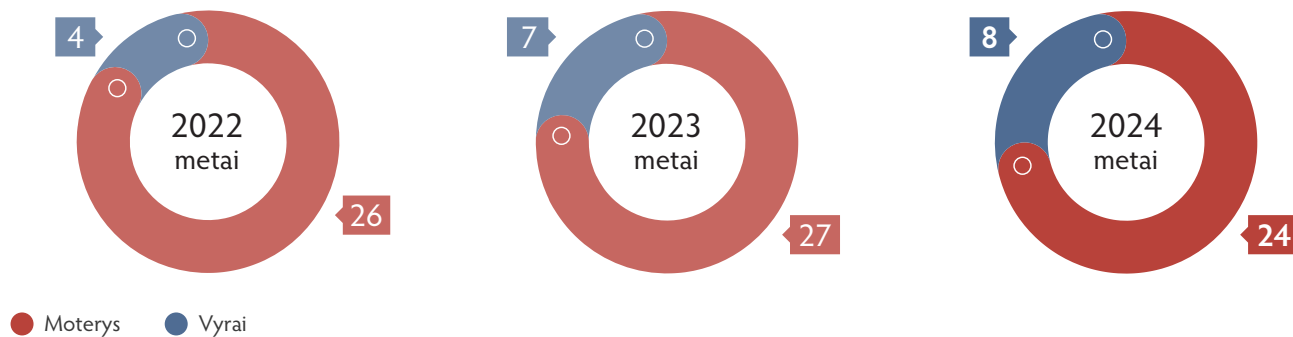
Didžiausiame Lietuvoje Vilniaus miesto apylinkės teisme 2024 m. pabaigoje dirbo 105 teisėjai (2021 m. – 101, 2022 m. – 96, 2023 m. – 101), mažiausiai teisėjų dirbo Plungės (17), Tauragės (15), Telšių (15) apylinkių teismuose.

Teisėjų amžiaus vidurkis 2024 m. pabaigoje

Kaip matyti, 2023 ir 2024 metais mažėjo teisėjų 30–40 ir 51–60 metų amžiaus grupėse, daugėjo – 41–50 ir virš 60 metų amžiaus grupėse.

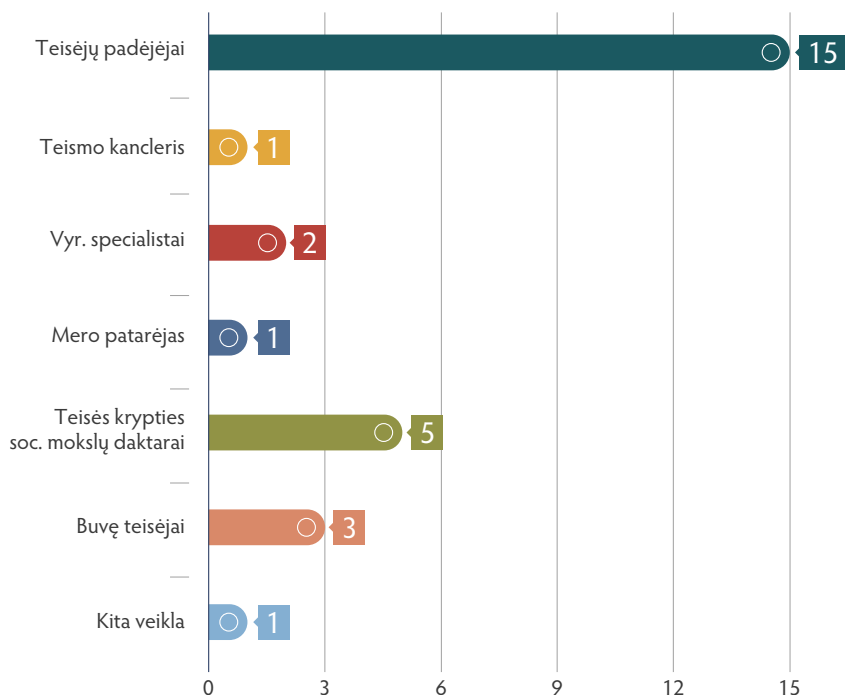
Paskyrimas į teisėjo pareigas pagal lytį

2024 m. teisėjų korpusą papildė 8 teisės krypties socialinių mokslų daktarai (2021 m. – 1, 2022 m. – 5, 2023 m. – 3).

2024 m. apylinkių teismų teisėjais paskirti 28 asmenys, iš jų:

Į vadovaujamas pareigas paskirti teisėjai

2024 m. 3 teisėjai paskirti teismų pirmininkais (2021 m. – 4, 2022 m. – 2, 2023 m. – 7):

- » Marius Dobrovolskis – Klaipėdos apygardos teismo pirmininku;
- » Donatas Jatužis – Panevėžio apygardos teismo pirmininku;
- » Gražvydas Poškus – Šiaulių apygardos teismo pirmininku.

2024 m. paskirtų teismų pirmininkų amžiaus vidurkis yra 51,33 metų (2021 m. – 46 m., 2022 m. – 47 m., 2023 m. – 50 m.).

2024 m. keturi teisėjai paskirti teismų skyrių pirmininkais (2021 m. – 1, 2022 m. – 4, 2023 m. – 1):

- » Algirdas Giedraitis – Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininku;

- » Mindaugas Povilanskas – Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininku;
- » Rūta Veniulytė-Jankūnienė – Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininke;
- » Laisvydas Zederštreimas – Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininku.

Atleidimai iš teisėjo pareigų

2024 metais iš teisėjo pareigų atleisti 26 teisėjai – šis skaičius kasmet mažėja (2021 m. – 38, 2022 m. – 42, 2023 m. – 28), iš jų:

- » 21 teisėjas buvo atleistas pasibaigus įgaliojimų laikui ar sulaukus įstatyme nustatyto pensinio amžiaus (2021 m. – 24, 2022 m. – 31, 2023 m. – 20);
- » 2 – savo noru (2021 m. – 8, 2022 m. – 8, 2023 m. – 4);
- » 1 – atleistas už teisėjo vardą žeminantį poelgį (2021 m. – 3, 2022 m. – 2, 2023 m. – 0);
- » 1 – išrinkus į kitas pareigas (2021 m. – 1, 2022 m. – 0, 2023 m. – 1);
- » 0 – įsiteisėjus apkaltinamajam teismo nuosprendžiui (2021 m., 2022 m., 2023 m. – 0);
- » 1 – dėl sveikatos būklės (2021 m. – 1, 2022 m. – 1, 2023 m. – 3).

»» Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos

- 2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos

- 2.2. Bylų nagrinėjimo greitis

- 2.3. Teismų darbo krūvis

- 2.4. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei metus

- 2.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui

- 2.6. Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą

- 2.7. Elektroninės bylos

2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos

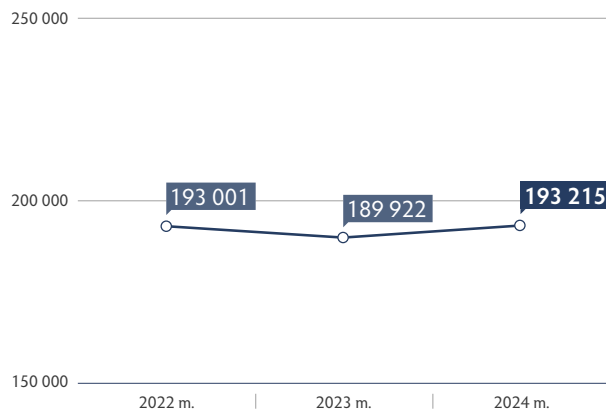
2024 m. Lietuvos apylinkių, apygardų (I instancija) ir Regionų administraciniame teismuose¹ buvo **gauta 193 215 bylų, išnagrinėta 191 417 bylų (2023 m. gautos 189 922 bylos, išnagrinėtos 190 789 bylos, 2022 m. gauta 193 001 byla, išnagrinėtos 191 729 bylos).**

2024 m. Lietuvos apylinkių, apygardų (I instancija) ir Regionų administraciniame teismuose gautų bylų skaičius, lyginant su 2023 m., padidėjo 1,7 %, išnagrinėtų padidėjo 0,3 %, lyginant su 2022 m., gautų ir išnagrinėtų bylų skaičius išliko beveik nepakitęs.

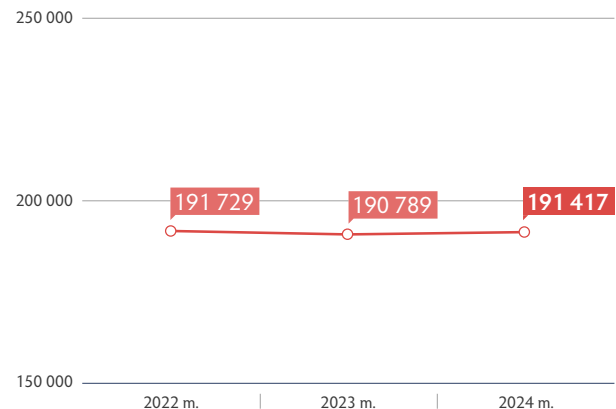
Teismuose gautų ir išnagrinėtų bylų skaičiui įtakos turėjo civilinių bylų pokytis – gautų civilinių bylų, lyginant su 2023 m., padaugėjo 5 %. Kita vertus, 2024 m. ir toliau mažėja (sumažėjo 10 %) teismuose gautų ir išnagrinėtų civilinių bylų dėl teismo leidimų išdavimo, lyginant su 2023 m. (2024 m. – 2 485 bylos, 2023 m. – 2 756 bylos). Šį pokytį lėmė 2023 m. sausio 1 d. įsigalioję Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir susijusių įstatymų pakeitimai, susiję su teismams nebūdingų funkcijų atsisakymu². Įstatymų pakeitimais apylinkių teismų funkcijų, nesusijusių su teisinio ginčo sprendimu, dalis buvo perduota notarams (dėl santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium sutuoktinių bendru sutikimu patvirtinimo, kai sutuoktiniai neturi nepilnamečių vaikų; dėl teismo leidimų nekilnojamojo daikto, kuris yra šeimos turtas, sandoriams sudaryti ir kitų teismo leidimų išdavimo) ir antstoliams (dėl praleisto termino vykdomajam dokumentui pateikti vykdyti atnaujinimo).

2024 m., lyginant su 2023 m., padidėjo neišnagrinėtų bylų likutis. Metų pabaigoje apylinkių, apygardų (I instancija) ir Regionų administraciniame teismuose neišnagrinėtų bylų likutį sudarė 31 387 bylos (2023 m. – 29 432 bylos, 2022 m. – 29 266 bylos). 2024 m. bylų likutis buvo 7 % didesnis nei 2023 m. ir 2022 m.

Gautos bylos:

Išnagrinėtos bylos:

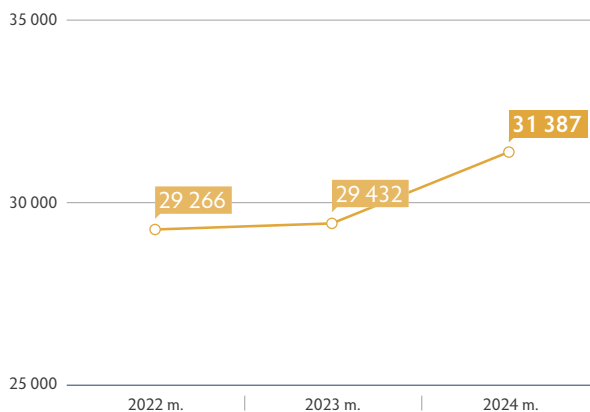

¹ Nuo 2024 m. sausio 1 d. Regionų apygardos administracinis teismas reorganizuotas prijungimo būdu – šis teismas prijungtas prie Vilniaus apygardos administracinio teismo ir pakeistas pavadinimas į Regionų administracinį teismą (teismą sudaro penkeri teismo rūmai: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio).

² Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.65, 1.117, 3.51, 3.52, 3.53, 3.61, 3.66, 3.67, 3.73, 3.77, 3.79, 3.85, 3.103, 3.140, 3.142, 3.143, 3.144, 3.188, 5.7, 6.492 ir 6.493 straipsnių pakeitimo ir CK papildymo 3.54¹, 3.54², 3.54³, 3.54⁴, 3.76¹ straipsniais pakeitimo įstatymas, Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo Nr. XII-2111 4, 13, 22 straipsnių pakeitimo ir 16, 17 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 46 straipsnio pakeitimo įstatymas, Lietuvos Respublikos civilinė procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo Nr. X-1809 8, 31¹ ir 31² straipsnių pakeitimo įstatymas, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 27, 35, 80, 82, 86, 115, 162¹, 284, 350, 515, 577, 582 ir 608 straipsnių pakeitimo įstatymas.

Neišnagrinėtų bylų likutis:

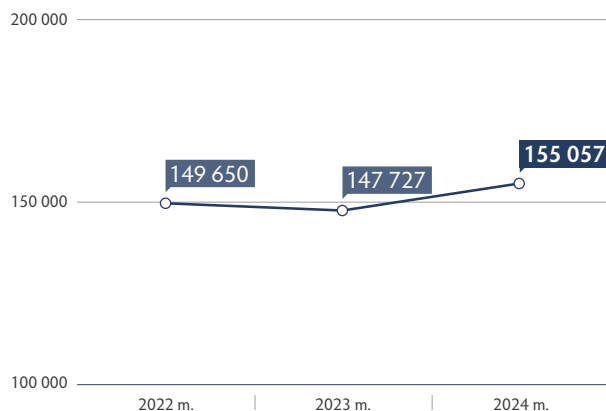
Civilinės bylos

2024 m., palyginus su 2023 m., išnagrinėtų civilinių bylų skaičius apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) padidėjo 5 % ir buvo 4 % didesnis nei 2022 m.

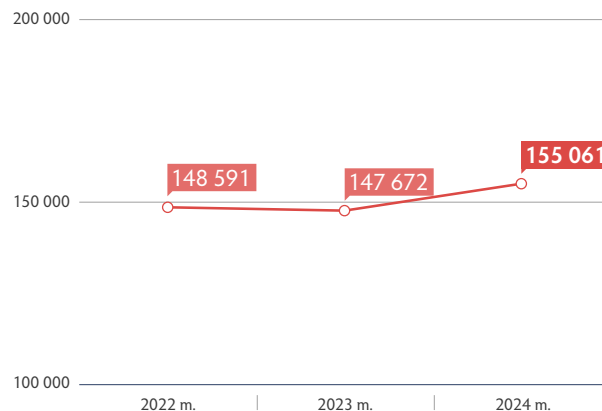
Civilinių bylų, kurių nagrinėjimas truko ilgiau nei 6 mėnesius, skaičius padidėjo. 2024 m. tokių bylų buvo 8 984, 2023 m. – 8 692, 2022 m. – 8 848.

Apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija):

Gautos bylos:

Išnagrinėtos bylos:

Iš jų:

Apylinkių teismuose išnagrinėta:

Apygardų teismuose išnagrinėta:

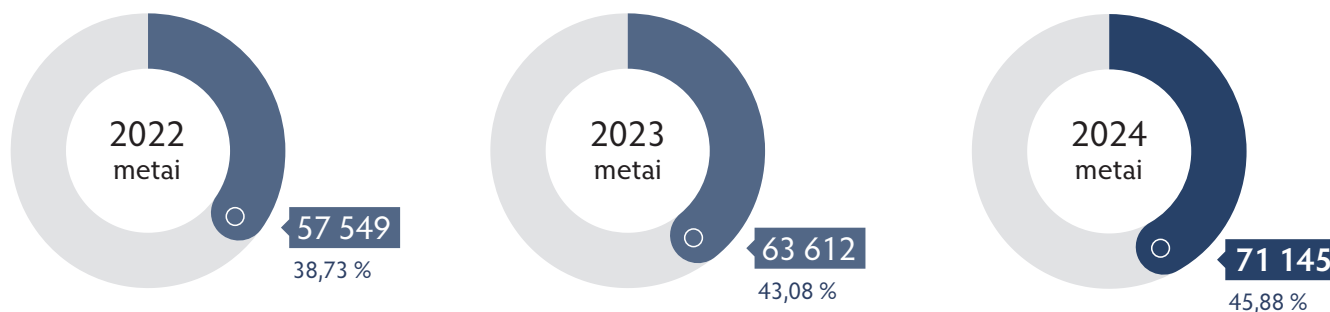
Apylinkių ir apygardų teismuose žymiai padaugėjo civilinių bylų, kurios nutrauktos teismams patvirtinus taikos sutartį:

Apylinkių ir apygardų teismuose neišnagrinėtų civilinių bylų likutį sudarė:

Dėl teismo įsakymo išdavimo išnagrinėtos civilinės bylos (bylų skaičius ir procentinė dalis nuo visų išnagrinėtų civilinių bylų):

2024 m. bylų dėl teismo įsakymo išdavimo skaičius padidėjo, šį padidėjimą galėjo lemti ir bendras skolininkų, ypač fizinių asmenų, skaičiaus didėjimas. Remiantis kredito biuro „Creditinfo“ pateiktais duomenimis, 2025 m. sausio 1 d. skolininkų fizinių asmenų buvo 181 831,

2024 m. sausio 1 d. – 159 984, 2023 m. sausio 1 d. – 152 853; juridinių asmenų 2025 m. sausio 1 d. – 36 628, 2024 m. – 38 245, 2023 m. – 37 064.

2024 m. apygardų teismuose I instancija išnagrinėtų civilinių bylų dėl juridinių asmenų bankroto skaičius išliko toks pat – 1 213 bylų (2023 m. – 1 215 bylų, 2022 m. – 1 297), tačiau, palyginus su 2022 m., tokių bylų sumažėjo 6 %.

2024 m. pirmosios instancijos teismų dažniausiai nagrinėtos civilinės bylos dėl:

- » **prievolių** (dėl paskolų grąžinimo, pirkimo–pardavimo įsipareigojimų ir kt.) – 55 877 bylos (2023 m. – 56 317, 2022 m. – 47 889);
- » **šeimos teisinių santykių** (dėl santuokos nutraukimo, išlaikymo vaikams priteisimo ir kt.) – 15 252 bylos (2023 m. – 14 914, 2022 m. – 16 168), iš jų dėl santuokos nutraukimo iš viso išnagrinėtos 7 648 bylos (2023 m. – 7 397, 2022 m. – 9 051), iš jų dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu išnagrinėtos 5 945 bylos (2023 m. – 5 656, 2022 m. – 7 606 bylos), bylų dėl įvaikinimo išnagrinėta 69 (2023 m. – 89, 2022 m. – 96);
- » **daiktinių teisinių santykių** (dėl nuosavybės teisės gynimo, hipotekos ir kt.) – 3 307 bylos (2023 m. – 3 334, 2022 m. – 2 979);
- » **juridinių asmenų** (dėl bankroto, valdančių organų sprendimų teisėtumo ir kt.) – 2 753 bylos (2023 m. – 2 552, 2022 m. – 2 504);
- » **bylos su tarptautiniu elementu** (bylos, kuriose taikytos tarptautinio civilinio proceso teisės normos ir kt.) – 1 224 bylos (2023 m. – 1 204, 2022 m. – 1 214);
- » **darbo teisinių santykių** (dėl darbo užmokesčio, darbo sutarties pasibaigimo bei nutraukimo ir kt.) – 761 byla (2023 m. – 549, 2022 m. – 563).

2024 m., lyginant su 2023 m., nežymiai sumažėjo bylų dėl prievolių bei daiktinių teisinių santykių, tačiau bylų dėl šeimos teisinių santykių, būtent – dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, padaugėjo, nepaisant teisinio reguliavimo pasikeitimų, kuriais nuo 2023 m. sausio 1 d. santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, *kai sutuoktiniai neturi nepilnamečių vaikų*, buvo perduotas spręsti ne teismine tvarka notarams. Taip pat nežymiai padaugėjo bylų dėl juridinių asmenų, bylų su tarptautiniu elementu ir bylų dėl darbo teisinių santykių.

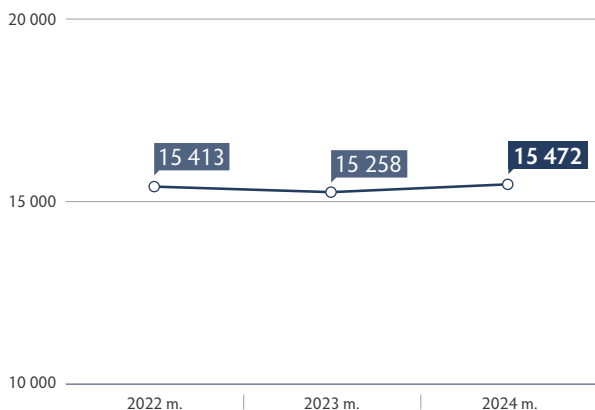
Baudžiamosios bylos

Apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) 2024 m., palyginti su 2023 m., išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius sumažėjo 1 %, palyginti su 2022 m. – 2 %, tuo tarpu gautų bylų skaičius, palyginti su 2023 m., padidėjo 1,4 %, palyginti su 2022 m. – 0,4 %. Gautų bylų skaičiaus didėjimas sietinas su tuo, kad padidėjo registruotų nusikalstamų veikų Lietuvoje skaičius: Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2024 ir 2023 m., lyginant su 2022 m., užregistruota 4 % daugiau nusikalstamų veikų.

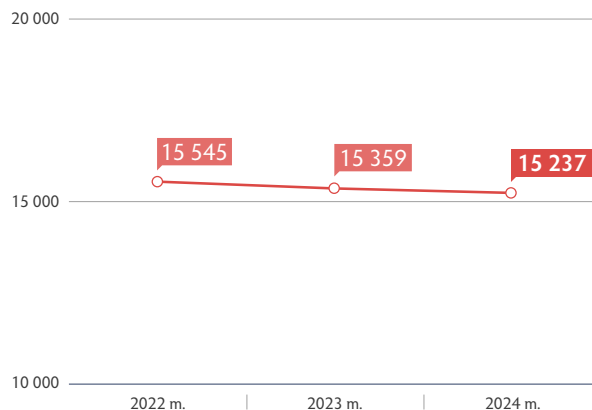
Baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas truko ilgiau nei 6 mėnesius, 2024 m. buvo 1 728 (2023 m. – 1 729, 2022 m. – 1 796).

Apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija):

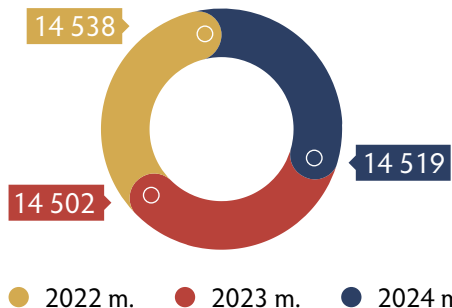
Gautos bylos:

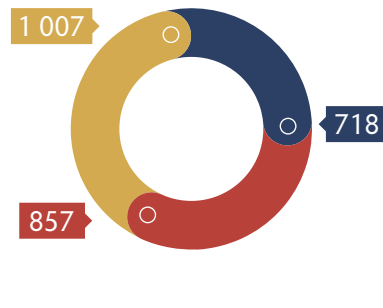
Išnagrinėtos bylos:

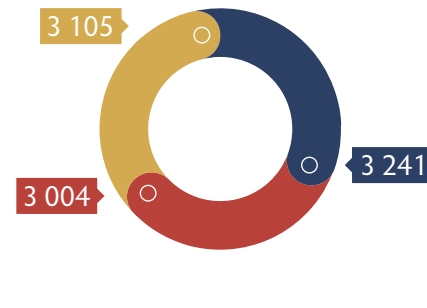
Apylinkių teismuose išnagrinėtos baudžiamosios bylos:

Apygardų teismuose išnagrinėtos baudžiamosios bylos:

Apylinkių ir apygardų teismuose neišnagrinėtų baudžiamųjų bylų likutį sudarė:

2024 m. pirmosios instancijos teismų dažniausiai nagrinėtos baudžiamosios bylos dėl:

- » **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams** (vagystės ir kt.) – 3 717 bylų (2023 m. – 3 180, 2022 m. – 2 982);
- » **nusikaltimų žmogaus sveikatai** – 3 706 bylos (2023 m. – 4 025, 2022 m. – 4 122), iš jų dėl sunkaus savo artimojo giminaičio ar šeimos nario sveikatos sutrikdymo 14 bylų (2023 m. – 20, 2022 m. – 23), fizinio skausmo sukėlimo ar nežymaus sveikatos sutrikdymo savo artimam giminaičiui ar šeimos nariui – 1 797 bylos (2023 m. – 2 123, 2022 m. – 2 155);
- » **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų transporto eismo saugumui** – 3 423 bylos (2023 m. – 3 604, 2022 m. – 3 844), iš jų dėl kelių transporto priemonės vairavimo apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, – 3 153 bylos (2023 m. – 3 398, 2022 m. – 3 629), kai buvo nesunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata arba nukentėjusiam asmeniui padaryta didelė turtinė žala – 37 bylos (2023 m. – 65, 2022 m. – 60); kai buvo sunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata – 8 bylos (2023 m. – 12, 2022 m. – 7); kai žuvo žmogus – 5 bylos (2023 m. – 14, 2022 m. – 17);
- » **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis**, – 2 360 bylų (2023 m. – 1 894, 2022 m. – 1 785);
- » **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų viešajai tvarkai** (visuomenės rimties ir tvarkos pažeidimai necenzūriniais žodžiais ar nepadoriu elgesiu ir kt.) – 560 bylų (2023 m. – 600, 2022 m. – 716).
- » **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų teisingumui** – 547 bylos (2023 m. – 612, 2022 m. – 683);

Tarp dažniausiai nagrinėtų baudžiamųjų bylų matyti didėjimo tendencija dviejų kategorijų bylose: dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams ir bylų dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis. Kitose dažniausiai nagrinėtų bylų kategorijose bylų skaičius, lyginant su 2023 m., sumažėjęs.

2024 m. apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) išnagrinėta **115 bylų dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams** (2023 m. – 128, 2022 m. – 137), iš jų dėl kyšininkavimo – 25 bylos (2023 m. – 32, 2022 m. – 34); dėl prekybos poveikiu – 14 bylų (2023 m. – 14, 2022 m. – 26), dėl papirkimo išnagrinėta daugiausiai bylų – 39 (2023 m. – 68, 2022 m. – 73). Už šias nusikalstamas veikas buvo nuteisti 76 asmenys (2023 m. – 120, 2022 m. – 110), iš kurių 8 asmenys nuteisti laisvės atėmimo bausme, 61 asmeniui skirtos baudos, 7 – areštas.

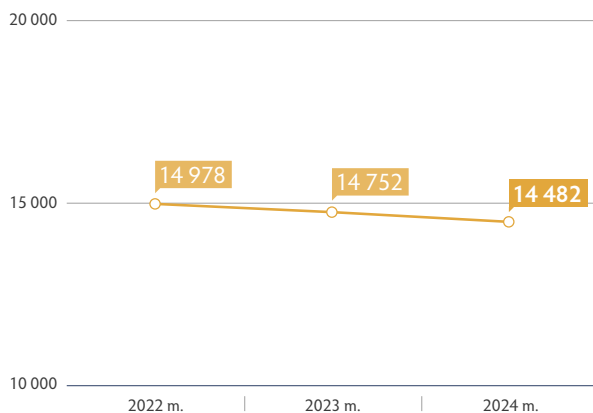
2024 m. išnagrinėta **16 bylų dėl žiauraus elgesio su gyvūnais** (2023 m. – 22, 2022 m. – 16). Už šias nusikalstamas veikas nuteista 13 asmenų (2023 m. – 19, 2022 m. – 15).

2024 m. apylinkių teismuose išnagrinėti 5 skundai dėl asmens laikino sulaikymo³ (2023 m. – 6 skundai).

2023 m. liepos 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo pakeitimai, numatantys apsaugos nuo smurto orderio skyrimą. 2024 m. apylinkių teismuose išnagrinėta iš viso 1168 skundai⁴ dėl policijos pareigūnų sprendimų skirti apsaugos nuo smurto orderį ar jo neskirti (2023 m. – 399). Iš šio skaičiaus 652 skundai netenkinti (2023 m. – 208), 507 skundai patenkinti ir paskirtas apsaugos nuo smurto orderis buvo teismo panaikintas (2023 m. – 167), 2 skundai patenkinti iš dalies (pakeistos paskirto orderio sąlygos) (2023 m. – 7). Gauti 7 skundai dėl įpareigojimo paskirti apsaugos nuo smurto orderį (2023 m. – negauta)⁵.

Nuteista fizinių ir juridinių asmenų:

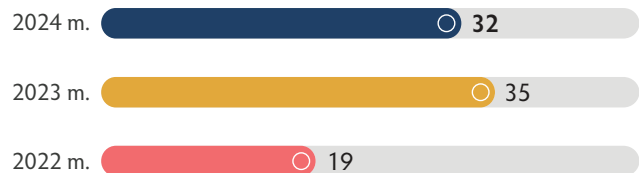
Iš jų:

Nepilnamečiai*

* Daugiausia nepilnamečių nuteista už vagystes (31 %).

Juridiniai asmenys**

** Daugiausia juridinių asmenų nuteista už apgaulingą apskaitos tvarkymą (56 %).

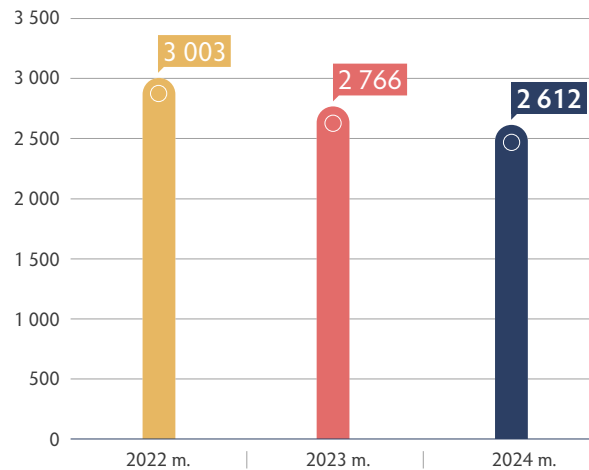
³ Bylos pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 140 straipsnį „Laikinas sulaikymas“.

⁴ Smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančių asmenų ar smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančių asmenų skundai

⁵ 2023 m. 17 skundų buvo grąžinti nenagrinėti, todėl nepatenka į pateikiamų nagrinėjimo rezultatų skaičius

Dėl kelių transporto priemonės vairavimo arba praktinio vairavimo mokymo apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, nuteista asmenų:

2024 m. dažniausiai skirtos šios bausmės ir baudžiamojo poveikio priemonės:

			
uždraudimas naudotis specialia teise – 2 422	turto konfiskavimas – 2 334	bauda – 1 512	areštas – 807
2023 m. – 2 564	2023 m. – 2 457	2023 m. – 1 695	2023 m. – 786
2022 m. – 2 802	2022 m. – 2 713	2022 m. – 1 939	2022 m. – 754

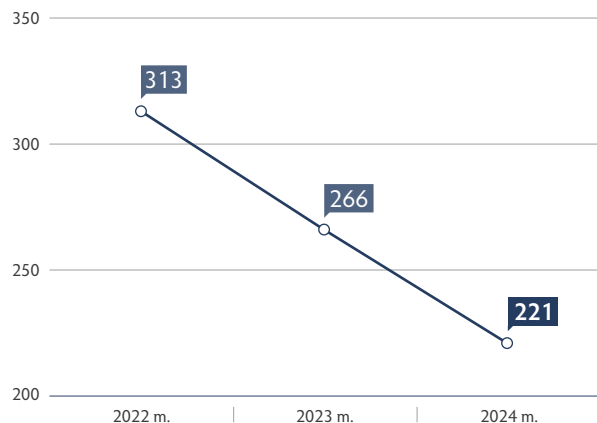
2024 m. asmenų, nuteistų už smurtą artimoje aplinkoje, skaičius, palyginus su 2023 m., kito nežymiai, išskyrus ženkliai sumažėjusį skaičių asmenų, nuteistų už fizinio skausmo sukėlimą ar nežymų sveikatos sutrikdymą savo artimam giminaičiui ar šeimos nariui. 2024 m. nuteista:

- » 12 asmenų už savo artimojo giminaičio ar šeimos nario nužudymą (2023 m. – 14, 2022 m. – 17);
- » 9 asmenys už sunkų savo artimojo giminaičio ar šeimos nario sveikatos sutrikdymą (2023 m. – 16, 2022 m. – 14);

- » 118 asmenų už nesunkų savo artimojo giminaičio ar šeimos nario sveikatos sutrikdymą (2023 m. – 114, 2022 m. – 121);
- » 1 533 asmenys už fizinio skausmo sukėlimą ar nežymų sveikatos sutrikdymą savo artimam giminaičiui ar šeimos nariui (2023 m. – 1 924, 2022 m. – 1 824);
- » 13 asmenų už piktnaudžiavimą tėvų, globėjo ar rūpintojo arba kitų teisėtų vaiko atstovų teisėmis ar pareigomis (2023 m. – 14, 2022 m. – 19).

Išteisinta fizinių ir juridinių asmenų*

Priverčiamosios medicinos priemonės buvo taikytos 295 asmenims (2023 m. – 329, 2022 m. – 307).

Atleisti nuo bausmės 4 nuteistieji (2023 m. – 3, 2022 m. – 6).

*Iš jų juridinių asmenų: 2024 m. – 2, 2023 m. – 12, 2022 m. – 7.

Dažniausiai teismų skirtos bausmės:

- » bauda – 4 358 asmenims (2023 m. – 4 500, 2022 m. – 4 769);
- » terminuotas laisvės atėmimas – 2 992 asmenims (2023 m. – 3 371, 2022 m. – 3 431);
- » laisvės apribojimas – 3 000 asmenų (2023 m. – 3 291, 2022 m. – 3 368);
- » areštas – 3 731 asmeniui (2023 m. – 3 132, 2022 m. – 3 300);
- » viešieji darbai – 521 asmeniui (2023 m. – 652, 2022 m. – 674).

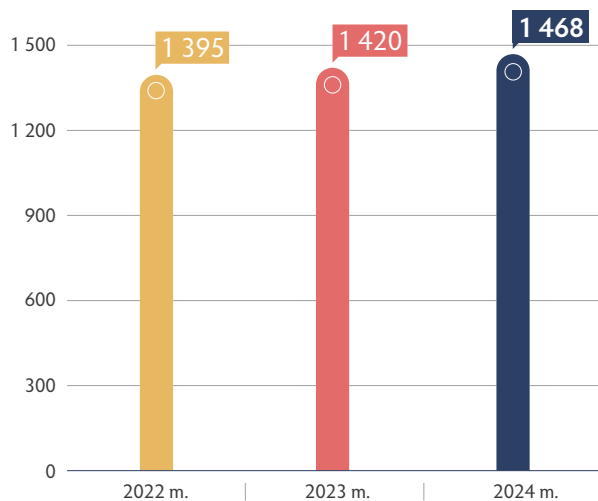
Teismai, atsižvelgdami į bylos aplinkybes, pirmiausia stengiasi skirti su laisvės atėmimu nesusijusias bausmes, t. y. esant galimybei bausmės tikslą stengiasi pasiekti kitomis priemonėmis. Remiantis „World Prison Brief“ duomenimis⁶, pagal įkalintų asmenų skaičių 100 000 gyventojų Lietuva užima 15 vietą Europoje (ankstesniais metais Lietuva užėmė 13 vietą Europoje).

⁶ https://www.prisonstudies.org/highest-to-lowest/prison_population_rate?field_region_taxonomy_tid=14

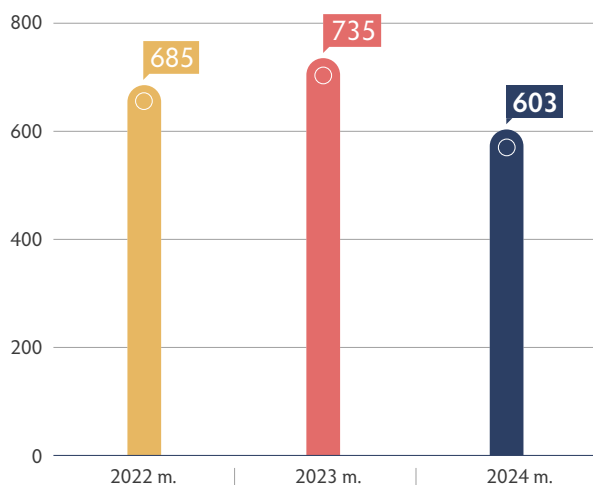
Bausmės vykdymo atidėjimas

Bausmės vykdymas I instancijos teismuose atidėtas (asmenų skaičius):

Padaugėjo atvejų, kai teismo nuosprendžiu nuteistajam skiriama laisvės atėmimo bausmė ir atidedamas jos vykdymas.

Baudžiamosiose bylose atleista nuo atsakomybės pagal laidavimą (asmenų skaičius):

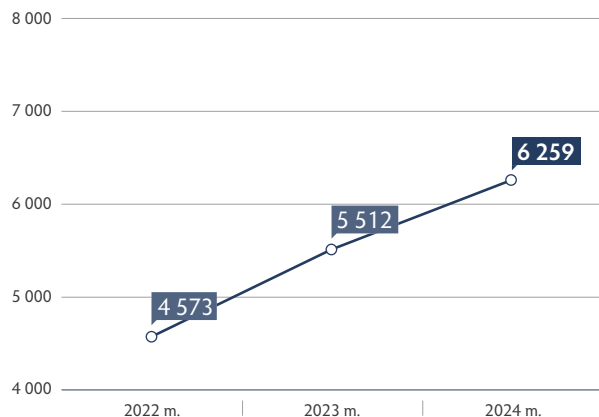
Atleista nuo atsakomybės pagal laidavimą mažiau asmenų, lyginant su 2023 m.

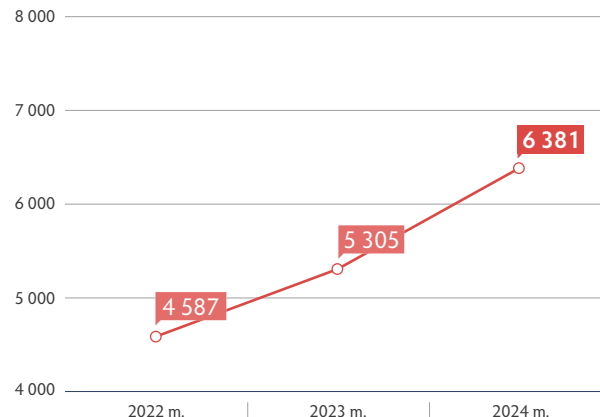
Administracinių nusižengimų bylos

2024 m., palyginti su 2023 m., išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų skaičius apylinkių teismuose padidėjo – 20 %, o palyginti su 2022 m. – padidėjo 39 %. Padidėjimo pokyčiui įtakos turėjo ženklus apylinkių teismuose gautų administracinių nusižengimų bylų skaičiaus didėjimas.

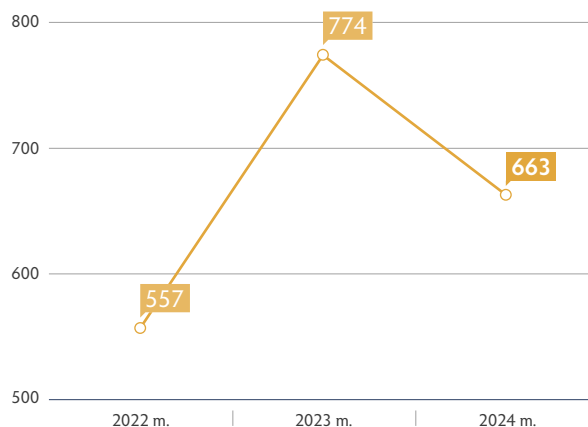
Apylinkių teismuose gauta bylų:

Apylinkių teismuose išnagrinėta bylų:

Apylinkių teismuose neišnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų likutis:

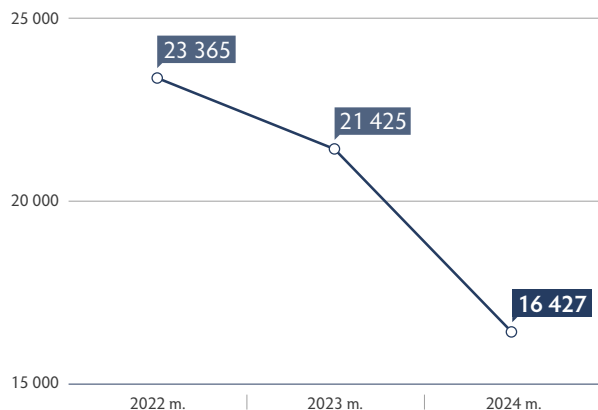
2024 m. pirmosios instancijos teismų dažniausiai nagrinėtos administracinių nusižengimų bylos buvo dėl administracinių nusižengimų, susijusių su:

- » transportu ir kelių ūkiu – 4 295 bylos (2023 m. – 3 314, 2022 m. – 2 286);
- » nuosavybe, turtinėmis teisėmis ir turtiniais interesais – 506 bylos (2023 m. – 527, 2022 m. – 550);
- » prekyba, finansų sistema ir statistika – 323 bylos (2023 m. – 227, 2022 m. – 180);
- » viešąja tvarka (nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas, neblaivaus pasirodymas viešose vietose ir kt.) – 293 bylos (2023 m. – 181, 2022 m. – 234);
- » valdymo tvarka – 249 bylos (2023 m. – 254, 2022 m. – 281);
- » aplinkos apsauga, gamtos išteklių naudojimu ir paveldo apsauga – 138 bylos (2023 m. – 126, 2022 m. – 142).

Tarp dažniausiai nagrinėtų administracinių nusižengimų bylų kategorijų pastebėta, kad, lyginant su 2023 m., 2024 m. ir toliau matyti ženkliai augantis bylų, susijusių su transportu ir kelių ūkiu, skaičius (šiam pokyčiui galėjo turėti įtakos 2023 metais įsigalioję ANK XXII skyriaus „Administraciniai nusižengimai, susiję su transportu ir kelių ūkiu“ pakeitimai), taip pat šiek tiek padaugėjo bylų, susijusių su prekyba, finansų sistema ir statistika, viešąja tvarka, bei bylų, susijusių su aplinkos apsauga, gamtos išteklių naudojimu ir paveldo apsauga. Tuo tarpu bylų, susijusių su nuosavybe, turtinėmis teisėmis ir turtiniais interesais bei valdymo tvarka, lyginant su 2023 m., sumažėjo.

Administracinės bylos

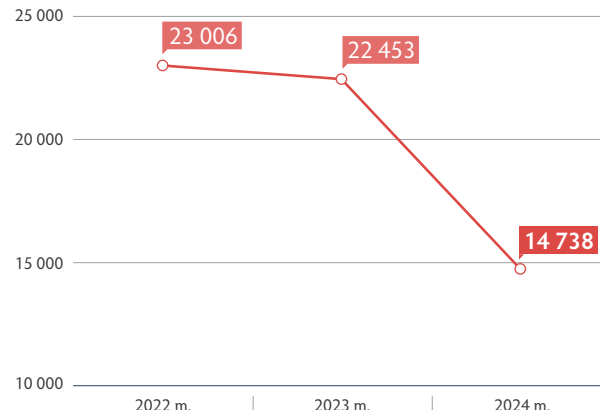
Regionų administraciniame teisme gauta bylų:

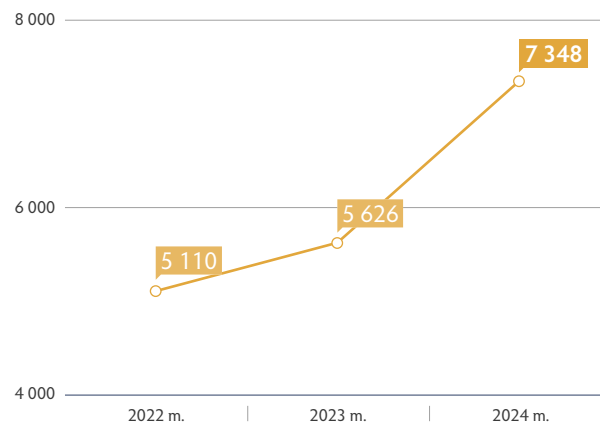
Iš jų supaprastinto proceso tvarka nagrinėtinų bylų (bylos dėl teismo įsakymo išdavimo) gauta 50, išnagrinėta – 49 (2023 m. gauta 6 415, išnagrinėta 7 942, 2022 m. gauta 9 259, išnagrinėta 8 112).

2024 m., palyginti su 2022 m. ir 2023 m., Regionų administraciniame teisme ir toliau matyti ženklus išnagrinėtų administracinių bylų skaičiaus mažėjimas (2024 m. – 34 %). Šį sumažėjimo pokytį galėjo lemti 2023 m. sausio 1 d. įsigalioję Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai⁷, kurie nebenumato galimybės dėl laiku nesumokėtos rinkliavos priteisimo kreiptis į Regionų administracinę teisimą su pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo, o ginčai dėl rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų perduoti spręsti ne teismo tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai.

Regionų administraciniame teisme išnagrinėta bylų:

Regionų administraciniame teisme neišnagrinėtų administracinių bylų likutis:

⁷ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2, 11², 12, 28, 30, 30¹, 30², 35¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 25¹, 30¹, 30², 30³, 30⁴, 30⁵, 30⁶, 30⁷, 30⁸, 30⁹ straipsniais, septintuoju-1 ir septintuoju-2 skirsniais įstatymas.

Administracinių bylų, kurių nagrinėjimas Regionų administraciniame teisme truko ilgiau nei 6 mėnesius, 2024 m. buvo 2 181 (2023 m. – 1 558, 2022 m. – 1 398).

Nepaisant ženklaus gautų administracinių bylų skaičiaus sumažėjimo 2024 m., neigiamam neišnagrinėtų bylų likučių bei bylų nagrinėjimo trukmės pokyčiui įtakos turėjo didelis skaičius bylų, gautų ankstesniais metais, kurioms įstatymai nustato sutrumpintus išnagrinėjimo terminus – bylų dėl užsieniečių teisinės padėties ir prieglobsčio bei supaprastinta tvarka nagrinėtų bylų dėl teismo įsakymo išdavimo (dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolos išieškojimo). Dėl 2022–2023 m. susiklosčiusių aplinkybių ir ilgam sutrikdyto įprasto administracinių bylų pagal bendrąsias proceso taisykles nagrinėjimo administraciniuose teismuose susidarė dideli bylų likučiai ir pailgėjo įprasta tvarka nagrinėjamų bylų nagrinėjimo trukmė. Be to, neigiamos įtakos turėjo ir teisėjų, teismo personalo (teisėjų padėjėjų, teismo posėdžių sekretorių) trūkumas.

2024 m. pirmosios instancijos teismų dažniausiai nagrinėtos administracinės bylos dėl:

- » **mokestinių teisinių santykių** – 8 693 bylos (2023 m. – 16 990, 2022 m. – 15 745). Iš jų didžioji dalis buvo bylos dėl prašymų dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolos išieškojimo – 8 470 bylų (2023 m. – 16 743, 2022 m. – 15 563);
- » **užsieniečių teisinės padėties** – 1 435 bylos (2023 m. – 823, 2022 m. – 1 472);
- » **bausmių vykdymo ir suėmimo sąlygų** – 805 bylos (2023 m. – 757, 2022 m. – 848);
- » **nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansinės paramos** – 502 bylos (2023 m. – 611, 2022 m. – 900);
- » **statybos** – 305 bylos (2023 m. – 280, 2022 m. – 295);
- » **aplinkos apsaugos** – 222 bylos (2023 m. – 346, 2022 m. – 316);
- » **prieglobsčio** – 190 bylų (2023 m. – 146, 2022 m. – 1 905).

Tarp dažniausiai nagrinėtų administracinių bylų kategorijų pastebėta, kad 2024 m. ženkliai sumažėjo bylų dėl mokestinių teisinių santykių, iš kurių didžioji dalis – bylos dėl prašymų dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolos išieškojimo, taip pat nežymiai sumažėjo bylų dėl nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansinės paramos bei aplinkos apsaugos, tačiau žymiai padidėjo bylų dėl užsieniečių teisinės padėties bei prieglobsčio skaičius, matyti ir bylų dėl statybų bei bausmių vykdymo ir suėmimo sąlygų didėjimo tendencija.

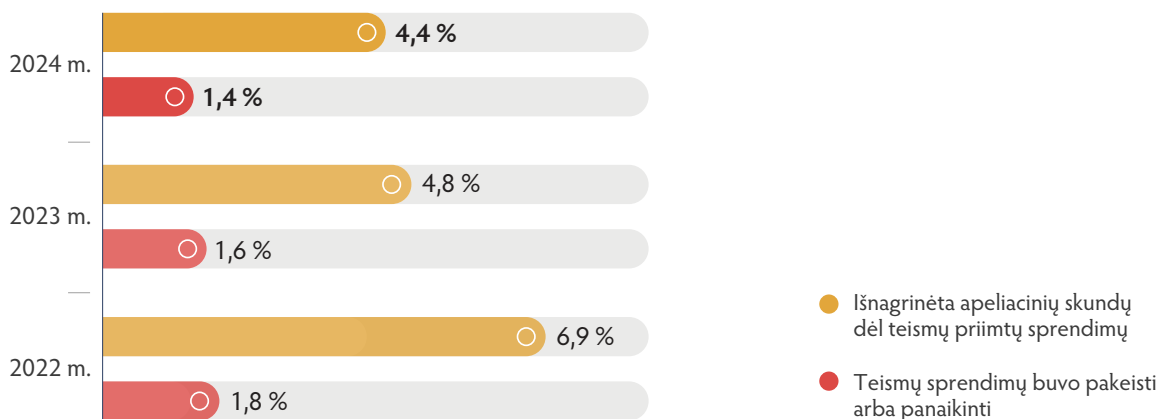
Teismo sprendimų stabilumas

Civilinėse bylose išnagrinėta 3 560 apeliacinių skundų dėl teismų priimtų sprendimų, iš jų 1 219 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 34 % apskųstų civilinių bylų ir 0,8 % visų išnagrinėtų civilinių bylų (2023 m. išnagrinėtas 3 661 apeliacinis skundas dėl teismų priimtų sprendimų, iš jų 1 260 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas). Lyginant su 2023 metais, išnagrinėtų civilinių bylų pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus apeliacinius skundus, atsižvelgiant į visų išnagrinėtų civilinių bylų skaičių, išliko labai panašus – 2023 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 0,9 % visų išnagrinėtų civilinių bylų.

Baudžiamosiose bylose išnagrinėti 2 029 apeliaciniai skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 809 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 40 % apskųstų baudžiamųjų bylų ir apie 5,3 % visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų (2023 m. išnagrinėti 2 163 apeliaciniai skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 819 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas). Lyginant su 2023 metais, pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus apeliacinius skundus, atsižvelgiant į visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičių, išliko toks pats – 2023 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 5,3 % visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų.

Administracinėse bylose išnagrinėti 1 654 apeliaciniai skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 485 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 29 % apskųstų administracinių bylų ir apie 3,3 % visų išnagrinėtų administracinių bylų (2023 m. išnagrinėtas 2 331 apeliacinis skundas dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 686 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas). Lyginant su 2023 metais, išliko panašus pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus apeliacinius skundus, atsižvelgiant į visų išnagrinėtų administracinių bylų skaičių, – 2023 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 3,1 % visų išnagrinėtų administracinių bylų.

Administracinių nusižengimų bylose išnagrinėti 1 105 apeliaciniai skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 239 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 22 % apskųstų administracinių nusižengimų bylų ir apie 3,7 % visų išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų (2023 m. išnagrinėti 1 028 apeliaciniai skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 233 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas). Lyginant su 2023 m., padidėjo pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus apeliacinius skundus, atsižvelgiant į visų išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų skaičių, – 2023 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 4,4 % visų išnagrinėtų administracinių bylų.

Taigi, 2024 m., lyginant su 2023 m., buvo išnagrinėta mažiau apeliacinių skundų dėl teismuose priimtų sprendimų, taip pat atitinkamai šiek tiek sumažėjo išnagrinėtų apeliacinių skundų ir pakeistų ar panaikintų sprendimų santykis, taigi galima teigti, kad teismų sprendimų kokybė išlieka stabili ir nežymiai gerėjo.

2024 m. apeliacine instancija žodinio proceso tvarka išnagrinėta 2 241 **baudžiamoji byla** (2023 m. – 2 418, 2022 m. – 2 568), iš jų 1857 bylos dėl nuosprendžių (pagal apeliacinius skundus) (2023 m. – 1 917, 2022 m. – 2 096), 1 569 bylos rašytinio proceso tvarka (2023 m. – 2 117, 2022 m. – 1 737), iš jų 251 byla dėl nuosprendžių (pagal apeliacinius skundus) (2023 m. – 268, 2022 m. – 280). Taigi žodinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius mažėjo nežymiai, tačiau rašytinio proceso tvarka išnagrinėtų bylų skaičiaus mažėjimas vertintinas kaip ženklus.

2024 m. apeliacine instancija 37 **civilinės bylos** išnagrinėtos žodinio proceso tvarka (2023 m. – 44, 2022 m. – 51), iš jų 28 bylos dėl I instancijos sprendimų (2023 m. – 36, 2022 m. – 44), 7 948 bylos išnagrinėtos rašytinio proceso tvarka (2023 m. – 8 738, 2022 m. – 9 308), iš jų 3 544 bylos dėl I instancijos sprendimų (2023 m. – 3 716, 2022 m. – 4 570). Taigi tiek žodinio proceso tvarka, tiek rašytinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėtų civilinių bylų skaičius buvo mažesnis nei 2023 m., o rašytinio proceso tvarka išnagrinėtų bylų atvejų 9 % sumažėjimas vertintinas kaip ženklus.

2024 m. apeliacine instancija 25 **administracinių nusižengimų bylos** išnagrinėtos žodinio proceso tvarka (2023 m. – 22, 2022 m. – 29), 1 359 bylos išnagrinėtos rašytinio proceso tvarka (2023 m. – 1 184, 2022 m. – 1 214). Taigi, palyginus su 2023 m., žodinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėtų bylų skaičius ir rašytinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėtų bylų skaičius padidėjo.

2024 m. apeliacine instancija 88 **administracinės bylos** išnagrinėtos žodinio proceso tvarka (2023 m. – 152, 2022 m. – 572), 2 479 bylos išnagrinėtos rašytinio proceso tvarka (2023 m. – 3 047, 2022 m. – 4 608). Taigi žodinio proceso tvarka ir rašytinio proceso tvarka apeliacine instancija išnagrinėtų bylų skaičius sumažėjo ženkliai.

2.2.

Bylų nagrinėjimo greitis

Bylų nagrinėjimo teismuose trukmė yra laikotarpis nuo inicijuojančio bylą procesinio šalies dokumento pateikimo teismui iki baigiamąjo teismo procesinio sprendimo priėmimo, per kurį teisme yra išnagrinėjama konkreti byla. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme bylų nagrinėjimo trukmė yra laikotarpis nuo bylos gavimo teisme, po kasacinio skundo priėmimo klausimo išsprendimo, iki baigiamąjo teismo procesinio sprendimo priėmimo. Bylų nagrinėjimo teismuose trukmei įtakos turi teisme gaunamų naujų bylų ir dirbančių teisėjų, kurie šias bylas nagrinėja, skaičius (teisėjo darbo krūvis), bylos rūšis ar jos tipas bei sudėtingumas, įstatymuose nurodyti atvejai, kai bylos nagrinėjimas turi būti atidedamas (pavyzdžiui, proceso šalies liga) arba stabdomas (pavyzdžiui, juridiniam asmeniui iškelta bankroto byla).

Bylų nagrinėjimo apylinkių ir apygardų teismuose 2024 m. tendencijos

- » **Apylinkių teismuose 2024 m. civilinių bylų** trukmė, lyginant su 2023 m., nežymiai (2 dienomis) pailgėjo, tačiau, lyginant su 2022 m., sutrumpėjo 8 dienomis.
- » **Apygardų teismuose 2024 m. matyti civilinių bylų, nagrinėjamų pirmąja instancija**, nagrinėjimo trukmės trumpėjimo tendencija (lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 8 dienomis, o lyginant su 2022 m. – 2 dienomis).
- » **Apygardų teismuose 2024 m. taip pat matyti civilinių bylų, nagrinėjamų apeliacine instancija dėl pirmosios instancijos sprendimų (pagal apeliacinius skundus)**, nagrinėjimo trukmės trumpėjimo tendencija (lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 8 dienomis, tuo tarpu lyginant su 2022 m., labai nežymiai, t. y. 1 diena, pailgėjo).
- » **Apylinkių teismuose 2024 m. taip pat matyti baudžiamųjų bylų**, nagrinėjamų pirmąja instancija, nagrinėjimo trukmės trumpėjimo tendencija (lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 6 dienomis, o lyginant su 2022 m. – 8 dienomis).
- » **Apygardų teismuose baudžiamųjų bylų, nagrinėjamų pirmąja instancija**, nagrinėjimo trukmė 2024 m. pailgėjo (lyginant su 2023 m., pailgėjo 39 dienomis, o lyginant su 2022 m. – 90 dienų).

Pagrindinis kriterijus, galėjęs turėti įtakos ilgesniam apygardų teismuose 2024 m. pirmosios instancijos tvarka išnagrinėtų baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmės vidurkiui, yra tai, kad 2024 m., palyginus su 2023 m., apygardų teismuose buvo išnagrinėta daugiau baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas buvo pradėtas seniau, t. y. truko ilgiau. Pavyzdžiui, 2024 m. apygardos teismuose pirmąja instancija baigtos nagrinėti baudžiamosios bylos, kurios buvo pradėtos nagrinėti dar 2009 m. balandžio 6 d., 2010 m. gegužės 10 d. Tuo tarpu 2023 m. pirmąja instancija seniausios išnagrinėtos baudžiamosios bylos apygardų teismuose buvo pradėtos nagrinėti 2011 m. rugpjūčio 29 d., 2014 m. balandžio 14 d. Nurodytos aplinkybės apie 2024 m. baigtas nagrinėti seniau pradėtas nagrinėti baudžiamąsias bylas turi įtakos ir bendrai ilgesnei baudžiamųjų bylų, apygardų teismuose nagrinėjamų pirmąja instancija, nagrinėjimo trukmei 2024 m.

Tačiau nurodytos aplinkybės kartu pagrindžia, kad teismai imasi aktyvių veiksmų / priemonių spartinti užsitęsusių bylų nagrinėjimą (periodiškai siunčiamos užklausos dėl kaltinamojo paieškos rezultatų, iš anksto į priekį derinamos kelios posėdžių datos, priimanamos teismo nutartys dėl liudytojų atvedinimo, kaltinamiesiems ir kitiems dalyviams už neatvykimą į teismą be svarbios priežasties skiriamos baudos, įsigaliojus teisės aktų pakeitimams posėdžiai organizuojami nuotoliniu būdu).

- » **Apygardų teismuose** 2024 m. matyti **baudžiamųjų bylų, nagrinėtinų apeliacinės instancijos tvarka** (dėl nuosprendžių ir nutarčių pagal apeliacinius skundus), trukmės trumpėjimo tendencija (lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 3 dienomis, o lyginant su 2022 m. – 2 dienomis).
- » **Apylinkių teismuose** 2024 m. taip pat matyti **administracinių nusižengimų bylų**, nagrinėtinų pirmąja instancija, nagrinėjimo trukmės trumpėjimo tendencija (lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 18 dienų, o lyginant su 2022 m. – 16 dienų).
- » **Apylinkių teismuose šios kategorijos bylose pagal skundus** nagrinėjimo trukmė 2024 m. iš esmės išliko stabili (lyginant su 2023 m., 1 diena pailgėjo, o lyginant su 2022 m., 1 diena sutrumpėjo).
- » **Apygardų teismuose administracinių nusižengimų bylų**, nagrinėtinų apeliacine instancija, nagrinėjimo trukmė 2024 m. taip pat iš esmės išliko ta pati (lyginant su 2023 m., 1 diena pailgėjo ir buvo tokia pati kaip 2022 m.).
- » **Lietuvos apeliaciniame teisme** ir toliau matyti **civilinių bylų** nagrinėjimo trukmės trumpėjimas (2024 m., lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 16 dienų, o lyginant su 2022 m. – 114 dienų).

Tuo tarpu **baudžiamųjų bylų** nagrinėjimo trukmė Lietuvos apeliaciniame teisme ilgėja – 2024 m., lyginant su 2023 m., pailgėjo 43 dienomis, o lyginant su 2022 m., pailgėjo 48 dienomis.

Pagrindinis kriterijus, galėjęs turėti įtakos baudžiamųjų bylų pagal apeliacinius skundus trukmės Lietuvos apeliaciniame teisme vidurkio padidėjimui, taip pat galimai yra aplinkybė, kad 2024 m., palyginus su 2023 m., buvo išnagrinėta baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas buvo pradėtas seniau, t. y. truko ilgiau. Pavyzdžiui, 2024 m. Lietuvos apeliaciniame teisme apeliacine tvarka buvo baigta nagrinėti baudžiamoji byla, kuri pradėta nagrinėti dar 2018 m. sausio 25 d., tuo tarpu 2023 m. seniausia išnagrinėta baudžiamoji byla buvo pradėta nagrinėti 2019 m. vasario 6 d. Nurodytos aplinkybės apie baigtas nagrinėti seniau pradėtas nagrinėti bylas turi įtakos bendrai ilgesnei baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmei 2024 m.

- » **Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme** 2024 m. taip pat toliau matyti **civilinių bylų** nagrinėjimo trukmės trumpėjimo tendencija (2024 m., lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 20 dienų, o lyginant su 2022 m. – 66 dienomis).

Baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmė Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme taip pat trumpėja (2024 m., lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 30 dienų, o lyginant su 2022 m. – 12 dienų).

Administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo trukmė Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme taip pat trumpėja (2024 m., lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 31 diena, o lyginant su 2022 m. – 16 dienų).

- » **Regionų administraciniame teisme** matyti administracinių bylų nagrinėjimo trukmės ilgėjimas – 2024 m., lyginant su 2023 m., bylų nagrinėjimo trukmė pailgėjo 40 dienų, o lyginant su 2022 m. – 53 dienas.

Pažymėtina, kad 2024 m. Regionų administraciniame teisme ženkliai sumažėjo išnagrinėtų administracinių bylų skaičius dėl prašymų dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolos išieškojimo – nuo 16743 išnagrinėtų bylų 2023 m. iki 8470 išnagrinėtų bylų 2024 m. Minėtos kategorijos bylos yra išnagrinėjamos gana greitai, todėl ženklus šios kategorijos išnagrinėjimo skaičiaus sumažėjimas galimai ir turėjo įtakos administracinių bylų nagrinėjimo trukmės 2024 m. pailgėjimui.

Pastebėtina, kad bylų dėl prašymų dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolos išieškojimo 2024 m. buvo ne tik išnagrinėta, bet ir gauta mažiau nei 2023 m. (2023 m. gauta 15132 bylos, o 2024 m. – 9384 bylos).

Ilgesnei administracinių bylų nagrinėjimo trukmei galimai įtakos turėjo ir aplinkybė, kad 2024 m. teisme nuolat buvo neužimtų teisėjų etatų (pvz., 2024 m. sausio 1 d. – neužimti 2 teisėjų etatai, 2024 m. birželio 30 d., 2024 m. rugsėjo 30 d. – neužimti 4 teisėjų etatai).

» **Lietuvos vyriausiam administraciniame teisme** administracinių bylų, nagrinėjamų apeliacine instancija *dėl sprendimų*, nagrinėjimo trukmė 2024 m., lyginant su 2023 m., sutrumpėjo 38 dienomis, o lyginant su 2022 m., pailgėjo 32 dienomis.

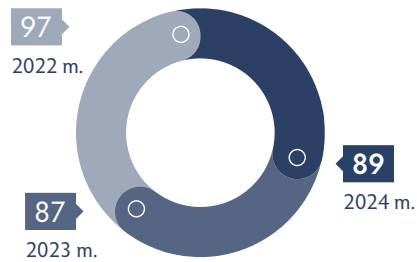
Lietuvos vyriausiam administraciniame teisme administracinių bylų, nagrinėjamų apeliacine instancija *dėl nutarčių*, nagrinėjimo trukmė 2024 m. pailgėjo – lyginant su 2023 m., pailgėjo 25 dienomis, o lyginant su 2022 m. – 32 dienomis.

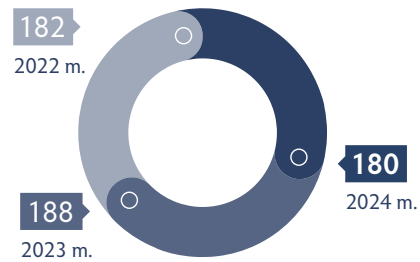
Civilinės bylos

(nagrinėtos pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles)

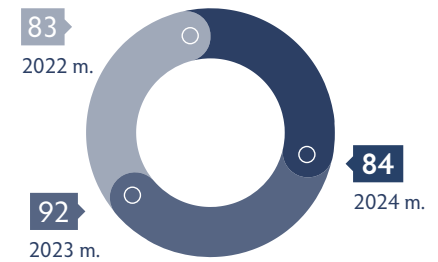
Apylinkių teismuose vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

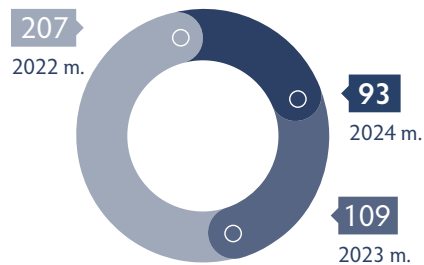
Apygardų teismuose I instancija vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

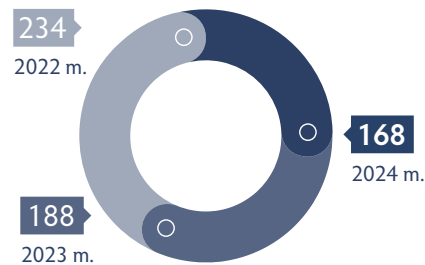
Apygardų teismuose apeliacinė instancija vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

Lietuvos apeliaciniame teisme vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

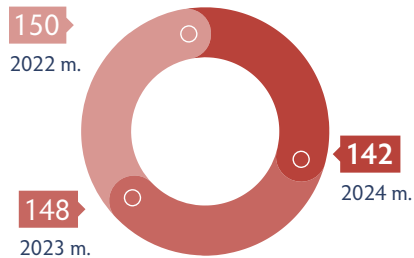

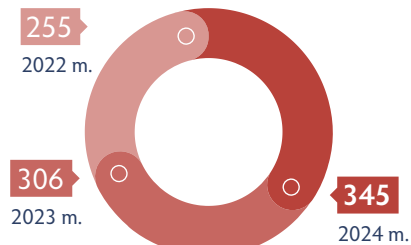
Baudžiamosios bylos

(nagrinėtos pagal bendrąsias proceso taisykles)

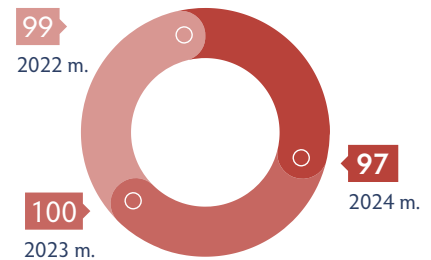
Apylinkių teismuose vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

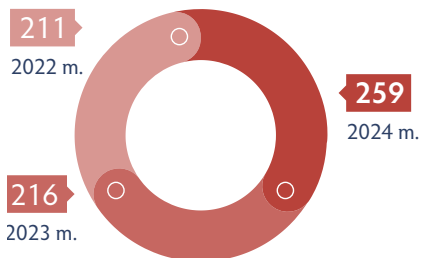
Apygardų teismuose I instancija vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

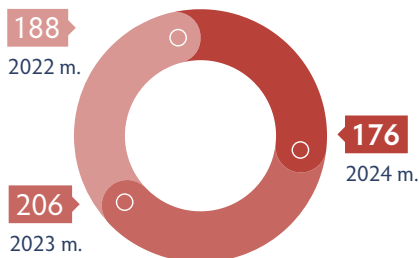
Apygardų teismuose apeliacinė instancija vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

Lietuvos apeliaciniame teisme vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

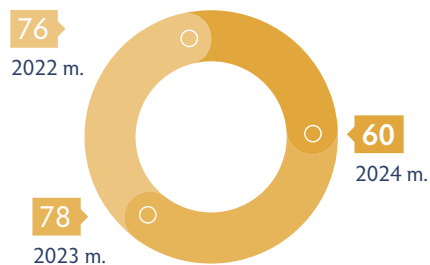

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

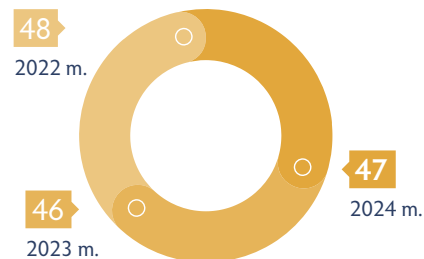

Administracinių nusižengimų bylos

Apylinkių teismuose I instancija
vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

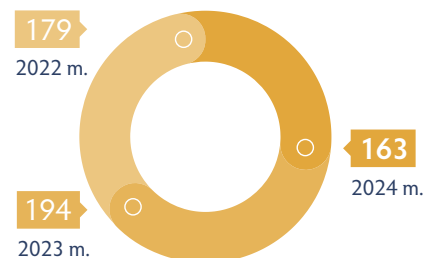
Apylinkių teismuose pagal skundus
vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

Apygardų teismuose apeliacinė
instancija vidutiniškai išnagrinėtos per
(dienas):

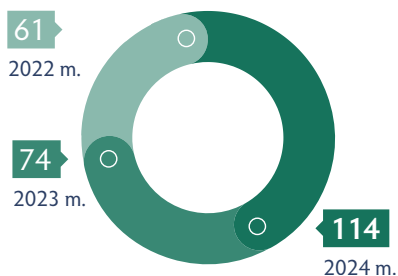

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

Administracinės bylos

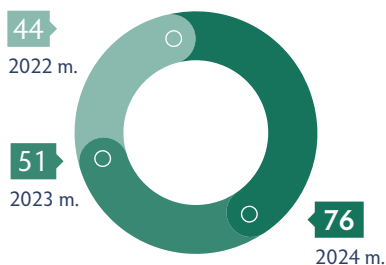
Regionų administraciniame teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

Lietuvos vyriausiajame administraciniame
teisme apeliacine instancija (dėl sprendimų)
vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

Lietuvos vyriausiajame administraciniame
teisme apeliacine instancija (dėl nutarčių)
vidutiniškai išnagrinėtos per (dienas):

Daugiau informacijos [PRIEDUOSE](#) ir interneto svetainėje www.teismai.lt sukurtame inovatyviame internetiniame projekte
[ATVIRI TEISMAI](#)

2.3.

Teismų darbo krūvis

Apylinkių teismai

Teisėjo darbo krūvis yra rodiklis, parodantis, kiek teisėjas per praėjusį ataskaitinį laikotarpį išnagrinėjo bylų, atliko ikiteisminio tyrimo proceso veiksmų, teisminių mediacijų, įvertinus jų sudėtingumą, teisėjo faktiškai dirbtas darbo dienas ir kitus aktualius duomenis teisėjo darbo krūviui apskaičiuoti. Darbo krūvio rodiklis apskaičiuojamas pagal Teisėjų tarybos nutarimu patvirtintą formulę.

2024 m. apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo 37,44, t. y. 3,2 % didesnis nei 2023 m., kai šis rodiklis siekė 36,28.

Taigi, apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis padidėjo, tam galimai įtakos turėjo aplinkybė, kad apylinkių teismuose 2024 m. gruodžio 31 d. buvo neužimti 47 teisėjų etatai.

Vidutinio darbo krūvio rodiklio apylinkių teismuose padidėjimui galimai įtakos turėjo ir aplinkybė, jog apylinkių teismuose 2024 m., palyginus su 2023 m., buvo gauta daugiau tiek baudžiamųjų, tiek ir civilinių bylų: 1) 2024 m. apylinkių teismuose gauta 14780 baudžiamųjų bylų (2023 m. – 14443 bylos); 2) 2024 m. apylinkių teismuose gauta 151198 civilinės bylos (2023 m. – 144150 bylų).

Be to, apylinkių teismuose 2024 m., palyginus su 2023 m., taip pat buvo daugiau ir išnagrinėta tiek baudžiamųjų, tiek civilinių bylų: 1) 2024 m. apylinkių teismuose buvo išnagrinėta 14519 baudžiamųjų bylų (2023 m. – 14502 bylos); 2) 2024 m. apylinkių teismuose buvo išnagrinėta 151399 civilinės bylos (2023 m. – 143893 bylos).

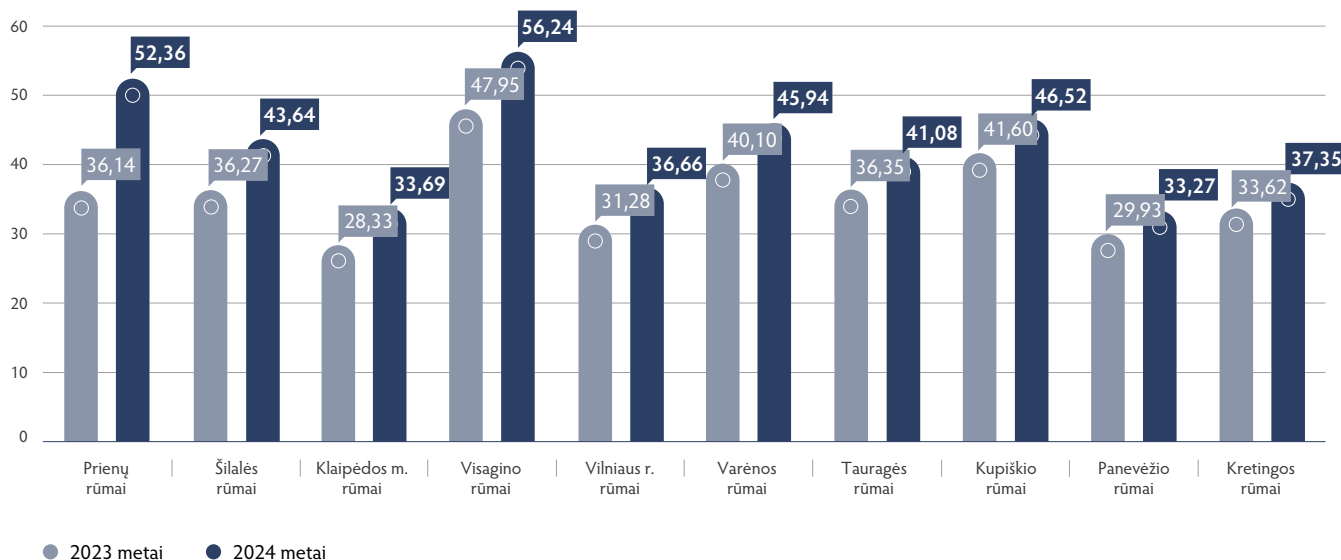
Analizuojant apylinkių teismų darbo krūvių rodiklius, nustatyta, kad **mažiausias darbo krūvio rodiklis 2024 m. buvo Plungės apylinkės teismo Palangos rūmuose** – 31,60, t. y. 16 % mažesnis nei bendras apylinkių teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šių teismo rūmų 2024 m. darbo krūvį su tų pačių teismo rūmų darbo krūvio rodikliu 2023 m. (36,59), darbo krūvis sumažėjo 14 %.

Plungės apylinkės teismo Palangos rūmuose 2024 m. iš viso buvo išnagrinėtos 1647 civilinės bylos. 60 % išnagrinėtų civilinių bylų sudarė bylos dėl teismo įsakymo išdavimo, 31 % sudarė bylos, nagrinėtos ginčo teisena, 4 % – bylos, nagrinėtos ypatingąja teisena, 2 % – bylos, nagrinėtos supaprastinto proceso tvarka, ir 3 % – kitos bylos. Plungės apylinkės teismo Palangos rūmuose 2024 m. iš viso buvo 123 išnagrinėtos baudžiamosios bylos. 61 % baudžiamųjų bylų sudarė bylos dėl baudžiamojo įsakymo išdavimo, 37 % – bylos, nagrinėtinės pagal bendrąsias proceso taisykles, ir 2 % – kitos bylos.

Tuo tarpu **didžiausias darbo krūvio rodiklis 2024 m. buvo užfiksuotas Vilniaus regiono apylinkės teismo Trakų rūmuose** – darbo krūvio rodiklis šiuose teismo rūmuose buvo 56,77, t. y. 52 % didesnis nei bendras apylinkės teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šių teismo rūmų 2024 m. darbo krūvį su šių rūmų darbo krūvio rodikliu 2023 m. (41,37), krūvis padidėjo 37 %.

Vilniaus regiono apylinkės teismo Trakų rūmuose 2024 m. iš viso išnagrinėta 3530 civilinių bylų (kai tuo tarpu 2023 m. išnagrinėtos 3162 civilinės bylos). 48 % išnagrinėtų civilinių bylų sudarė bylos dėl teismo įsakymo išdavimo, 29 % – bylos, nagrinėtos ginčo teisena, 8 % – bylos, nagrinėtos ypatingąja teisena, 12 % – bylos, nagrinėtos supaprastinto proceso tvarka, ir 3 % – kitos bylos. Iš viso Trakų rūmuose 2024 m. buvo išnagrinėtos 273 baudžiamosios bylos. Iš visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų Trakų rūmuose daugiausiai, t. y. 47 %, sudarė bylos dėl baudžiamojo įsakymo išdavimo, 40 % – bylos, nagrinėtos pagal bendrąsias proceso taisykles, 11 % – bylos, nagrinėjamos pagreitinoto proceso tvarka, ir 2 % – kitos bylos.

Kiti apylinkių teismų rūmai, kuriuose 2024 m., lyginant su 2023 m., matyti ženklusis vidutinio darbo krūvio rodiklio padidėjimas:

Viena iš aplinkybių, galimai turėjusių įtakos ženklesniam darbo krūvio nurodytuose teismo rūmuose padidėjimui, buvo neužimti teisėjų etatai (pvz., 2024 m. gruodžio 31 d. Klaipėdos m. ir Visagino rūmuose buvo neužimta po du teisėjų etatus, Prienų, Vilniaus r., Varėnos, Tauragės, Kupiškio ir Panevėžio rūmuose – neužimta po vieną teisėjų etatą).

Nurodytuose teismo rūmuose ženklesnį darbo krūvio padidėjimą taip pat galėjo nulemti ir 2024 m. liepos 1 d. įsigalioję teisinio reguliavimo pakeitimai, kuriais, siekiant efektyviai spręsti darbo krūvio balanso užtikrinimo apylinkių teismuose klausimą, iš dalies pakeista civilinių bylų skirstymo apylinkių teismuose tvarka.

2024 m. liepos 1 d. įsigaliojo Teisėjų tarybos 2024 m. birželio 20 d. nutarimas „Dėl Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu „Dėl Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo patvirtinimo“, pakeitimo“ (toliau – Nutarimas), kuris priimtas siekiant įgyvendinti 2024 m. liepos 1 d. įsigaliojusius Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 62² ir 62³ straipsnių pakeitimus.

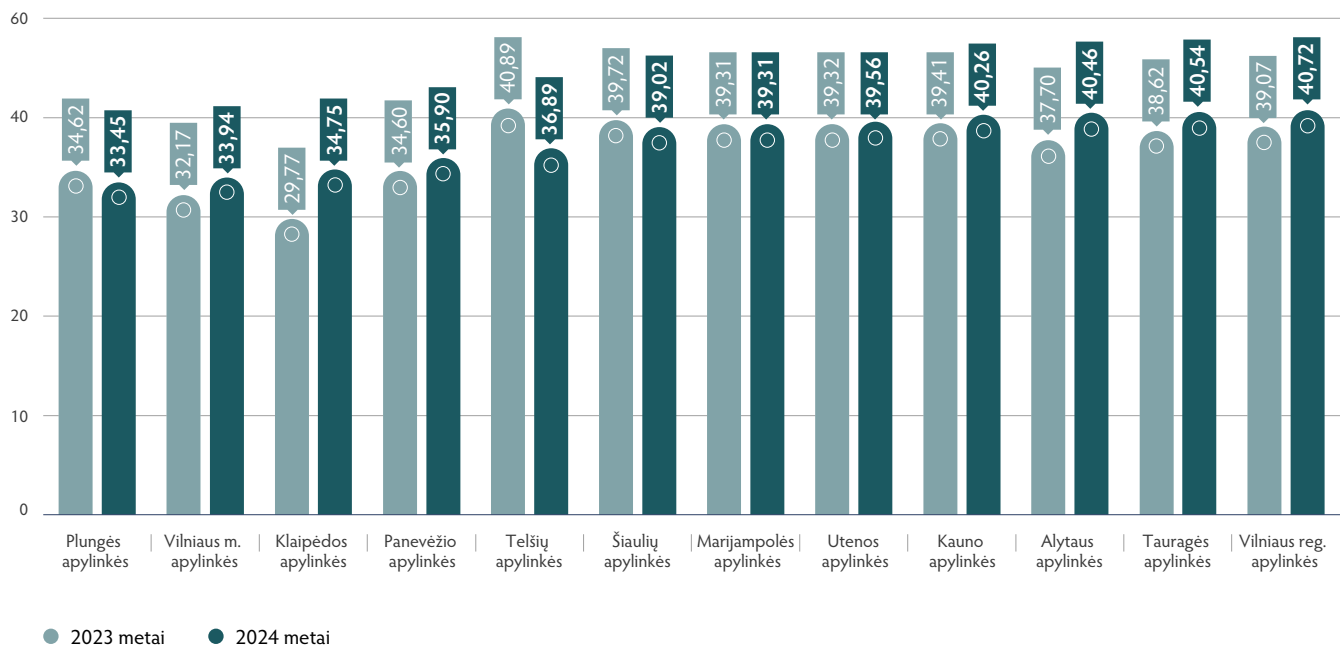
Pagal nustatytą teisinį reguliavimą, bylos, kurios CPK nustatytais atvejais apylinkės teismuose gali būti nagrinėjamos rašytinio proceso tvarka ir kurioms netaikomos išimtinio teisingumo taisyklės, paskirstomos naudojantis kompiuterine programa apylinkių teismams arba jų rūmams, atsižvelgiant į jų darbo krūvį ir vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtintomis bylų paskirstymo taisyklėmis (CPK 62² straipsnio 1 dalis).

Nuo 2024 m. liepos 1 d. tarp visų apylinkių teismų (jų rūmų) teisėjų skirstomos šių kategorijų civilinės bylos: dėl teismo įsakymo išdavimo; ieškiniai dėl pinigų sumų, neviršijančių 5 tūkst. Eur, priteisimo; bylos, nagrinėjamos dokumentinio proceso tvarka.

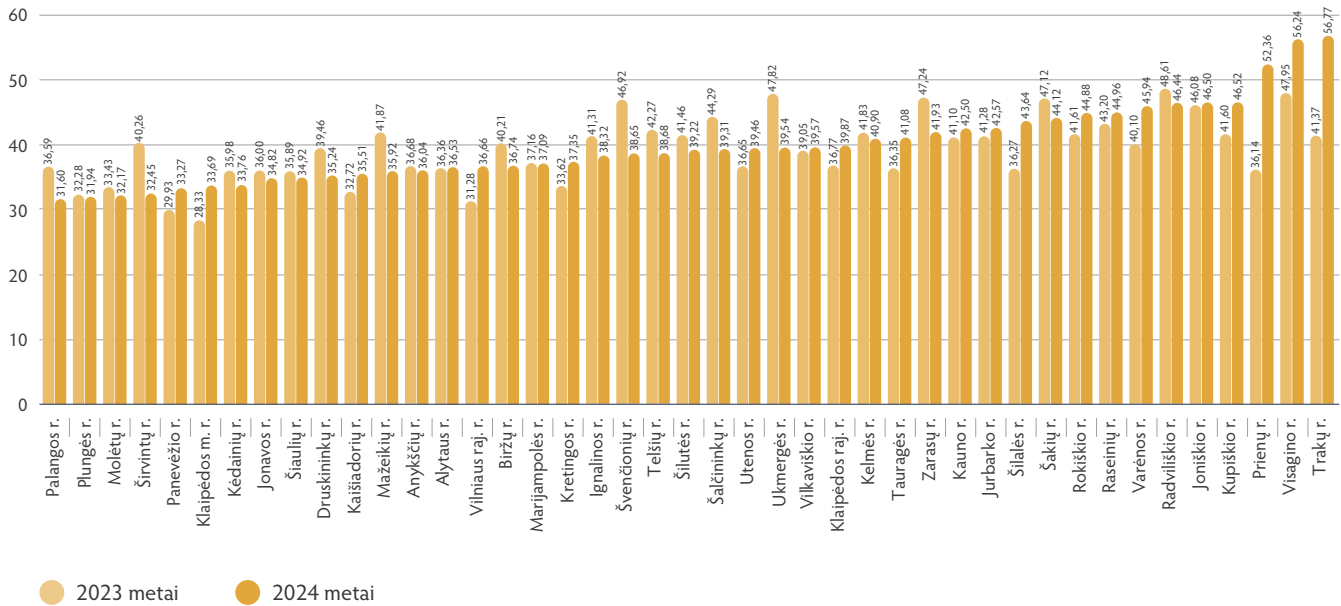
Nuo 2024 m. liepos 1 d., įsigaliojus nurodytiems pakeitimams, taip pat buvo panaikinta nuo 2022 m. gegužės 1 d. galiojusi pareiškimų dėl teismo įsakymo išdavimo, kurie paduodami elektroninių ryšių priemonėmis, skirstymo tvarka, pagal kurią minėtos bylos buvo skirstomos visiems apylinkių teismams, išskyrus Vilniaus miesto apylinkės teismą. Panaikinus minėtą tvarką, pareiškimai dėl teismo įsakymų išdavimo skirstomi pagal naująjį CPK 62² straipsnio reguliavimą.

Tad, kaip minėta, ženklusį darbo krūvio padidėjimą nurodytuose teismo rūmuose galėjo nulemti aplinkybė, kad buvo paskirta daugiau tos kategorijos civilinių bylų, kurios nuo 2024 m. liepos 1 d. skirstomos tarp visų apylinkių teismų (jų rūmų) teisėjų (dėl teismo įsakymo išdavimo; ieškiniai dėl pinigų sumų, neviršijančių 5 tūkst. Eur, priteisimo; bylos, nagrinėjamos dokumentinio proceso tvarka), taip siekiant efektyviai spręsti darbo krūvio balanso užtikrinimo visuose apylinkių teismuose klausimą.

Darbo krūvio skirtumai apylinkių teismuose 2023-2024 m.

Darbo krūvio skirtumai apylinkių teismų rūmuose 2023-2024 m.

Apygardų teismai

2024 m. apygardų teismuose nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją **vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo 21,14, t. y. 3 % mažesnis nei šių teismų darbo krūvio rodiklis 2023 m.**, kai šis rodiklis siekė **21,89** (šis rodiklis apygardų teismuose 2022 m. buvo 24,04).

Taigi, apygardų teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis nuosekliai mažėja, tam galimai įtakos turėjo aplinkybė, kad apygardų teismuose 2024 m., palyginus su 2023 m., buvo gauta mažiau tiek apeliacine tvarka nagrinėjamų civilinių bylų, tiek ir apeliacine tvarka nagrinėjamų baudžiamųjų bylų: 1) apeliacine tvarka nagrinėjamų civilinių bylų 2024 m. apygardų teismuose buvo gauta 6249 (2023 m. – 6581 byla); 2) apeliacine tvarka nagrinėjamų baudžiamųjų bylų 2024 m. apygardų teismuose buvo gauta 3139 (2023 m. – 3671 byla).

Apygardų teismuose 2024 m., palyginus su 2023 m., taip pat buvo gauta mažiau ir pirmosios instancijos tvarka nagrinėjamų baudžiamųjų bylų (2024 m. – 692 bylos, 2023 m. – 815 bylų). Tačiau pirmosios instancijos tvarka nagrinėjamų civilinių bylų apygardų teismuose 2024 m., palyginus su 2023 m., buvo gauta daugiau (2024 m. – 3859 bylos, 2023 m. – 3577 bylos).

Apygardų teismuose 2024 m., palyginus su 2023 m., taip pat buvo mažiau ir išnagrinėta bylų: 1) pirmosios instancijos tvarka nagrinėjamų civilinių bylų apygardų teismuose 2024 m. buvo išnagrinėta 3662 (2023 m. – 3779 bylos); 2) pirmosios instancijos tvarka nagrinėjamų baudžiamųjų bylų apygardų teismuose 2024 m. buvo išnagrinėta 718 (2023 m. – 857 bylos); 3) apeliacine tvarka nagrinėjamų civilinių bylų 2024 m. apygardų teismuose buvo išnagrinėta 6237 (2023 m. – 6605 bylos); 4) apeliacine tvarka nagrinėjamų baudžiamųjų bylų 2024 m. apygardų teismuose buvo išnagrinėta 3160 (2023 m. – 3733 bylos).

Mažiausias darbo krūvis buvo Klaipėdos apygardos teisme – 19,71. Šio teismo darbo krūvio rodiklis buvo 7 % mažesnis nei bendras apygardų teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šio teismo 2024 m. darbo krūvį su to paties teismo darbo krūvio rodikliu 2023 m. (20,66), teismo krūvis sumažėjo 5 %.

Didžiausias darbo krūvis 2024 m. buvo užfiksuotas Kauno apygardos teisme, kuriame darbo krūvio rodiklis buvo 22,16, t. y. 5 % didesnis nei bendras apygardų teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šio teismo 2024 m. darbo krūvį su to paties teismo darbo krūvio rodikliu 2023 m. (23,00), teismo krūvis sumažėjo 4 %.

Pažymėtina, kad iš esmės visuose apygardų teismuose 2024 m., lyginant su 2023 m., matyti bendras darbo krūvio nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją mažėjimas (tik Panevėžio apygardos teisme krūvis labai neženkiai, t. y. 0,45, padidėjo). Šią tendenciją galėjo nulemti 2024 m. liepos 1 d. įsigalioję teisinio reguliavimo pakeitimai, kuriais, siekiant efektyviai spręsti darbo krūvio balanso užtikrinimo apygardų teismuose klausimą, pakeista apeliacine tvarka nagrinėtinų civilinių bylų skirstymo

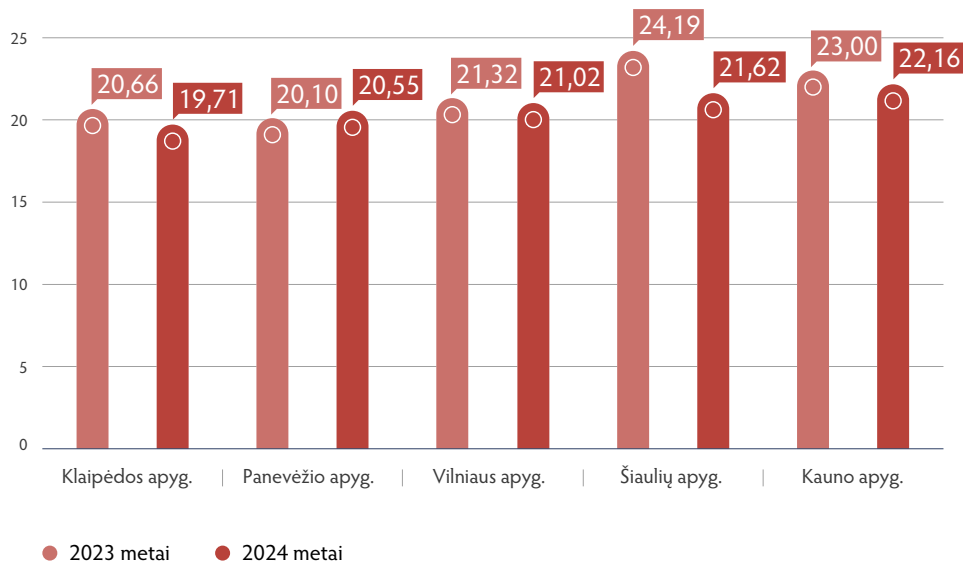
apygardų teismuose tvarka, taip pat išorinio administratoriaus sprendimai dėl bylų tarp apygardų teismų perdavimo, taip siekiant užtikrinti darbo krūvio apygardų teismuose tolygumą.

2024 m. liepos 1 d. įsigaliojo Teisėjų tarybos 2024 m. birželio 20 d. nutarimas „Dėl Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu „Dėl Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo patvirtinimo“, pakeitimo“ (toliau – Nutarimas), kuris priimtas siekiant įgyvendinti 2024 m. liepos 1 d. įsigaliojusius CPK 62² ir 62³ straipsnių pakeitimus.

Pagal nustatytą teisinį reguliavimą, bylos pagal apeliacinius skundus (atskiruosius skundus) dėl neįsiteisėjusio apylinkės teismo sprendimo, nutarties kompiuterine programa paskirstomos tarp apygardų teismų, atsižvelgiant į jų darbo krūvį ir vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtintomis bylų paskirstymo taisyklėmis (CPK 62³ straipsnio 1 dalis).

Tuo tarpu didžiausio darbo krūvio 2024 m. rodikliui tarp visų apygardos teismų Kauno apygardos teisme, taip pat bendro darbo krūvio nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją 2024 metais (lyginant su 2023 m.) padidėjimui Panevėžio apygardos teisme galimai įtakos turėjo aplinkybė, jog 2024 m. gruodžio 31 d. tiek Kauno apygardos teisme, tiek ir Panevėžio apygardos teisme buvo neužimta po tris teisėjų etatus.

Darbo krūvis apygardų teismuose 2023-2024 m.

Regionų administracinis teismas

2024 m. Regionų administraciniame teisme vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo 58,33, t. y. 3 % didesnis nei 2023 m., kai šis rodiklis siekė 56,50.

Mažiausias darbo krūvis 2024 m. buvo Regionų administracinio teismo Panevėžio rūmuose – 37,24; šio teismo rūmų darbo krūvio rodiklis buvo 36 % mažesnis nei bendras administracinio teismo darbo krūvio vidurkis. Lyginant šių teismo rūmų 2024 m. darbo krūvio rodiklį su tų pačių rūmų darbo krūvio rodikliu 2023 m. (44,01), krūvis sumažėjo 15 %.

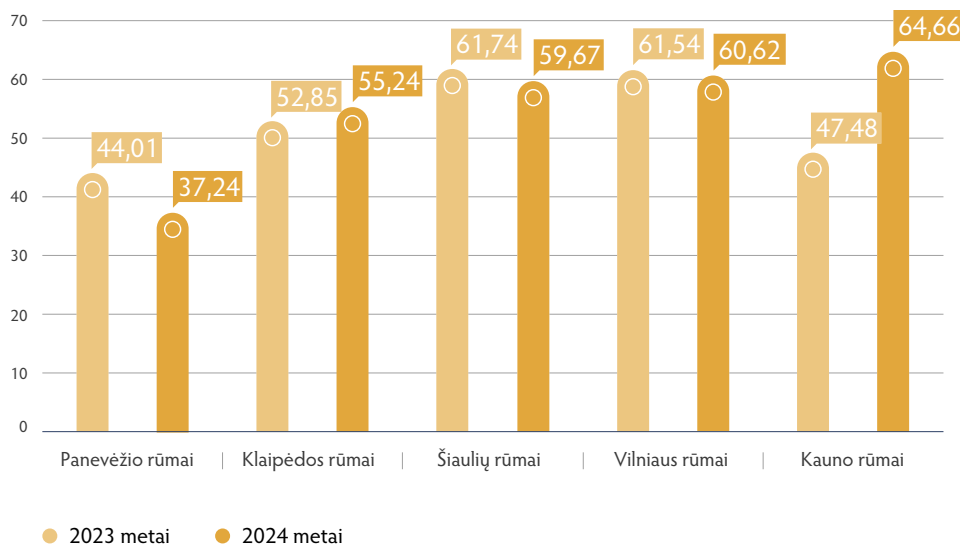
Didžiausias darbo krūvio rodiklis 2024 m. buvo užfiksuotas Regionų administracinio teismo Kauno rūmuose, kur darbo krūvio rodiklis buvo 64,66, t. y. 11 % didesnis nei bendras administracinio teismo darbo krūvio vidurkis. Lyginant šių teismo rūmų 2024 m. darbo krūvį su tų pačių rūmų darbo krūvio rodikliu 2023 m. (47,48), krūvis padidėjo 36 %.

Pažymėtina, kad nors 2024 m. Regionų administraciniame teisme matyti bendras tiek gautų administracinių bylų skaičiaus sumažėjimas – nuo 21425 bylų (2023 m.) iki 16427 bylų (2024 m.), tiek ir išnagrinėtų administracinių bylų skaičiaus sumažėjimas – nuo 22453 bylų (2023 m.) iki 14738 bylų (2024 m.), tačiau taip pat ir bendras darbo krūvio Regionų administraciniame teisme padidėjimas.

Regionų administracinio teismo bendram darbo krūvio padidėjimui galimai įtakos turėjo aplinkybė, kad 2024 m. teisme nuolat buvo neužimtų teisėjų etatų (pvz., 2024 m. sausio 1 d. – neužimti 2 teisėjų etatai, 2024 m. birželio 30 d., 2024 m. rugsėjo 30 d. – neužimti 4 teisėjų etatai).

Taip pat pažymėtina, kad viena iš galimų priežasčių, lėmusių darbo krūvių tarp atskirų administracinio teismo rūmų pokyčius, yra susijusi su 2024 m. sausio 1 d. įvykusia administracinių teismų reforma. Nuo 2024 m. sausio 1 d. Regionų apygardos administracinis teismas reorganizuotas prijungimo būdu – šis teismas prijungtas prie Vilniaus apygardos administracinio teismo ir pakeistas pavadinimas į Regionų administracinį teismą (teismą sudaro penkeri teismo rūmai: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio). Atsižvelgiant į tai, nuo 2024 m. sausio 1 d. visos administracinės bylos pirmąja instancija nagrinėjamos vieno teismo – Regionų administracinio teismo, kurio teritorinis teisingumas apima visą Lietuvos Respublikos teritoriją.

Darbo krūvis administraciniuose teismuose 2023-2024 m.

2024 m. vidutiniškai per metus vienas teisėjas išnagrinėjo:

- » apylinkių teismuose – 423 bylas (2023 m. – 394, 2022 m. – 384, 2021 m. – 369);
- » apygardų teismuose (I instancija ir apeliacinė instancija) – 100 bylų (2023 m. – 103, 2022 m. – 110, 2021 m. – 114);
- » Regionų administraciniame teisme (rūmuose) – 328 bylas (2023 m. – 510, 2022 m. – 492, 2021 m. – 345).

2024 m. vidutiniškai per vieną darbo dieną vienas teisėjas išnagrinėjo*:

- » apylinkių teismuose – 1,69 bylos (2023 m. – 1,57, 2022 m. – 1,53, 2021 m. – 1,46);
- » apygardų teismuose (I instancija ir apeliacinė instancija) – 0,40 bylos (2023 m. – 0,41, 2022 m. – 0,44, 2021 m. – 0,45);
- » Regionų administraciniame teisme – 1,30 bylos (2023 m. – 2,03, 2022 m. – 1,96, 2021 m. – 1,37).

*Apygardų (I instancija ir apeliacinė instancija) bei Regionų administraciniame teisme bylų, tenkančių vienam teisėjui, skaičius apskaičiuotas, neįskaitant teisėjų kolegijų nariams tenkančių bylų.

2.4.

Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei metus

Dažniausios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų teismuose trukmei (dažniausių priežasčių ir užsitęsusių bylų santykis)*:

- » proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą – 57,85 % (2023 m. – 51,10 %, 2022 m. – 51,53 %);
- » papildomų įrodymų rinkimas – 44,82 % (2023 m. – 40,01 %, 2022 m. – 40,11 %);
- » pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys / baudžiamojoje byloje pateiktas, patikslintas arba pakeistas civilinis ieškinys, pakeistas kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimas – 31,27 % (2023 m. – 26,97 %, 2022 m. – 24,03 %);
- » proceso šalių ar jų atstovų (ieškovų, atsakovų, kaltinamųjų, gynėjų, administracinėn atsakomybėn traukiamų asmenų, advokatų) neatvykimas į teismo posėdį – 27,61 % (2023 m. – 27,67 %, 2022 m. – 30,24 %);
- » galimybių susitaikyti (sudaryti taikos sutartį) sudarymas / baudžiamojoje byloje galimybių nukentėjusiajam, kaltintojui ir (ar) jų atstovams bei kaltinamajam susitaikyti sudarymas – 24,75 % (2023 m. – 21,13 %, 2022 m. – 18,64 %);
- » kitų asmenų įtraukimas į bylos nagrinėjimą – 20,63 % (2023 m. – 18,83 %, 2022 m. – 18,55 %);
- » bylos sustabdymas, kol bus atlikta ekspertizė, – 17,11 % (2023 m. – 17,03 %, 2022 m. – 16,45 %);
- » bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, perkėlimo į kitą teismą, atleidimo iš pareigų, mirties ar pan.) – 15,56 % (2023 m. – 17,73 %, 2022 m. – 21,06 %).

Dažniausios priežastys, dėl kurių užsitęsė administracinių bylų nagrinėjimas (dažniausių priežasčių ir užsitęsusių bylų santykis):

- » bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka, – 43,62 % (2023 m. – 50,44 %, 2022 m. – 74,44 %);
- » bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, perkėlimo į kitą teismą, atleidimo iš pareigų, mirties ar pan.) – 25,44 % (2023 m. – 21,01 %, 2022 m. – 52,93 %);
- » atidėtas teismo sprendimo priėmimas ir paskelbimas – 14,99 % (2023 m. – 12,08 %, 2022 m. – 17,89 %);
- » proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą – 14,22 % (2023 m. – 12,83 %, 2022 m. – 13,08 %);
- » kitos priežastys – 21,86 % (2023 m. – 29,56 %, 2022 m. – 18,80 %).

*Procentų suma yra didesnė nei 100, nes vienoje byloje gali būti daugiau nei viena ilgą trukmę sąlygojusi priežastis.

Dažniausios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų teismuose trukmei, lyginant su praėjusiais metais, iš esmės beveik nepakito.

Pastebėtina, kad padaugėjo atvejų, kai bylos užsitęsė proceso šalies prašymu atidėti bylos nagrinėjimą (2023 m. buvo 51,10 %, 2024 m. – 57,85 %). Antrus metus mažėja atvejų, kai bylos užsitęsė dėl bylų nagrinėjančio teisėjo pasikeitimo (dėl teisėjo nušalinimo, perkėlimo į kitą teismą, atleidimo iš pareigų, mirties ar pan.): 2022 m. – 21,06 %, 2023 m. – 17,73 %, 2024 m. – 15,56 %.

Administraciniuose teismuose pagrindinė priežastis, lėmusi užsitęsusį bylų nagrinėjimą, taip pat išliko ta pati (bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka). Kaip matyti, sumažėjo atvejų, kai bylos užsitęsė dėl kitų priežasčių (bylos perdavimas spręsti teisminės mediacijos būdu, reikšmingai padidėjęs prioriteto tvarka nagrinėjamų bylų skaičius, pratęstas terminas atsiliepimui pateikti, kolegijos nušalinimas, perkeltas teismo posėdis dėl teisėjo atostogų ar pan.) (2023 m. – 29,56 %, 2024 m. – 21,86 %) bei padaugėjo atvejų, kai bylos užsitęsė dėl bylų nagrinėjančio teisėjo pasikeitimo (dėl teisėjo nušalinimo, perkėlimo į kitą teismą, atleidimo iš pareigų, mirties ar pan.) (nuo 21,01 % 2023 m. iki 25,44 % 2024 m.).

Svarbu įvertinti tai, kad kai kurios priežastys, turinčios įtakos bylų trukmei, konkrečiose bylose gali pasikartoti ne vieną kartą. Pasikartojančių priežasčių dažnumo įvertinimas leidžia stebėti dažniausių priežasčių, kurių pasikartojimas lemia bylos trukmę, lyginant su kitomis priežastimis, 2024 m. dinamiką.

Dažniausios pasikartojančios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų teismuose trukmei:

- » proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą – 135,68 % (2023 m. – 107,74 %, 2022 m. – 105,53 %);
- » papildomų įrodymų rinkimas – 79,51 % (2023 m. – 72,03 %, 2022 m. – 76,75 %);
- » proceso šalių ar jų atstovų (ieškovų, atsakovų, kaltinamųjų, gynėjų, administracinėn atsakomybėn traukiamų asmenų, advokatų) neatvykimas į teismo posėdį – 56,77 % (2023 m. – 58,59 %, 2022 m. – 63,32 %);
- » pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys / baudžiamojoje byloje pateiktas, patikslintas arba pakeistas civilinis ieškinys, pakeistas kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimas – 41,96 % (2023 m. – 34,52 %, 2022 m. – 30,65 %);
- » galimybių susitaikyti (sudaryti taikos sutartį) sudarymas / galimybių nukentėjusiajam, privačiam kaltintojui ir (ar) jų atstovams bei kaltinamajam susitaikyti sudarymas – 38,21 % (2023 m. – 30,82 %, 2022 m. – 26,13 %);
- » kitų asmenų įtraukimas į bylos nagrinėjimą – 24,99 % (2023 m. – 27,62 %, 2022 m. – 24,58 %).

Dažniausios pasikartojančios priežastys, dėl kurių užsitęsė administracinių bylų nagrinėjimas:

- » bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka, – 48,26 % (2023 m. – 56,73 %, 2022 m. – 81,50 %);
- » bylų nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, perkėlimo į kitą teismą, atleidimo iš pareigų, mirties ar pan.) – 31,04 % (2023 m. – 24,40 %, 2022 m. – 65,26 %);
- » proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą – 19,63 % (2023 m. – 18,74 %, 2022 m. – 19,10 %);
- » atidėtas teismo sprendimo priėmimas ir paskelbimas – 16,73 % (2023 m. – 12,58 %, 2022 m. – 20,60 %).
- » kitos priežastys, nenumatytos dažniausiai pasitaikančių priežasčių sąraše, – 24,18 % (2023 m. – 33,08 %, 2022 m. – 24,21 %);

Dažniausiai administracinėse bylose pasikartojanti priežastis, lemianti bylų nagrinėjimo trukmę, yra bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka. Tačiau šios priežasties procentas šiek tiek sumažėjo (2023 m. – 56,73 %, 2024 m. – 48,26 %). Pastebėtina ir tai, kad taip pat žemesnis ir priežasties – kitos priežastys, nenumatytos dažniausiai pasitaikančių priežasčių sąraše, – procentas (2023 m. – 33,08 %, 2024 m. – 24,18 %).

Lyginant su 2023 m., nežymiai didėjo bylų nagrinėjančio teisėjo pasikeitimo (dėl teisėjo nušalinimo, perkėlimo į kitą teismą, atleidimo iš pareigų, mirties ar pan.) priežasties procentas (nuo 24,40 % 2023 m. iki 31,04 % 2024 m.) bei teismo sprendimo priėmimo ir paskelbimo atidėjimo procentas (nuo 12,58 % 2023 m. iki 16,73 % 2024 m.). Darytina išvada, kad bylų nagrinėjimo trukmei dažnai įtakos turi objektyvios priežastys, kurios yra svarbios vertinant spartesnę administracinių bylų nagrinėjimą.

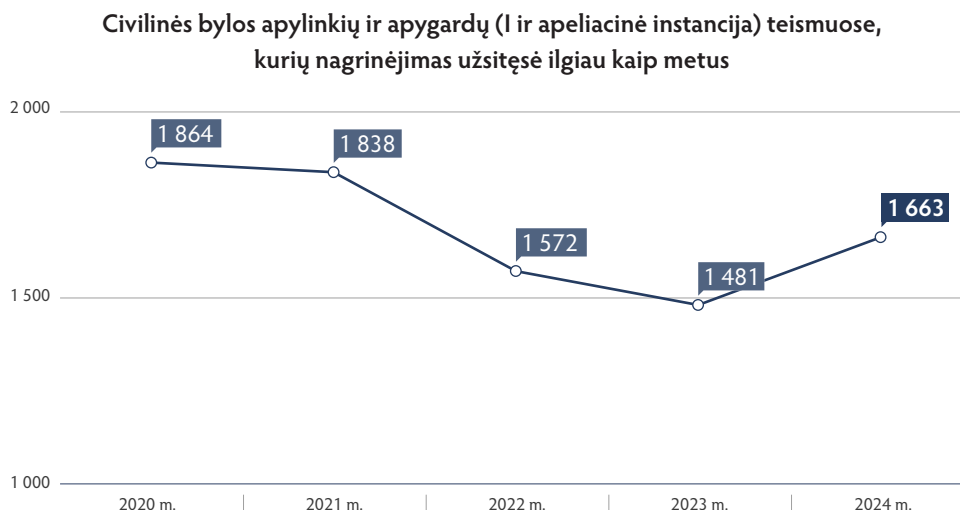
Siekiant spartinti bylų nagrinėjimą, teismuose buvo imamasi įvairių procesinių priemonių:

- » Dažniausiai civilinėse ir administracinėse bylose buvo siunčiami paklausimai kompetentingoms valstybės institucijoms (pvz., ikiteisminio tyrimo), ekspertizės įstaigoms dėl reikiamų veiksmų atlikimo eigos ir rezultatų, taip pat vykdomi periodiniai patikrinimai, ar sustabdytose bylose neišnyko jų sustabdymo pagrindai, siūloma galimybė šalims išspręsti ginčą taikiai bei bylą nagrinėti nuotoliniu būdu.
- » Dažniausiai baudžiamosiose bylose buvo skelbiama kaltinamojo paieška ir nuolat domimasi paieškos rezultatais, skiriamos baudos už neatvykimą į teismo posėdį be pateisinamos priežasties, paskiriamas atvesdinimas, siunčiami paklausimai kompetentingoms Lietuvos ir užsienio institucijoms, ekspertizės įstaigoms, būsimų teismo posėdžių datos nustatomos suderinus su proceso dalyviais, kreipiamasi dėl Europos arešto orderio išdavimo, bylos sujungiamos į vieną ar, atvirkščiai, išskiriamos į kelias ir kt.

Civilinės bylos apylinkių ir apygardų teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

Civilinės bylos apylinkių ir apygardų teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, – 1 663 (2023 m. – 1 481, 2022 m. – 1 572). 2024 m., palyginti su 2023 m., civilinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius padidėjo 12 %.

Analizuojant priežastis, kurios galėjo lemti užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimą, matyti, kad tai buvo proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą, papildomų įrodymų rinkimas, pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys / baudžiamojoje byloje pateiktas, pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys, galimybių susitaikyti (sudaryti taikos sutartį) sudarymas, kitų asmenų įtraukimas į bylos nagrinėjimą, procesinių dokumentų trūkumų šalinimas. Taigi, užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimą dažniausiai lemia nuo proceso dalyvių veiksmų priklausančios aplinkybės.

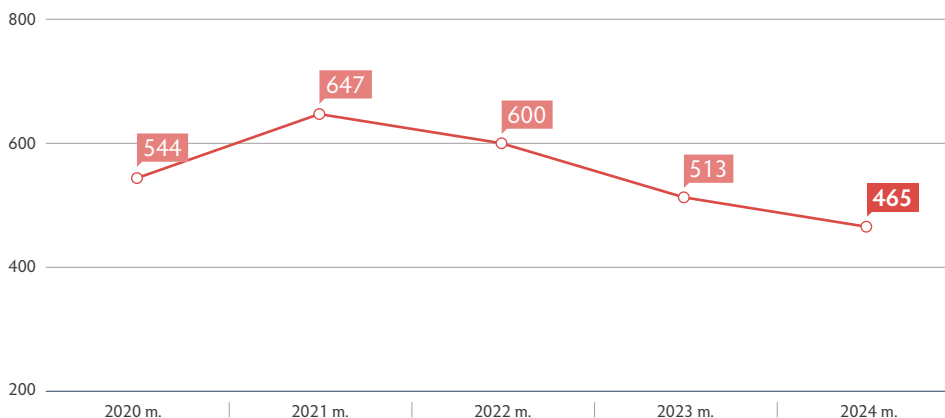
Baudžiamosios bylos apylinkių ir apygardų teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

Baudžiamosios bylos apylinkių ir apygardų teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, – 465 (2023 m. – 513, 2022 m. – 600). 2024 m., palyginus su 2023 m., baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius sumažėjo 9 %. Pažymėtina, jog šių bylų skaičiaus mažėjimo tendencija matyti nuo 2022 m. (2021 m. – 647, 2022 m. – 600, 2023 m. – 513, 2024 m. – 465).

Analizuojant priežastis, kurios galėjo lemti užsitęsusių baudžiamųjų bylų nagrinėjimą, matyti, kad tai buvo proceso šalių ar jų atstovų neatvykimas į teismo posėdį, proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą, liudytojo neatvykimas į teismo posėdį bei papildomų įrodymų rinkimas. Darytina išvada, kad užsitęsusių baudžiamųjų bylų nagrinėjimą dažniausiai lemia ne nuo teismo veiksmų priklausančios aplinkybės.

Viena iš priežasčių, galėjusi nulemti užsitęsusių bylų pastaraisiais metais mažėjimą, yra tai, kad teismų bendruomenės organizaciniu sutarimu prioritetą buvo skiriamas būtent užsitęsusių bylų nagrinėjimui, kas pagrindžia, jog teismai imasi aktyvių veiksmų / priemonių spartinti užsitęsusių bylų nagrinėjimą (periodiškai siunčiamos užklausos dėl kaltinamojo paieškos rezultatų, iš anksto į priekį derinamos kelios posėdžių datos, priimanos teismo nutartys dėl liudytojų atvedinimo, kaltinamiesiems ir kitiems dalyviams už neatvykimą į teismą be svarbios priežasties skiriamos baudos, taip pat posėdžių organizavimas nuotoliniu būdu).

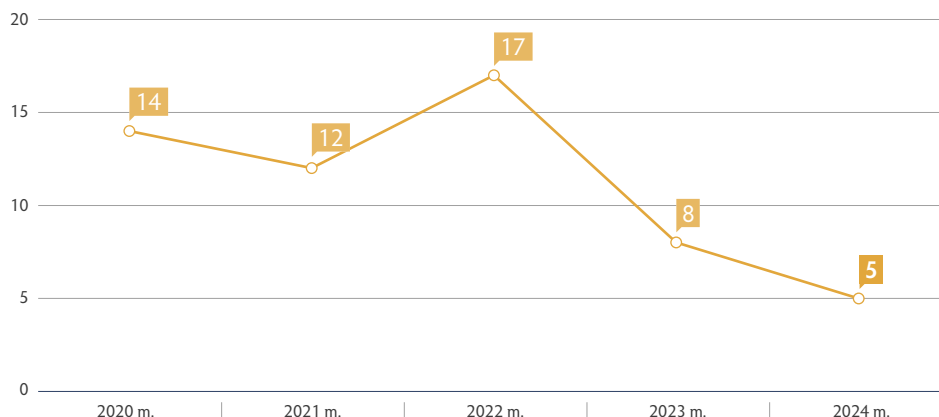
Baudžiamosios bylos apylinkių ir apygardų (I ir apeliacinė instancija) teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

Administracinių nusižengimų bylos, kurių nagrinėjimas užtruko ilgiau kaip metus apylinkių teismuose

Administracinių nusižengimų bylos, kurių nagrinėjimas užtruko ilgiau nei metus apylinkių teismuose, – 5 (2023 m. – 8, 2022 m. – 17). 2024 m., palyginus su 2023 m. ir 2022 m., matyti administracinių nusižengimų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičiaus apylinkių teismuose mažėjimas. Įvertinus dažniausią priežastį, lėmusią užsitęsusį administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimą (proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą), darytina išvada, kad užsitęsusį administracinių nusižengimų bylų apylinkių teismuose nagrinėjimą dažniausiai lemia ne nuo teismo veiksmų priklausančios aplinkybės. Kaip minėta, teismai kasmet aktyviai imasi procesinių priemonių užsitęsusioms bylų nagrinėjimui šalinti ir šios priemonės yra efektyvios.

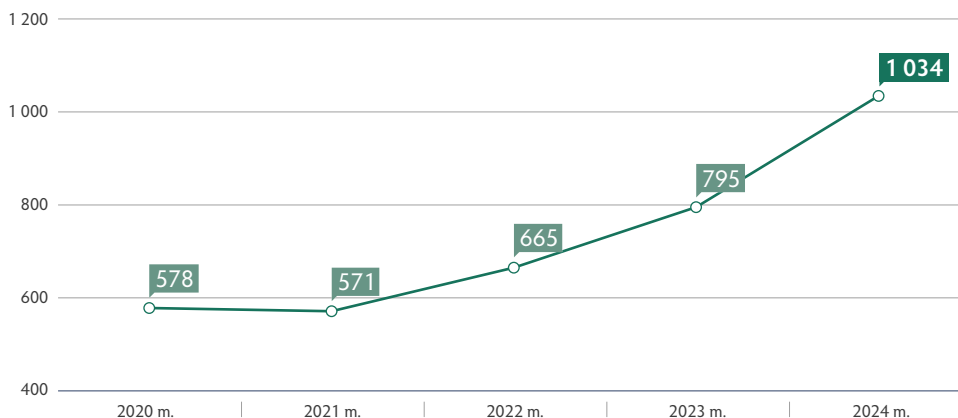
Administracinių nusizengimų bylos apylinkių teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

Administracinės bylos Regionų administraciniame teisme, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

Administracinės bylos, kurių nagrinėjimas užtruko ilgiau nei metus Regionų administraciniame teisme, – 1 034 (2023 m. – 795, 2022 m. – 665). Lyginant su 2023 m., tokių bylų skaičius padidėjo apie 30 %. Analizuojant užsitęsusio administracinių bylų nagrinėjimo priežastis, matyti, kad daugiausia bylos sustabdytos tol, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje.

Administracinės bylos Regionų administraciniame teisme, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus

Apylinkių ir pirmosios instancijos apygardų teismuose buvo 193 civilinės bylos (2023 m. – 191, 2022 m. – 175), kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip penkerius metus. Apylinkių ir pirmosios instancijos apygardų teismuose buvo 43 baudžiamosios bylos (2023 m. – 51, 2022 m. – 57), kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip penkerius metus. 2024 m. buvo 321 administracinė byla (2023 m. – 217, 2022 m. – 17) Regionų administraciniame teisme, kurios nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus.

Iš pateiktų duomenų matyti, kad per pastaruosius metus apylinkių ir pirmosios instancijos apygardų teismuose nagrinėjamų civilinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus, skaičius nežymiai didėjo. 2024 m. toliau mažėja apylinkių ir pirmosios instancijos apygardų teismuose nagrinėjamų baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus, skaičius. Administracinių bylų Regionų administraciniame teisme, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus, pastaruosius dvejus metus žymiai daugėjo. 2024 metais, lyginant su 2023 m., teisme bendras bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus, skaičius padidėjo 48 % (2023 m. – 84 %). Darytina išvada, kad, kaip ir 2023 metais, neigiamą dinamiką lėmė bylų sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimai ar nutartys kitose bylose, nagrinėjamos administracine tvarka. Atkreiptinas dėmesys, jog neigiamą dinamiką taip pat lėmė prioritetingos bylos prieglobsčio ir migracijos srityse.

2.5.

Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui

2024 m. apylinkių teismuose nutrauktos 5 bylos suėjus senaties terminui (2023 m. – 6, 2022 m. – 4 bylos), o apygardų teismuose nutrauktos 4 bylos (2023 m. – 5, 2022 m. – 4).

Iš viso 2024 m. nutrauktos 9 baudžiamosios bylos suėjus senaties terminui (2023 m. – 11 bylų, 2022 m. – 8 bylos). Taigi, pastaraisiais metais baudžiamųjų bylų, kurios nutrauktos suėjus senaties terminui, skaičius, lyginant su praėjusiais metais, sumažėjo.

Bylos nutrauktos suėjus senaties terminui: Vilniaus apygardos teisme ir Šiaulių apylinkės teisme – po 2, Kauno, Klaipėdos apylinkių teismuose ir Vilniaus miesto apylinkės teisme bei Kauno, Šiaulių apygardų teismuose – po 1.

**2024 m. suėjus senaties terminui
nutrauktos bylos:**

2 – dėl sukčiavimo;

2 – dėl vagystės.

Taip pat, suėjus senaties terminui, nutraukta po vieną bylą dėl:

- » pasipriešinimo valstybės tarnautojui ar viešojo administravimo funkcijas atliekančiam asmeniui;
- » neteisėto vertimosi ūkine, komercine, finansine ar profesine veikla;
- » kontrabandos;
- » sunkaus sveikatos sutrikdymo;
- » turto pasisavinimo.

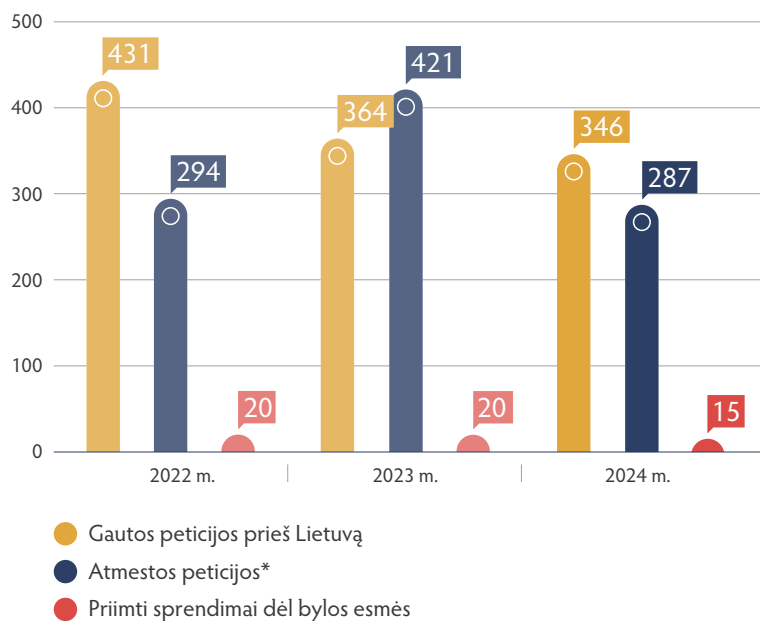
2.6.

Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą

2024 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) gavo 346 naujas peticijas prieš Lietuvą. 2024 m. 287 peticijos nebuvo nagrinėtos ir buvo atmestos kaip nepriimtinos arba išbrauktos iš bylų sąrašo.

2024 m. EŽTT paskelbė 15 sprendimų / nutarimų bylose prieš Lietuvą:

- » 6 sprendimai, kuriais pripažino, kad Lietuva pažeidė pareiškėjų teises ir laisves;
- » 2 sprendimai, kuriais pripažino, kad Lietuva nepažeidė pareiškėjų teisių ir laisvių;
- » 5 nutarimai, kuriais peticijos pripažintos nepriimtinomis;
- » 2 nutarimai, kuriais peticijos išbrauktos iš bylų sąrašo.

*Atmestų peticijų skaičius gali būti didesnis nei gautųjų, nes gali būti atmetamos ankstesniais metais gautos peticijos.

EŽTT bylos prieš Lietuvą, kuriose konstatuotas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 6 straipsnio (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą) pažeidimas 2024 m.:

2024 m. sausio 16 d. sprendimu byloje *al-Hawsawi prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 6383/17) EŽTT konstatavo Konvencijos pažeidimus dėl, EŽTT vertinimu, Lietuvos bendradarbiavimo su JAV Centrinės žvalgybos agentūra (CŽA) slaptos kovos su terorizmu programoje. Atsakomybė Lietuvai, be kita ko, nustatyta dėl to, kad ji leido pareiškėją perkelti iš Lietuvos teritorijos į jurisdikciją, kur jis susidūrė su grėsme, kad jam nebus užtikrintas teisingo teismo garantijas atitinkantis procesas, taip pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

2024 m. balandžio 23 d. sprendimu byloje *Sacharuk prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 39300/18) EŽTT konstatavo Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimą dėl to, kad nacionaliniai teismai, nuteisdami pareiškėją už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi ir neteisėtą dokumento panaudojimą, pažeidė nešališko teismo principą. EŽTT nusprendė, kad LAT pirma nutartis (kai LAT perdavė baudžiamąją bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka) primetė pareiškėjo padarytų veiksmų kvalifikavimą bei kaltės vertinimą, todėl pareiškėjo nuogastavimai dėl LAT kolegijos, nagrinėjusios bylą iš naujo (kai buvo nagrinėjamas pareiškėjo kasacinis skundas dėl Lietuvos apeliacinio teismo priimto apkaltinamojo nuosprendžio), šališkumo buvo objektyviai pagrįsti.

2024 m. lapkričio 12 d. sprendimu byloje *Girdauskienė prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 54171/21) EŽTT konstatavo, kad bylinėjimosi išlaidų paskirstymas civiliniame procese apribojo pareiškėjos teisę kreiptis į teismą ir pažeidė Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies reikalavimus. Teisė kreiptis į teismą nebūtų veiksminga, jei šios išlaidos būtų paskirstytos mechanškai, atsižvelgiant tik į tai, kiek pareiškėjos ieškinys buvo „kiekybiškai patenkintas“. EŽTT vertinimu, nėra proporcinga tai, kad pareiškėja buvo įpareigota atlyginti Namų savininkų bendrijai, trečiajam asmeniui ir valstybei išlaidas, kurios buvo daugiau nei dvigubai didesnės už jai atlygintas išlaidas, nors ir buvo įrodyta, jog Namų savininkų bendrija pažeidė pareiškėjos nuosavybės teises.

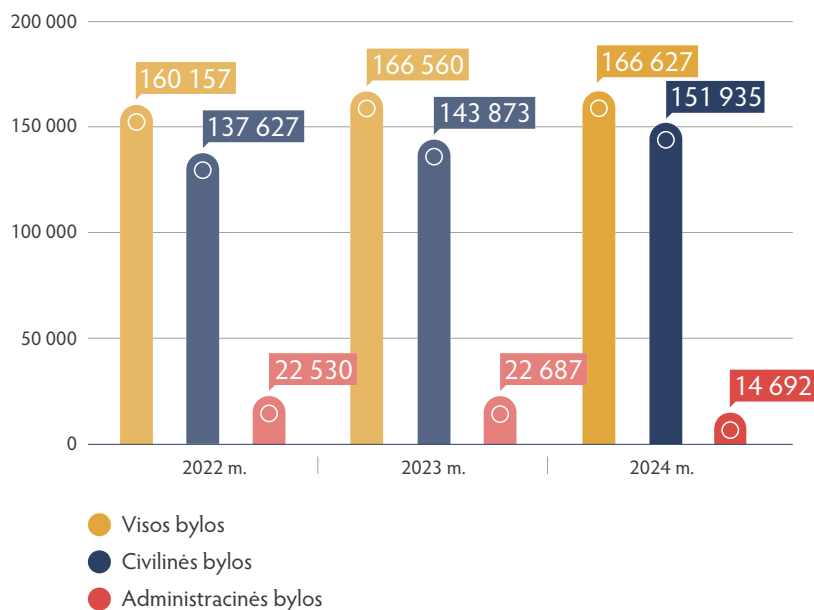
2.7.

Elektroninės bylos

2024 m. ir toliau stebėta tendencija, kad procesinių dokumentų **civilinėse ir administracinėse bylose** formavimo, teikimo teismui ir gavimo iš teismo paslaugomis, taip pat žyminio mokesčio informacijos valdymo, teismų paskirtų baudų ir priteistų bylinėjimosi išlaidų valstybei informacijos valdymo bei susipažinimo su bylos medžiaga paslaugomis teismų viešųjų elektroninių paslaugų portale e.teismai.lt (toliau – EPP) naudojasi vis daugiau asmenų.

2024 m. vien elektronine forma tvarkytų **civilinių ir administracinių bylų** buvo 92 % (2023 m. – 91 %, 2022 m. – 86 %).

Lietuvos teismuose išnagrinėtos elektroninės civilinės ir administracinės bylos

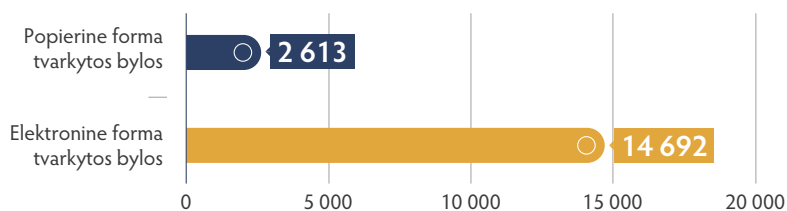

Pastebėtina, kad 2024 m., lyginant su 2023 m., išnagrinėtų **elektroninių civilinių bylų padaugėjo**, ir, vertinant elektroninių civilinių bylų dalies pokytį, matyti, kad, lyginant su ankstesniais metais, ji 2024 m. siekė 93,05 % (2023 m. – 91,80 %, 2022 m. – 86,97 %). Išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų skaičius 2024 m. – 151 935, o išnagrinėtų popierine forma tvarkytų civilinių bylų skaičius 2024 m. buvo 11 353 (2023 m. išnagrinėta elektroninių civilinių bylų – 143 873, išnagrinėtų popierine forma tvarkytų civilinių bylų – 12 855).

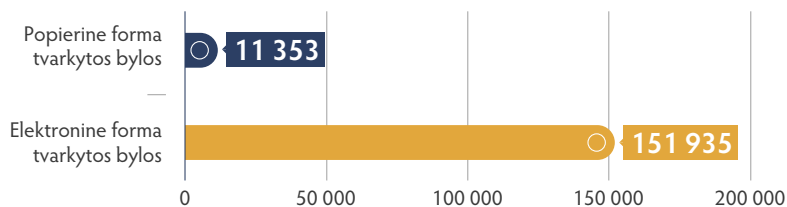
2024 m. žymiai sumažėjo **elektroninių administracinių bylų** (Regionų administraciniame teisme ir Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme) skaičius – 14 692 (2023 m. – 22 687, 2022 m. – 22 530). Atitinkamai sumažėjo ir elektroninių administracinių bylų

dalis: 2024 m. elektroninės administracinės bylos sudarė 84,80 % visų teismuose išnagrinėtų administracinių bylų (2023 m. – 88,44 %, 2022 m. – 79,93 %), taip pat matyti elektroninių administracinių bylų pirmojoje instancijoje (administraciniuose teismuose) skaičiaus mažėjimas: 2024 m. – 87,42 %, 2023 m. – 91,79 %, 2022 m. – 83,63 %). Tai paaiškinama tuo, kad 2024 m., palyginti su 2022 m. ir 2023 m., administraciniuose teismuose ir toliau mažėja išnagrinėtų administracinių bylų skaičius (2024 m. – 34 %). Šį sumažėjimo pokytį galėjo lemti 2023 m. sausio 1 d. įsigalioję Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai⁸, kurie nebenumato galimybės dėl laiku nesumokėtos rinkliavos priteisimo kreiptis į administracinį teismą su pareiškimu dėl teismo įsakymo išdavimo, o ginčai dėl rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų perduoti spręsti ne teismo tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai.

2024 m. išnagrinėtų administracinių bylų tvarkymo forma

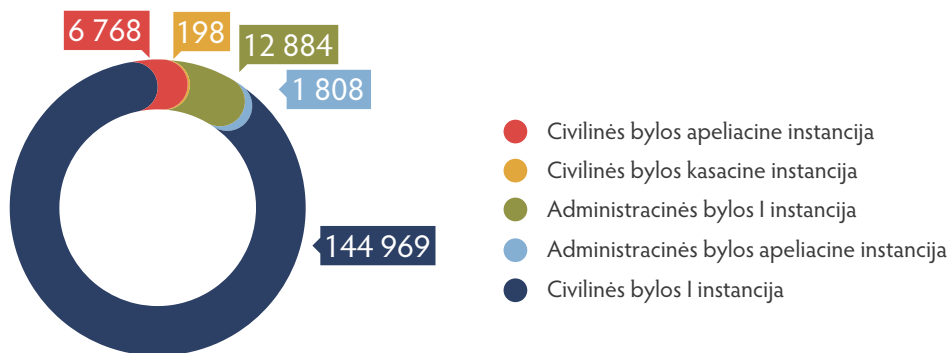
2024 m. išnagrinėtų civilinių bylų tvarkymo forma

2024 m. didžiausią visų pirmosios instancijos bendrosios kompetencijos teismuose (aplinkių ir apygardų teismuose) išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalį (47,96 %) sudarė **bylos dėl teismo įsakymo išdavimo** (2023 m. – 45,60 %). Kitų kategorijų elektroninių bylų (ginčo teisenos, ypatingosios teisenos, supaprastinto proceso, vykdymo proceso ir kt.) pirmosios instancijos teismuose išnagrinėtų elektroninių bylų skaičiaus procentinė dalis 2024 m. kito nežymiai ir didžiausias pokytis, lyginant su 2023 m., siekė iki 7 %. Pastebėtinai mažėjęs **elektroninių ginčo teisenos bylų** dalies sumažėjimas: 2024 m. – 36,32 % (2023 m. – 38,00 %, 2022 m. – 33,66 %), taip pat fiksuotas ypatingosios teisenos elektroninių civilinių bylų dalies sumažėjimas: 2024 m. – 8,31 % (2023 m. – 8,77 %, 2022 m. – 9,39 %).

⁸ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2, 11², 12, 28, 30, 30¹, 30², 35¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 25¹, 30³, 30⁴, 30⁵, 30⁶, 30⁷, 30⁸, 30⁹ straipsniais, septyntuoju¹ ir septyntuoju² skirsniais įstatymas

2024 m. elektronine forma tvarkytų bylų skaičius teismuose

Augančios elektroninių bylų santykinės dalies didėjimo tendencijos pastebimos **aukštesnės instancijos teismuose**. Apeliacine tvarka bendrosios kompetencijos teismuose išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalis, lyginant su ankstesniais metais, 2024 m. išaugo iki 84,76 % (2023 m. – 84,10 %), o lyginant kartu su 2022 m. (83,84 %), didėjimas laikytinas nuosekliu. Atitinkamai ir Lietuvos vyriausiam administraciniam teismui apeliacine tvarka išnagrinėtų elektroninių administracinių bylų dalis padidėjo ir 2024 m. išaugo iki 70,43 % (2023 m. – 64,93 %, 2022 m. – 63,51 %).

Išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų skaičius **Lietuvos Aukščiausiam Teismui** 2024 m., lyginant su 2023 m., šiek tiek sumažėjo – buvo išnagrinėtos 198 elektroninės bylos (2023 m. – 272, 2022 m. – 245). 2024 m. išnagrinėtų popierine forma tvarkytų civilinių bylų skaičius Lietuvos Aukščiausiam Teismui taip pat sumažėjo iki 44 (2023 m. – 58). Išnagrinėtų elektroninių bylų skaičiaus sumažėjimą galėjo lemti ir tai, kad šiame teisme 2024 m. buvo išnagrinėta mažiau civilinių bylų. Tačiau pastebėtina, kad nors 2024 m. ir sumažėjo šiame teisme išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų skaičius, tačiau, skaičiuojant santykį tarp elektroninių ir popierine forma tvarkomų išnagrinėtų civilinių bylų, kasacine tvarka elektroninių civilinių bylų dalis 2024 m. sumažėjo nežymiai ir siekė 81,82 % (2023 m. – 82,42 %, 2022 m. – 82,77 %).

2024 m. I instancija išnagrinėtos baudžiamosios bylos

Nuo 2020 m. sausio 1 d., naudojantis Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos ir LITEKO integracine sąsaja, per EPP pradėta vesti ir **dalį baudžiamųjų bylų** – vien tik elektronine forma tvarkomos baudžiamosios bylos pagal prokuroro pareiškimą dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu. Prokurorui nusprendus kreiptis į teismą dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu ir kaltinamajam dėl to neprieštaraujant, prokuroras turi pateikti kaltinamajam informaciją apie jo teisę (kaltinamojo gynėjui – apie jo pareigą pagal BPK 81 str. 6 d.) prisijungti prie EPP ir informaciją (dokumentus) iš teismo gauti bei dokumentus teismui teikti naudojantis šia sistema.

Bylos dėl baudžiamojo įsakymo išdavimo 2024 m. sudarė apie 49 % visų pirmąja instancija apylinkių ir apygardų teismuose išnagrinėtų baudžiamųjų bylų (2023 m. – 48 %). Šių elektroninių bylų pirmąja instancija 2024 m. buvo išnagrinėta – 7 480 ir tai, kaip ir 2023 m. (7 442), sudarė 100 % šios kategorijos išnagrinėtų bylų.

2024 m. Lietuvos Respublikos teismuose buvo išnagrinėtos 1 239 administracinių nusižengimų bylos, kurių pagrindas buvo elektroninis dokumentas (2023 m. – 215, 2022 m. – 48), ir 66 prašymai administracinių nusižengimų bylų vykdymo procese (2023 m. – 55, 2022 m. – 143). Akivaizdžiai ženkliai administracinių nusižengimų bylų, kurių pagrindas buvo elektroninis dokumentas, skaičiaus augimui įtakos galėjo turėti padidėjęs skundų dėl ne teismo tvarka priimtų nutarimų administracinio nusižengimo bylose teikimas elektroninių ryšių priemonėmis – pastebėtina, kad nors ši galimybė teisiniu reguliavimu buvo įtvirtinta jau anksčiau, teikimai elektroniniu būdu šios kategorijos bylose suintensyvėjo tik pastaruoju metu, o 2024 m. pastebimas rodiklio šuolis vertintinas kaip itin ženklus. Atitinkamai, lyginant visų išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų kontekste (iš viso 2024 m. išnagrinėta 6 381 byla), elektroninės formos administracinių nusižengimų bylų skaičius padidėjo net 19 %.

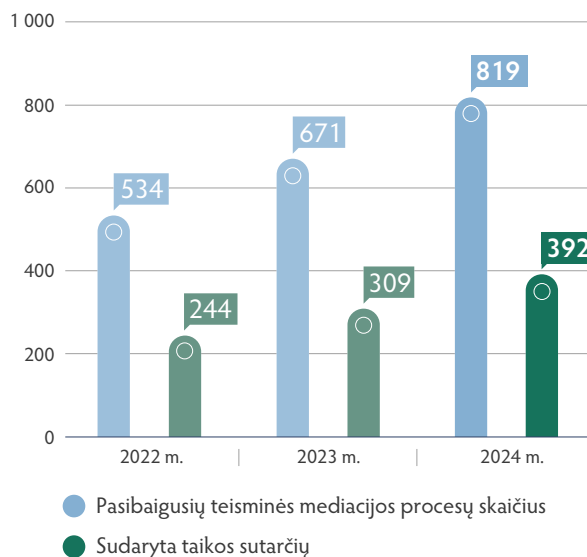
03

»» Teisminė mediacija

Teisminės mediacijos paskirtis – padėti šalims civilinėse ir administracinėse bylose išspręsti ginčą taikiai, tarpininkaujant vienam ar keliems mediatoriams (tarpininkams).

Teisminės mediacijos procesai 2022–2024 m.:

2024 m. buvo baigta 819 teisminės mediacijos procesų, 48 % iš jų pasirašytos taikos sutartys.

Pabaigti mediacijos procesai
civilinėse bylose – 805
administracinėse bylose – 14

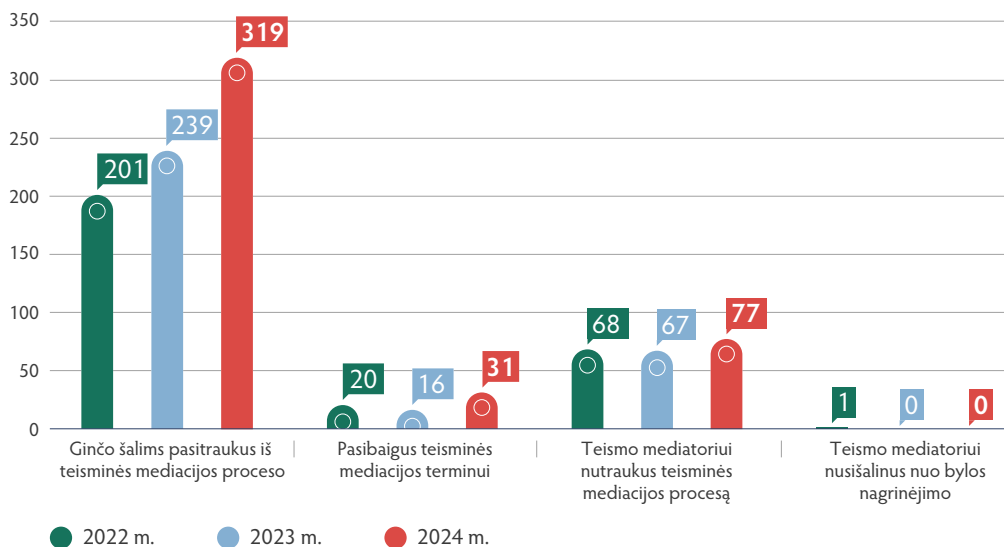
Sudaryta taikos sutarčių
civilinėse bylose – 385
administracinėse bylose – 7

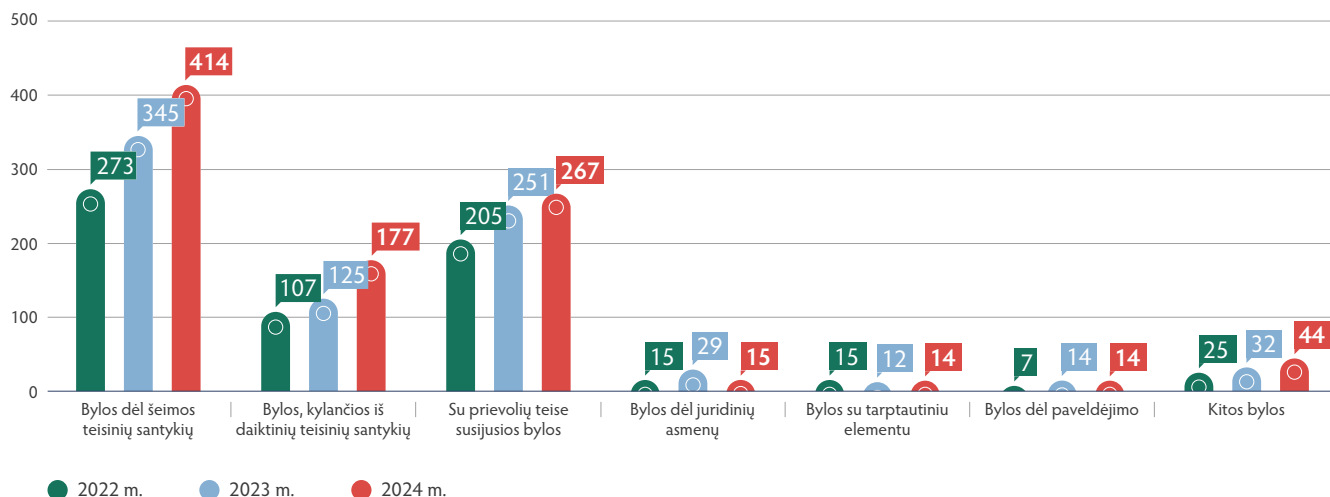
Inicijuota mediacijos procesų
civilinėse bylose – 945
administracinėse bylose – 24

Teisminės mediacijos nutraukimo priežastys (bylų skaičius)

Teisminei mediacijai perduotų civilinių bylų kategorijos

Teisminei mediacijai perduotų administracinių bylų kategorijos

Kaip ir ankstesniais metais, didžiausią civilinių bylų, perduotų teisminei mediacijai, skaičių sudaro bylos, kylančios iš šeimos teisinių santykių, su prievolių teise susijusios bylos ir bylos, kylančios iš daiktinių teisinių santykių.

Administraciniame procese mediacija kol kas nėra dažnai taikoma, taigi įžvelgti ryškesnes tendencijas kol kas sunku. Siekis populiarinti mediaciją administraciniame procese neabejotinai laikytinas vienu pagrindinių teismų sistemos tikslų.

Teisminės mediacijos komisija

Teisėjų tarybos Teisminės mediacijos komisija mediatoriaus statusą suteikia teisėjams, atitinkantiems mediatoriams taikomus reikalavimus ir pageidaujantiems vykdyti mediatorių veiklą.

Teisminės mediacijos komisija:

2024 m. surengė 4 posėdžius ir 3 darbinus susitikimus (2023 m. 2 posėdžius), kurių metu priėmė sprendimus:

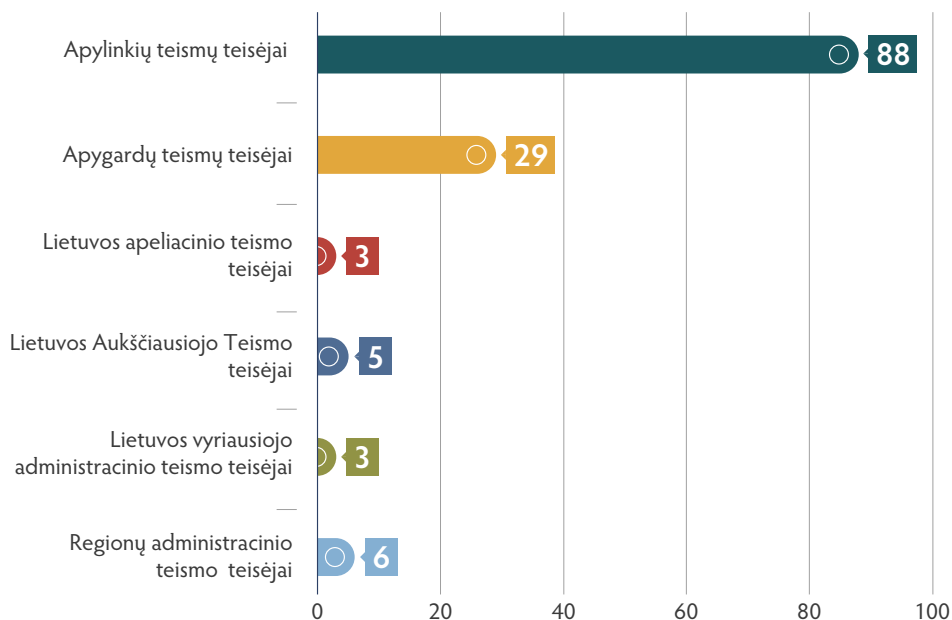
- » dėl teismo mediatoriaus statuso suteikimo teisėjams – **7 teisėjams** suteiktas mediatoriaus statusas (2023 m. – 8 teisėjams);
- » dėl teismo mediatoriaus statuso panaikinimo – niekam nepanaikintas mediatoriaus statusas;
- » **2 teisėjai**, turintys mediatoriaus statusą, atleisti iš teisėjo pareigų sulaukę įstatyme numatyto pensinio amžiaus arba atleisti iš pareigų savo noru. Tokie asmenys mediatoriaus statusą teisės aktų numatyta tvarka išsaugo, tačiau yra išbraukiami iš teisėjų, kuriems suteiktas mediatoriaus statusas, sąrašo ir mediatoriaus veiklą gali tęsti bendradarbiaudami su Lietuvos mediatorių rūmais.

7 teisėjai, kuriems 2024 m. suteiktas mediatoriaus statusas, yra iš:

- » 1 – Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmų;
- » 1 – Utenos apylinkės teismo Anykščių rūmų;
- » 1 – Kauno apygardos teismo;
- » 2 – Vilniaus miesto apylinkės teismo;
- » 1 – Vilniaus regiono apylinkės teismo Ukmergės rūmų;
- » 1 – Klaipėdos apygardos teismo.

2024 m. pabaigoje teismo mediatoriaus statusą turėjo 134 teisėjai. Daugiausia teisėjų mediatorių dirba apylinkių teismuose (66 %), apygardų teismuose (26 %).

Teismo mediatorių teisėjų skaičius 2024 m.

» Teismų savivalda ir jos komisijos

- 4.1. Visuotinis teisėjų susirinkimas
- 4.2. Teisėjų taryba
- 4.3. Teisėjų garbės teismas
- 4.4. Teisėjų etikos ir drausmės komisija
- 4.5. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija
- 4.6. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija
- 4.7. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija
- 4.8. Teismų sistemos apdovanojimų komisija

4.1.

Visuotinis teisėjų susirinkimas

2024 m. spalio 18 d. Visuotiniame teisėjų susirinkime dalyvavo 529 teisėjai.

Išrinkta naujos sudėties Teisėjų taryba, kurią sudaro 17 narių:

- » Gabrielė Juodkaitė-Granskienė, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkė;
- » Andžej Maciejewski, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas;
- » Artūras Ridikas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjas;
- » Justas Namavičius, Lietuvos apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjas;
- » Tomas Venckus, Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas;
- » Ramūnas Gadliauskas, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas;
- » Marius Bartninkas, Kauno apygardos teismo pirmininkas;
- » Aurimas Brazdeikis, Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas;
- » Rūta Petkuvienė, Vilniaus apygardos teismo teisėja;
- » Gediminas Užubalis, Regionų administracinio teismo pirmininkas;
- » Sigitas Meškauskienė, Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų teisėja;
- » Aivaras Naujalis, Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmų teisėjas;
- » Viktorija Šelmienė, Vilniaus miesto apylinkės teismo pirmininkė;
- » Ernestas Šukys, Šiaulių apylinkės teismo pirmininkas.

Pagal pareigas (*ex officio*) Teisėjų tarybos nario pareigas eina Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkė Danguolė Bublienė, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas Nerijus Meilutis bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkė Skirgailė Žalimienė.

2024 m. spalio 18 d. Visuotiniame teisėjų susirinkime buvo pristatyta 2020–2024 m. Teisėjų tarybos veiklos ataskaita ir dvejų metų Teisėjų garbės teismo veiklos ataskaitos. Taip pat priimti šie sprendimai:

- » Dėl Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamento pakeitimų, kuriais numatyta galimybė iki Visuotinio teisėjų susirinkimo organizuoti pretenduojančių būti kandidatais į Teisėjų tarybos narius teisėjų prisistatymą visai teisėjų bendruomenei ar atskirai teisėjų grupei; tiesiogiai įtvirtinama galimybė Visuotinio teisėjų susirinkimo metu naudoti informacines ir elektroninių ryšių technologijas įvairiems poreikiams; numatyta galimybė Teisėjų tarybos narių rinkimuose Visuotinio teisėjų susirinkimo metu balsuoti elektroniniu būdu bei reglamentuoti tokio balsavimo principai; apygardos administracinių teismų sąvoka pakeista į Regionų administracinio teismo, atsižvelgiant į Teismų įstatymo galiojančią redakciją.
- » Dėl Teisėjų tarybos teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą, kuriuo siekiama realizuoti Teisėjų tarybos teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą: Konstitucijos 106 straipsnį siūloma papildyti nauja ketvirtąja dalimi ir joje numatyti, kad dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą gali kreiptis speciali įstatymo numatyta teisėjų institucija jos kompetencijai priskirtais klausimais. Tikimasi, kad, priėmus įstatymo projektą ir Konstitucijoje numatčius Teisėjų tarybos teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą jos kompetencijai priskirtais klausimais, joje bus įtvirtintas svarbus Konstitucijoje jau įtvirtinto teismų nepriklausomumo principo garantas.

Taip pat priimta rezoliucija „Dėl glaudesnio valstybės valdžios institucijų bendradarbiavimo teismų veiklos klausimais“, kuria Teisėjų tarybai pavesta inicijuoti ir siekti teisės aktų pakeitimų, kuriais būtų apibrėžtos konkrečios teisėjų savivaldos institucijų bei kitų valstybės valdžios šakų bendradarbiavimo formos, sprendžiant klausimus, susijusius su teismų veikla.

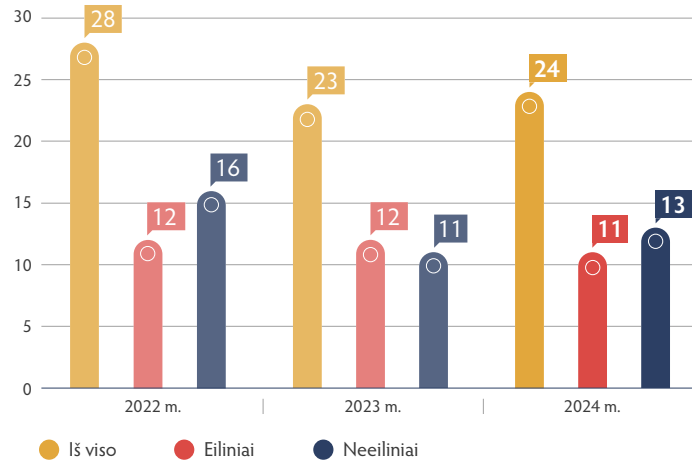
Susirinkimo metu taip pat vyko diskusija tema „Teisėjo lyderystė ir atsakomybė“. Jos metu apdovanoti teismų sistemai nusipelnę asmenys, skaityti pranešimai „Laimės įpročiai darbe ir kaip juos sukurti?“ bei „Dirbtinis intelektas – beribių galimybių įrankis?“.

4.2.

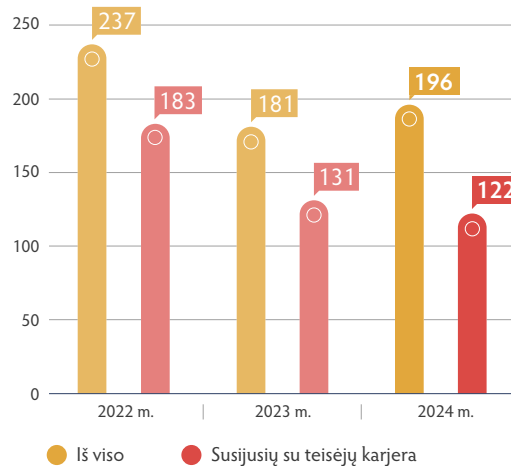
Teisėjų taryba

2024 m. surengti 24 Teisėjų tarybos posėdžiai, iš jų – 11 eilinių, 13 neeilinių (2023 m. – 23, iš jų – 12 eilinių, 11 neeilinių; 2022 m. – 28, iš jų – 12 eilinių, 16 neeilinių).

Teisėjų tarybos posėdžiai:

Teisėjų tarybos nutarimai:

2024 metais priimti 196 nutarimai, iš jų 122 nutarimai dėl patarimo Respublikos Prezidentui dėl teisėjų skyrimo, paaugstinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų; iš jų – 1 dėl atleidimo savo poelgiu pažėmus teisėjo vardą (2023 m. – 2); 2 – dėl atleidimo savo noru (2023 m. – 4); 1 – dėl sveikatos būklės (2023 m. – 3).

2024 m. Teisėjų taryboje svarstyti klausimai apėmė Teismų įstatymo priskirtas teisėjų korpuso formavimo, teismų ir teismų savivaldos administracinės veiklos, teismų investicijų ir biudžeto, informacinių technologijų, darbo grupių, komisijų sudarymo ir jų narių keitimo, tarptautinių santykių plėtos, ryšių su visuomene ir žiniasklaidą sritis.

2024 m. spalio 18 d. Visuotiniame teisėjų susirinkime buvo išrinkta naujos sudėties Teisėjų taryba.

Spalio 28 d. vyko pirmasis naujosios Teisėjų tarybos posėdis. Jo metu buvo išrinkta Teisėjų tarybos vadovybė. Slaptu balsavimu Teisėjų tarybos pirmininke išrinkta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkė dr. Danguolė Bublienė, Teisėjų tarybos pirmininko pavaduotoju išrinktas Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas Nerijus Meilutis, o Teisėjų tarybos sekretore – Vilniaus miesto apylinkės teismo pirmininkė Viktorija Šelmienė.

2024 metais Teisėjų taryba daug dėmesio skyrė teismų bendruomenės bendradarbiavimui, komunikacijai.

Svarbiausios Teisėjų tarybos veiklos:

Sausio 12-ąją Marijampolės apylinkės teisme surengtas Teisėjų tarybos, Nacionalinės teismų administracijos atstovų ir apylinkių teismų pirmininkų bei teismų kanclerių susitikimas, skirtas apylinkių teismų veikloje kylantiems aktualiems klausimams aptarti. Marijampolėje susirinkę daugiau nei dvidešimt svečių aptarė klausimus dėl bylų paskirstymo nuo šių metų liepos 1 d. įsigaliojus Civilinio proceso kodekso 62² straipsnio pakeitimams, dėl apylinkių teismų reformos įgyvendinimo eigos, diskutavo dėl pavyzdinių apylinkių teismų struktūros pokyčių nuo liepos 1 d., dėl įvadinių teisėjų mokymų ir kt.

Kovo 1 dieną Teisėjų tarybos nariai susitiko su Teisėjų padėjėjų asociacijos valdybos pirmininke ir nariais. Pirmajame tokio pobūdžio susitikime šiais metais taip pat dalyvavo Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijos ir Apylinkių teismų teisėjų sąjungos atstovai. Susitikimo dalyviai turėjo galimybę susipažinti su praėjusių metų Teisėjų padėjėjų asociacijos veiklomis ir kryptimis, bendradarbiavimo su kitomis institucijomis iniciatyvomis. Susitikimo metu buvo aptartos galimybės teikti Teisėjų padėjėjų asociacijai siūlymus dėl teisėjų egzaminų laikymo tvarkos pakeitimų, kurie galėtų būti susiję tiek su egzamino klausimų sudarymu, tiek jo organizavimo pokyčiais. Pasidalinta įžvalgomis apie iniciatyvas ir prioritetines veiklas, kuriomis Teisėjų taryba siekia subalansuoti teismuose esantį darbo krūvį, jo skaičiavimo metodikas ir įgyvendinamas priemones. Šiame susitikime daug dėmesio buvo skiriama diskusijai, kokias funkcijas atlieka teisėjo padėjėjas, koks šiuo metu yra jo statusas, ar ateityje jis galėtų kisti ir kokias bendras veiklas galima būtų įgyvendinti.

Balandžio 16–17 dienomis vyko Ukrainos teisminių institucijų atstovų delegacijos vizitas Vilniuje. Vizito metu buvo pristatyta Lietuvos teismų savivalda, aptarti teisėjų atrankos, karjeros, mokymų, informacinių technologijų panaudojimo Lietuvos teismų veikloje

klausimai; taip pat pristatyta Ukrainos teismų sistemos vidinės ir išorinės komunikacijos analizė bei pasiūlymai dėl galimų šių sričių stiprinimo krypčių ir įrankių. Lietuvos teismų bendruomenė ir Teisėjų taryba nuo karo pradžios iki šios dienos įvairiais būdais palaiko ir remia karo niokojamą Ukrainą.

Gegužės 9 d. Lietuvos Respublikos Seimui priėmus Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pataisais, suderintos Teismų įstatymo ir Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatos, taip užtikrinti socialiai pažeidžiamų asmenų (teisėjų) teises. Teismų įstatymo pakeitimai (papildymai) įsigaliojo 2024 m. rugsėjo 1 d.⁷

Teismų įstatymo papildymais numatyta, kad teisėjo darbo su bylomis krūvis mažinamas dėl šių su teisėjo funkcijomis nesusijusių priežasčių:

- teisėjo prašymu, grindžiamu teisėjui nustatytu dalyvumo lygiu arba sveikatos priežiūros įstaigos išvada apie teisėjo sveikatos būklę;
- teisėjo prašymu, grindžiamu būtinybe slaugyti (prižiūrėti) šeimos narį ar kartu su teisėju gyvenantį asmenį;
- nėščios, neseniai pagimdžiusios ar krūtimi maitinančios teisėjos reikalavimu, taip pat teisėjo, auginančio vaiką iki aštuonerių metų, vieno auginančio vaiką iki keturiolikos metų arba vaiką su negalia iki aštuoniolikos metų, reikalavimu.

Pakeitimais taip pat numatyta, kad teisėjo, pripažinto asmeniu su negalia, taip pat teisėjo, vieno auginančio vaiką iki keturiolikos metų arba vaiką su negalia iki aštuoniolikos metų, bendra kasmetinių atostogų trukmė negali būti ilgesnė kaip 45 darbo dienos. Atsižvelgus į Darbo kodekso 138 straipsnio 3 dalies nuostatas, pagal kurias darbuotojams, auginantiesiems vieną vaiką iki dvylikos metų, suteikiama viena papildoma poilsio diena per tris mėnesius, analogiškai patikslinta ir Teismų įstatymo 98 straipsnio 2 dalis, tokią socialinę garantiją numatant ir teisėjams.

⁷ Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 44¹, 98, 101 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 44³ straipsniu įstatymas.

Lietuvos Respublikos Seimui priėmus Teismų įstatymo pataisas, Teisėjų tarybos rugpjūčio 30 d. nutarimu „Dėl Teisėjų tarybos 2019 m. gruodžio 13 d. nutarimo „Dėl Teisėjų darbo su bylomis krūvio mažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“⁸ įgyvendintos Teismų įstatymo 44³ straipsnio nuostatos, užtikrintos papildomos socialinės garantijos teisėjams, įtvirtinti nauji darbo su bylomis krūvio mažinimo teisėjams pagrindai bei kriterijai.

Taip pat teiktos pastabos ir pasiūlymai dėl 2024 m. liepos 1 d. įsigaliojusių pirmojo ir antrojo laipsnių valstybinių pensijų, nukentėjusių asmenų valstybinių pensijų, Prezidento sutuoktinio valstybinės pensijos, kurių skyrimo ir mokėjimo teisinis reguliavimas nustatytas Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatyme, pakeitimų⁹ ir Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto¹⁰.

Birželio 20 d. Teisėjų tarybai priėmus nutarimą „Dėl Teisėjų tarybos 2008 m. lapkričio 13 d. nutarimo „Dėl Teisėjų specializacijos tam tikrų kategorijų byloms nagrinėti nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, aprašas išdėstytas nauja redakcija – patobulintos aprašo nuostatos, susijusios su teisėjų specializacijos tam tikrų kategorijų byloms¹¹ nagrinėti nustatymu, šiais aspektais:

- patikslinti teisėjų specializacijos nustatymo principai ir kriterijai;
- numatyta, kad teisėjų specializacija konkrečiai būtų kategorijai nagrinėti, jai priskirtinas teisėjų skaičius, specializacijos terminas, teisėjų atrankos ir skyrimo į specializaciją kriterijai turi būti įtvirtinti su teismo teisėjų susirinkimu suderinta ir teismo pirmininko įsakymu patvirtinta teisėjų specializacijos nustatymo teisme tvarka;
- apibrėžiamos konkrečios teisėjų specializacijos nustatymo taisyklės, kai sutikimo (prašymo) nagrinėti tam tikros kategorijos bylas nepareiškia reikiamas teisėjų skaičius arba kai sutikimą (prašymą) nagrinėti tam tikros kategorijos bylas pareiškia didesnis teisėjų skaičius, nei į teisėjų specializaciją numatomas paskirti teisėjų skaičius;
- nustatyti teisėjų specializacijų terminai baudžiamųjų ir (ar) administracinių nusižengimų bei civilinių bylų specializacijoms (apylinkių teismuose, kuriuose nėra Civilinių ir Baudžiamųjų bylų skyrių), įstatymų nustatytoms ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijoms atlikti bei kitoms specializacijoms;
- numatyta išimtis, kad teisėjų specializacija gali būti nenustatoma teismo pirmininkui, taip pat teisėjui, kurio paskyrimo į to teismo teisėjus darbo stažas trumpesnis nei 1 metai, išskyrus atvejus, kai toks teisėjas yra teisės krypties socialinių mokslų daktaras ar habilituotas daktaras ir pageidauja specializuotis atitinkamos kategorijos bylose;

8 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b5519442670311efad96fef38de4d94a?jfwid=-ec4ehila3>

9 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b4d7b6422f111efb121d2fe3a0eff27?jfwid=-1bcnp0y7ib>

10 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/f6d5529021d911efb121d2fe3a0eff27?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=6b24cc80-0b39-4e16-aefe-29e0db733d6f>

11 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4cf85730300811efb121d2fe3a0eff27?jfwid=-x5b15xtzu>

→ patikslintas apylinkių, apygardų teismams ir Regionų administraciniam teismui rekomenduojamų nustatyti teisėjų specializacijų sąrašas.

Jgyvendindama Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 62¹, 304, 441 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 62², 62³ straipsniais įstatymo 6 straipsnio 3 dalį, Teisėjų taryba 2024 m. birželio 20 d. nutarimu „Dėl Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu „Dėl Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo patvirtinimo“, pakeitimo“ patvirtino Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo pakeitimus, kuriais nustatyta detali CPK 62² ir 62³ straipsnių įgyvendinimo tvarka. Siekdama užtikrinti tinkamą šių teisės aktų nuostatų taikymą, Teisėjų taryba parengė ir pateikė apylinkių ir apygardų teismams aktualias rekomendacijas bylų administravimo klausimais, organizavo pasitarimus, 2024 m. rugpjūčio 28 d. priėmė papildomus Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo pakeitimus, kuriais nustatyti šia tvarka skirstomų bylų apylinkių teismuose skirstymo limitai.

Birželio 20 d. Teisėjų taryba patvirtinto šakinį Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos 2024–2025 metų planą, kuriuo vadovaujantis siekiama kurti korupcijai ir bet kokiai pobūdžio neteisėtai įtakai atsparią Lietuvos teismų sistemą. Plane įvardintos konkrečios priemonės ir veiklos prisidės prie korupcijos rizikos grėsmių šalinimo teismuose.

Birželio 21 dieną Teisėjų tarybos nariai ir Nacionalinės teismų administracijos darbuotojai susitiko su Europos, Azijos ir Afrikos šalių viešojo bei nevyriausybinių sektorių organizacijų vadovais, „Atviros Vyriausybės partnerystės“ (*Open Government Partnership, OGP*) atstovais ir „Transparency International“ Lietuvos skyriaus komanda. Vizito tikslas – detaliau susipažinti su Lietuvos teismų sistemos antikorupcine politika, šakiniu korupcijos prevencijos veiksmų planu bei pasidalinti pagrindiniais iššūkiais ir sėkmės istorijomis. Susitikimo metu susirinkusieji diskutavo, kaip Lietuvos teismuose yra kuriama korupcijai atspari aplinka, kas yra atsakingas už korupcijos prevenciją teismuose. Diskusijos metu daug dėmesio skirta interneto projektui *ATVIRI TEISMAI*, kurį įgyvendinus visi asmenys gali keliais pelės paspaudimais surasti ne tik statistinius duomenis apie gautas ir išnagrinėtas bylas visuose Lietuvos teismuose, teisėjų specializaciją, tačiau ir informaciją apie teismams skirtas lėšas, jų panaudojimą, teisėjų ir teismuose dirbančių darbuotojų skaičių ir kt. Susitikimo metu išsamiau aptarta, kokiais tikslais ir kaip yra naudojami portale skelbiami duomenys. Svečių vizitą Nacionalinėje teismų administracijoje inicijavo „Transparency International“ Lietuvos skyriaus atstovai.

Birželio 28 dieną Teisėjų taryba raštu kreipėsi į Lietuvos Respublikos Prezidentą prašydama spręsti dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. birželio 25 d. priimtų Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo ir Lietuvos Respublikos apylinkės teismo reorganizavimo įstatymų pakeitimų, kuriais įgyvendinama apylinkių teismų reforma, grąžinimo Seimui svarstyti pakartotinai. Seimo priimtame Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo pakeitimo įstatyme jo įsigaliojimo data pakeista, nurodant, kad apylinkių teismų reformos data pakeičiama iš 2024 m. liepos 1 d. į 2025 m. sausio 1 d. Teisėjų taryba pažymėjo, kad apie šiuos numatomus pakeitimus, esmingai paveiksiančius apylinkių teismų veiklą, nebuvo informuota nei Teisėjų taryba, nei teismų bendruomenė.

Birželio 30 d., Lietuvos Respublikos Prezidentui pasirašius Lietuvos Respublikos apylinkės teismo reorganizavimo ir Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymų pakeitimus, apylinkių teismų struktūriniai pakeitimai (apylinkių teismų rūmų sujungimas, teritorijų perskirstymas ir kt.) atidėti iki 2025 m. sausio 1 d. Teisėjų taryba būtinybę grąžinti minėtus įstatymus Seimui svarstyti pakartotinai grindė jų prieštaravimu oficialiojoje konstitucinėje doktrinoje įtvirtintiems teisėkūros principams, nebuvo informuota nei Teisėjų taryba, nei teismų bendruomenė, reorganizavimo pokyčiai bei naujų visų apylinkių teismų struktūrinių pokyčių įsigaliojimo data nebuvo derinti nei su reorganizavimo procese dalyvaujančiais teismais, nei su pačia teismų bendruomene, teisėjais, teismų savivaldos atstovais, taip pažeidžiant Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme numatytus atvirumo ir skaidrumo principus, reiškiančius, kad teisėkūra turi būti vieša, su bendraisiais interesais susiję teisėkūros sprendimai negali būti priimami visuomenei nežinant ir neturint galimybių dalyvauti, valstybės politikos tikslai, teisinio reguliavimo poreikis ir teisėkūroje dalyvaujantys subjektai turi būti žinomi, visuomenei ir interesų grupėms sudarytos sąlygos teikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo visose teisėkūros stadijose, taip pat turi būti žinomi teisės aktų projektų rengimą inicijavę, teisės aktų projektus parengę, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą atlikę subjektai ir galiojančio teisinio reguliavimo poveikio ex post vertinimą atliekantys subjektai.

Spalio 10 d. Teisėjų taryba nutarė aprobuoti 2025–2027 m. numatomų maksimalių Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo teismams pakeitimo projektą. Projektu Finansų ministerija numatė Lietuvos teismams skirti papildomą 1 mln. eurų teisėjų padėjėjų darbo užmokesčiui kelti.

Lapkričio 15 d. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vykusio neeilinio naujos sudėties Teisėjų tarybos posėdžio metu patvirtinti Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos nariai; lapkričio 29 d. vykusio eilinio Teisėjų tarybos posėdžio metu patvirtinti Teisminės mediacijos komisijos nariai, Teismų sistemos apdovanojimų komisijos nariai.

Gruodžio 16 d. vyko naujai išrinktos Teisėjų tarybos ir Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos susitikimas. Teisėjų tarybos pirmininkė dr. Danguolė Bublienė pristatė esamą situaciją bendruomenėje, jos poreikius, planuojamas veiklos kryptis, lūkesčius iš konstitucinių partnerių, aptartos visai teismų sistemai svarbios problemos, jų sprendimo būdai, teisės aktų pokyčiai. Teisėjų taryba akcentavo reguliaraus ir nuolatinio bendradarbiavimo poreikį su konstituciniais partneriais. Kaip prioritetinius ir artimiausiu metu su konstituciniais partneriais spręstinus klausimus Teisėjų taryba įvardino teismų finansavimo modelio, apibrėžto objektyviais kriterijais, patvirtinimą, teisėjų padėjėjų ir kito teismo personalo atlyginimų didinimą, ilgalaikės programos, orientuotos į investicijų į teismų pastatų atnaujinimą bei modernizavimą, sukūrimą.

Gruodžio 20 d. Teisėjų taryba, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo pakeitimo įstatymo nuostatomis įtvirtintus apylinkių teismų struktūrinius pokyčius bei įgyvendindama teisės aktuose nustatytą kompetenciją, priėmė nutarimą „Dėl patarimo Lietuvos Respublikos Prezidentui dėl teisėjų skaičiaus apylinkių teismuose pakeitimo“, kuriuo buvo patarta nuo 2025 m. sausio 1 d. nustatyti teisėjų skaičių apylinkių teismuose (rūmuose) pagal naujas teismų struktūras.

4.3.

Teisėjų garbės teismas

2024 m. Teisėjų garbės teismas (toliau – TGT) išnagrinėjo 3 Teisėjų etikos ir drausmės komisijos iškeltas teisėjų drausmės bylas ir 1 teisėjo prašymą dėl garbės gynimo (2021 m. išnagrinėjo 2 drausmės bylas, 2022 m. – 4 drausmės bylas ir 1 prašymą dėl teisėjo garbės gynimo, 2023 m. – 4 drausmės bylas). Du 2024 m. TGT išnagrinėtų drausmės bylų sprendimai buvo priimti apylinkių teismų teisėjų drausmės bylose, vienas – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo byloje (2021 m. du TGT sprendimai buvo priimti apylinkių teismų teisėjų drausmės bylose, 2022 m. trys sprendimai buvo priimti apylinkių teismų teisėjų drausmės bylose, vienas – administracinio teismo teisėjo byloje, 2023 m. du sprendimai buvo priimti apylinkių teismų teisėjų drausmės bylose, du – administracinio teismo teisėjų bylose).

2024 m. liko neišnagrinėta 1 drausmės byla, ji bus nagrinėjama 2025 m.

Teisėjų garbės teismas 2024 m. teisėjų drausmės bylose priėmė tokius sprendimus:

- » viena drausmės byla buvo nutraukta, nenustačius teisėjo drausminės atsakomybės pagrindo;
- » dvi drausmės bylos buvo nutrauktos, dėl teisėjo statuso praradimo išnykus teisėjų drausminės atsakomybės subjektui.

Prašymo dėl teisėjo garbės gynimo byloje Teisėjų garbės teismas priėmė sprendimą nutraukti prašymo dėl teisėjo garbės gynimo nagrinėjimo procesą.

Nė vienas iš 2024 m. priimtų Teisėjų garbės teismo sprendimų nebuvo apskųstas Lietuvos Aukščiausiajam Teismui.

4.4.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – TEDK), įgyvendindama teismų savireguliacijos ir savivaldos principą – užtikrinti teisėjų drausminės atsakomybės realizavimą, 2024 m. įvertino 210 gautų teikimų įvairiais Teisėjų etikos kodekso nuostatų aspektais ir priėmė sprendimus*.

TEDK posėdžiuose buvo išnagrinėti 4 teikimai ir 7 prašymai suteikti konsultacijas.

TEDK priėmė 4 sprendimus, iš kurių 2 atvejais buvo iškelta drausmės byla, 1 – apsibota apsvartymu TEDK, 1 – drausmės byla neiškelta nenustačius drausminės atsakomybės pagrindų požymių. Taip pat teisėjams buvo suteiktos 7 konsultacijos.

145 teikimus buvo atsisakyta nagrinėti, pareiškėjams pateikti atsakymo motyvai. Didžiosios dalies gaunamų teikimų turinį sudaro pareiškėjų prašymai revizuoti priimtus teismų sprendimus teisėtumo ir pagrįstumo atžvilgiu. Taip pat dalis pateiktų teikimų yra deklaratyvaus pobūdžio bei turintys kitų trūkumų.

Gauti skundai dėl galimų teisėjų etikos pažeidimų:

TEDK posėdžiuose nagrinėti teikimai, prašymai dėl konsultacijų:

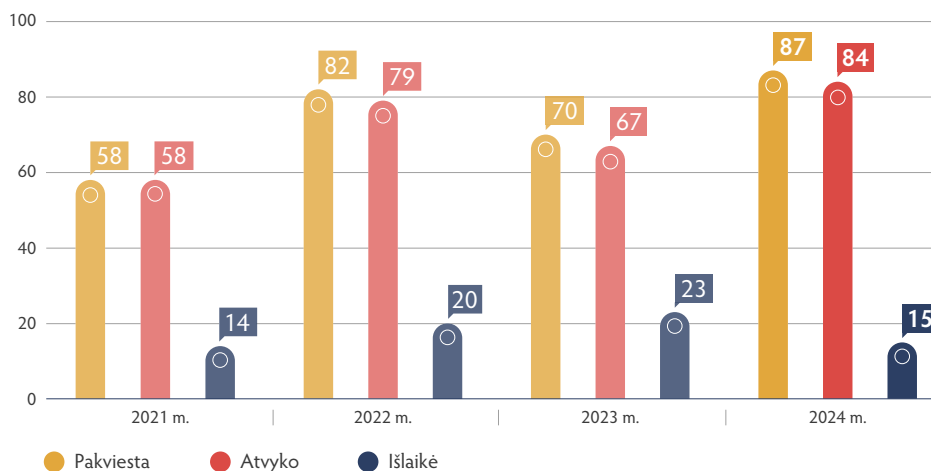
*Dalis teikimų perkelti į kitus metus, į bendrą teikimų skaičių įeina ir gauti paaiškinimai, tyrimo dokumentai.

4.5.

Pretendentų į teisėjus egzamino komisija

2024 m. įvyko 12 Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos posėdžių, 4 egzaminai, Komisija priėmė 84 nutarimus dėl egzamino rezultatų (2021 m. – 16 posėdžių, 5 egzaminai ir 58 nutarimai, 2022 m. – 15 posėdžių, 5 egzaminai, 79 nutarimai, 2023 m. – 13 posėdžių, 5 egzaminai, 67 nutarimai).

Į egzaminą kviešti, atvykę ir jį išlaikę asmenys

Ir nors egzaminą laikė ženkiai daugiau asmenų, išlaikiusiųjų skaičius yra itin mažas – tik 18 %

Įvertinimo balai:

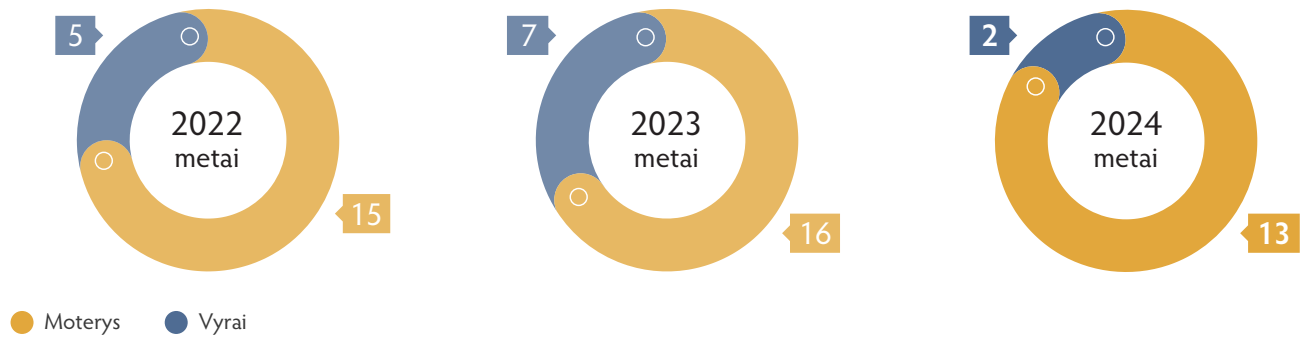
- » 2024 m. iš pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikiusiųjų nė vieno žinios nebuvo įvertintos puikiai (10 balų) (2021 – 2023 m. – taip pat);
- » Pretendentų į teisėjus egzamino komisija 2 egzaminą laikiusių asmenų žinias įvertino „labai gerai“ (9 balais) (2021 m. – 2, 2022 m. – 0, 2023 m. – 2);
- » 8 egzaminą laikiusių asmenų žinias įvertino „gerai“ (8 balais) (2021 m. – 11, 2022 m. – 12, 2023 m. – 13);
- » 5 asmenų – „patenkinamai“ (7 balais) (2021 m. – 1, 2022 m. – 8, 2023 m. – 8). Išlaikiusiu egzamino praktinę dalį laikomas egzaminuojamasis, iš kiekvienos užduoties gavęs 7 (patenkinamai) arba daugiau balų.

Pagal lytį egzaminų įvertinimai yra šie: 9 balų įvertinimą gavo 2 moterys (2021 m. – 1 vyras ir 1 moteris, 2022 m. – 0, 2023 m. – 2 moterys), 8 balų įvertinimą gavo 8 moterys (2021 m. – 11 moterų, 2022 m. – 11 moterų ir 1 vyras, 2023 m. – 9 moterys ir 4 vyrai), 7

balų – 3 moterys ir 2 vyrai (2021 m. – 1 moteris, 2022 m. – 4 moterys ir 4 vyrai, 2023 m. – 5 moterys ir 3 vyrai). 8 asmenys (iš 15 išlaikiusiųjų) egzaminą išlaikė iš pirmo karto (2021 m. – 13 asmenų iš 14 išlaikiusiųjų, 2022 m. – 15 asmenų iš 20 išlaikiusiųjų, 2023 m. – 10 asmenų iš 23 išlaikiusiųjų).

Kaip ir kasmet, dauguma egzaminą laikančiųjų ir išlaikiusiųjų sudaro moterys: 2024 m. į egzaminą atvyko 69 moterys ir 15 vyrų (moterų ženkliai daugiau nei pernai), egzaminą išlaikė 13 moterų ir 2 vyrai.

Egzaminą išlaikė:

Pažymėtina, kad teisėjo profesijos siekia ir sėkmingai egzaminą išlaiko teisėjų padėjėjai.

Egzaminą išlaikiusieji pagal einamas pareigas:

Pagal einamas pareigas dauguma pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikę asmenys dirba teismų sistemoje: (13 asmenų iš 15 išlaikiusiųjų) (2021 m. – 13 asmenų iš 14 išlaikiusiųjų, 2022 m. – 19 asmenų iš 20 išlaikiusiųjų, 2023 m. – 20 asmenų iš 23 išlaikiusiųjų)

2023 m.

1 teismo kancleris

1 skyriaus pirmininko patarėja

11 teisėjų padėjėjai

1 valstybės tarnautoja

1 advokatė

Teisėjų taryba, siekdama didinti teisėjo profesijos patrauklumą ir pritraukti didesnę skaičių kvalifikuotų teisininkų laukti pretendentų į teisėjus egzaminą bei atsižvelgdama į Teisėjų padėjėjų asociacijos pateiktus pasiūlymus, 2024 m. birželio 28 d. patvirtino Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos nuostatų aprašo pakeitimus (įsigaliojo 2025-01-01), kuriuose:

- » įtvirtinta nuostata, kad, išlaikius pretendentų į teisėjus egzamino teorinę dalį (testą), tačiau neišlaikius praktinės dalies (užduočių), išlaikytas testas galioja vienerius metus ir per šį vienerių metų laikotarpį testą išlaikęs asmuo turi galimybę pakartotinai vieną kartą laukti egzamino praktinę dalį;
- » nustatyta, kad į egzaminą laikančių asmenų, kuriems taikomas apribojimas pakartotinai egzaminą laukti ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo neišlaikyto egzamino, patenka ir teorinės dalies (testo) neišlaikę asmenys;
- » pailgintas pretendentų į teisėjus egzamino praktinei daliai (užduotims) skirtas laikas ir numatytos jai trys valandos vietoj buvusių dviejų valandų;
- » nustatytas palankesnis asmenų informavimo apie artėjantį egzaminą terminas: egzaminą laikysiantys asmenys apie egzamino datą ir komisijos sudėtį informuojami prieš 20 darbo dienų (buvo 10 darbo dienų), o informacija apie artėjantį egzaminą internete skelbiama prieš 10 darbo dienų (buvo 5 darbo dienos).

4.6.

Pretendentų į teisėjus atrankos komisija

Pagal Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 55² straipsnio nuostatas, pretendentes į teisėjus, laisvas arba atsilaisvinsiančias teisėjų vietas ir teismų pirmininkų, pirmininkų pavaduotojų ir skyrių pirmininkų pareigas vertina Pretendentų į teisėjus atrankos komisija (toliau – Atrankos komisija). Pagal Teismų įstatymo 55⁶ str. 5 d., nustatant asmenines būdo ir pažintines savybes, asmens kompetencijų vertinimui, atskleidžiančiam jo pasirengimą būti teisėju, užimti laisvas arba atsilaisvinančias teisėjų vietas ar teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo arba skyriaus pirmininko pareigas, atlikti pasitelkiami ekspertai. Ekspertai pasitelkiami ir asmens kompetencijų vertinimas atliekamas Teisėjų tarybos nustatyta tvarka.

Atrankos komisijos sudėtis po jos sudarymo 2023 m. nepakito. Atrankos komisijoje dirbo Teisėjų tarybos paskirti teisėjai:

- » Atrankos komisijos pirmininkas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Artūras Pažarskis;
- » Šiaulių apygardos teismo teisėja Ernesta Montvidienė;
- » Lietuvos apeliacinio teismo teisėja Laima Ribokaitė.

Lietuvos Respublikos Prezidento paskirti 4 visuomenės atstovai:

- » psichologas, psichoterapeutas Andrius Kaluginas;
- » žiniasklaidos ir komunikacijos ekspertė Jolanta Mažylė;
- » Vilniaus universiteto Baudžiamosios justicijos katedros profesorius Jonas Prapiestis;
- » Mykolo Romerio universiteto Teisės mokyklos lektorius Gintaras Šapoka.

2024 m. Atrankos komisija įvykdė 16 atrankų, į pokalbį pakvietė 54 pretendentes (įvertino 53, nes 1 pateikė prašymą jo nevertinti), paskelbė 16 išvadų, kuriose tinkamiausiais pripažino 41 pretendentą, taip pat nutarė įrašyti 73 pretendentes į atitinkamos teismų pakopos eiliškumo sąrašus. Lietuvos Respublikos Prezidentas į atitinkamas pareigas paskyrė 20 pretendentų iš bendrųjų atrankų ir 38 pretendentes iš atitinkamos teismų pakopos eiliškumo sąrašų (27 pretendentes į atitinkamus apylinkių teismus, 5 pretendentes į atitinkamus apygardų teismus ir 6 pretendentes į atitinkamą administracinį teismą).

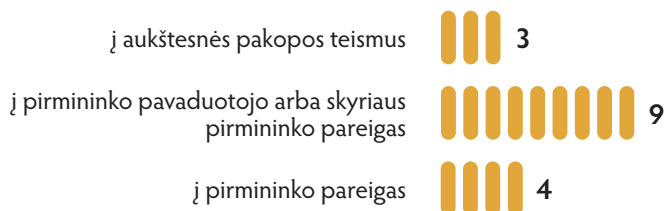
Lietuvos Respublikos Prezidentas 2024 m. paskyrė:

- » į aukštesnės pakopos teismų (Lietuvos apeliacinio teismo ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo) teisėjo pareigas – 5;
- » į teismų vadovų pareigas – 16 pretendavusių asmenų.

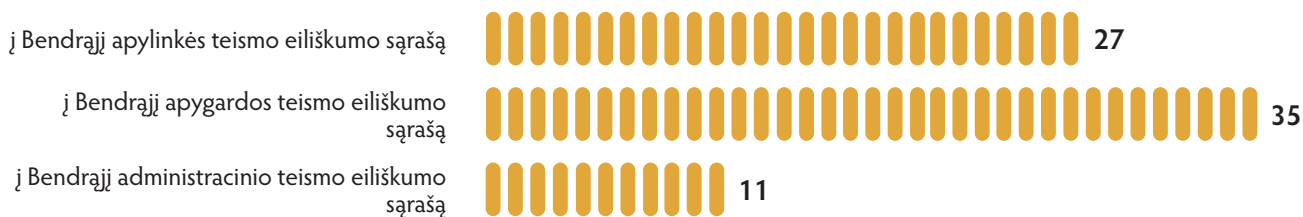
2023 m. sausio 1 d. įsigaliojus Teismų įstatymo pakeitimams, kurie nustato, kad atrankos į apylinkių, apygardų ir administracinių teismų teisėjų pareigas vykdomos nuolat, **pasikeitė atrankų skelbimo tvarka**, atrankos į minėtų pakopų konkrečius teismus nėra skelbiamos, o pretendentai, kurie išreiškę pageidavimus dalyvauti atrankose į apylinkių, apygardų ir administracinių teismų teisėjų pareigas, yra vertinami nuolat ir įrašomi į bendruosius atitinkamos teismų pakopos eiliškumo sąrašus, iš kurių Lietuvos Respublikos Prezidentas, paskelbęs apie kandidatūrų pasirinkimą į konkrečius teismus, renka pretendentes ir skiria į atitinkamos pakopos konkrečių teismų teisėjo pareigas.

Atrankų į Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo ir teismų vadovų (pirmininkų ir pirmininko pavaduotojų) tvarka yra išlikusi ta pati, kai pirma skelbiama atranka, tada surašoma ir paskelbiama išvada ir Lietuvos Respublikos Prezidentas skiria, gavęs Teisėjų tarybos patarimą, teisėjus.

2024 m. įvykdytos atrankos:

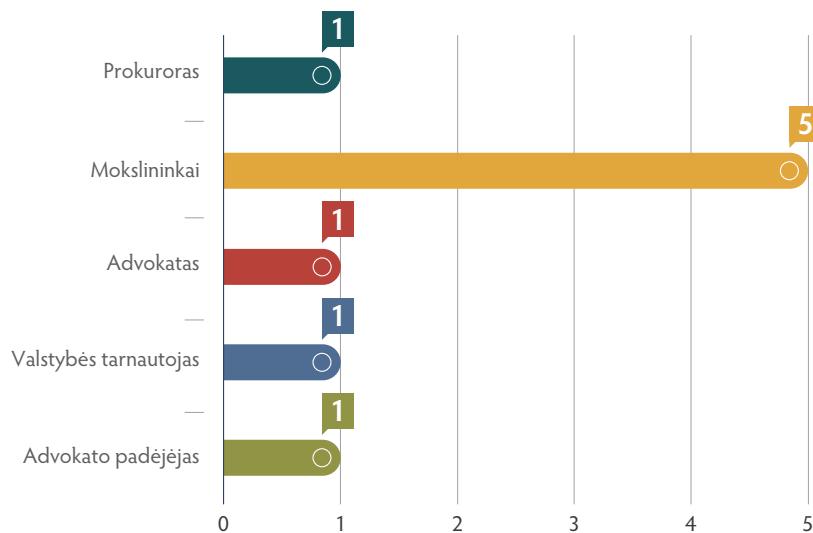
2024 m. įvertinti ir įrašyti į atitinkamos pakopos teismų bendruosius eiliškumo sąrašus 73 pretendentai, iš jų:

Lietuvos Respublikos Prezidentas 2024 m. dešimt kartų skelbė kandidatūrų pasirinkimus į konkrečių teismų teisėjų pareigas. Paskirti **27** pretendentai į konkrečių apylinkės teismų teisėjų pareigas, **5** pretendentai į konkrečių apygardos teismų teisėjų pareigas ir **6** pretendentai į **Regionų administracinio teismo teisėjų pareigas**.

2024 m. buvo įvertintos **43** pretendentų bei teisėjų, siekiančių karjeros, asmeninės kompetencijos, **15** pretendentų asmeninės ir vadovavimo kompetencijos ir **9** pretendentų vadovavimo kompetencijos (atvejai, kai asmeninės kompetencijos buvo įvertintos anksčiau, bet ne anksčiau kaip prieš 5 metus).

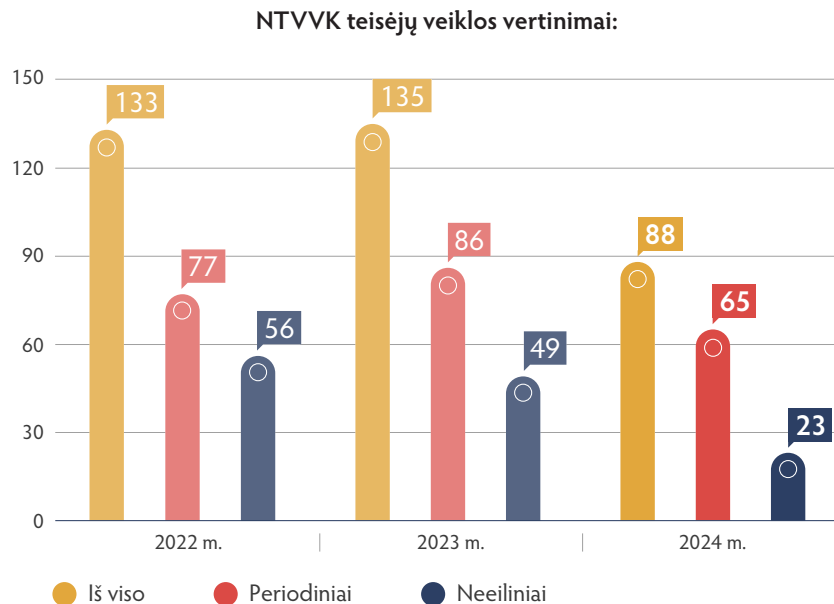
Atrankose dalyvavo 9 pretendentai, dirbantys ne teismų sistemoje:

4.7.

Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija

2024 m. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija (toliau – NTVVK) surengė 15 posėdžių, kurių metu buvo įvertinta 88 teisėjų veikla (2022 m. – 133; 2023 m. – 135). Buvo atliktas 23 teisėjų neeilinis veiklos vertinimas, 65 teisėjų – periodinis veiklos vertinimas (2022 m. periodinių vertinimų – 77, neeilinių – 56; 2023 m. periodinių vertinimų – 86, neeilinių – 49). Pažymėtina, kad visų 65 teisėjų periodinis veiklos vertinimas atliktas rašytinio proceso tvarka (Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2014 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 13P-135-(7.1.2), 29¹ punktas).

2024 m. nebuvo gauta teikimų dėl neeilinio teisėjų veiklos vertinimo, 2023 m. gavus kompetentingo subjekto teikimą, kuriuo prašoma atlikti neeilinį teisėjo veiklos vertinimą, nustačius teisėjo veiklos trūkumus, atliktas 1 teisėjo neeilinis vertinimas (2022 m. teikimų nebuvo gauta).

2024 m. bendra NTVVK posėdžių trukmė buvo apytiksliai 24 val. 43 min. (2022 m. – 52 val. 50 min.; 2023 m. – 31 val. 57 min.).

25 teisėjų veikla buvo įvertinta „puikiai“, 54 – „labai gerai“, 8 – „gerai“ ir 1 teisėjo veikla įvertinta „nepatenkinamai“ (atsižvelgiant į nustatytus profesinės veiklos sisteminius ir besiplečiančius trūkumus, pasikartojančius proceso nuostatų pažeidimus, paskirtas drausmines nuobaudas, tik dalinę asmeninių ir dalykinių savybių atitiktį Lietuvos Respublikos teismų įstatymo ir kitų norminių aktų reikalavimams, teisėjui rekomenduota apsvarstyti galimybę prašyti atleisti jį iš pareigų savo noru. Nesant tokio teisėjo sprendimo, rekomenduota Teisėjų tarybai ir Respublikos Prezidentui svarstyti galimybę teisėją atleisti iš pareigų kitais įstatyme numatytais pagrindais. 2024 m. gruodžio 27 d. Prezidento dekretu teisėjas atleistas iš pareigų savo noru).

2024 m. nebuvo gauta skundų dėl NTVVK išvadų (2022 m. buvo apskūsta 1 NTVVK išvada; 2023 m. – 2).

2024. m. lapkričio 15 d. Teisėjų tarybos įgaliojimų laikui sudaryta naujos sudėties NTVVK:

- » Giedrė Čėsniienė – Lietuvos apeliacinio teismo teisėja;
- » Darius Kantaravičius – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas;
- » Jurgita Kolyčienė – Vilniaus apygardos teismo teisėja;
- » Jolanta Malijauskienė – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja;
- » Ramūnas Birštonas – Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros profesorius;
- » Kristina Kovalčikienė – Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto prodekanė, Psichologijos katedros docentė, Psichologijos klinikos vadovė;
- » Haroldas Šinkūnas, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Viešosios teisės katedros docentas, šio fakulteto dekanas.

NTVVK komisijos pirmininku išrinktas Darius Kantaravičius.

Komisija sudaroma Teisėjų tarybos įgaliojimų laikui iš septynių narių: trys iš jų turi būti ne teisėjai. Keturi Komisijos narius iš teisėjų renka Teisėjų taryba, tris skiria Respublikos Prezidentas. Komisijos nariais negali būti skiriami Teisėjų tarybos nariai. Komisijos pirminką iš paskirtų Komisijos narių renka Teisėjų taryba.

4.8.

Teismų sistemos apdovanojimų komisija

	Komisijai buvo pateikti siūlymai apdovanoti 12 asmenų, iš jų:	Komisija pritarė siūlymams apdovanoti 10 asmenų, iš jų:
1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“	4 	4
2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“	4 	1
Teismų sistemos garbės ženklu	4 	5

Atsižvelgiant į Komisijos narių siūlymą parinkti kitą apdovanojimo rūšį, vietoje pasiūlyto Teismų sistemos garbės ženklo, kreiptasi patarimo į Teisėjų tarybą dėl padėkos pareiškimo vienam asmeniui.

Komisija nutarė nesvarstyti vieno siūlymo apdovanoti asmenį 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“, kadangi siūlymas buvo pateiktas netinkamo subjekto.

2024 m. lapkričio 29 d. Teisėjų tarybos įgaliojimų laikui sudaryta naujos sudėties Teismų sistemos apdovanojimų komisija (toliau – Komisija):

- » Tomas Šeškauskas – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas;
- » Neringa Švedienė – Lietuvos apeliacinio teismo teisėja;
- » Milda Vainienė – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja;
- » Valdas Ciesiūnas – Panevėžio apygardos teismo teisėjas;
- » Kristina Imbrasienė – Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų teisėja;
- » Jūratė Gaidytė-Lavrinovič – Regionų administracinio teismo Vilniaus rūmų teisėja;
- » Arturas Rauktys – Marijampolės apylinkės teismo teisėjas, pirmininko pavaduotojas;
- » Šarūnė Butkuvienė – Panevėžio apylinkės teismo Panevėžio rūmų teisėja, pirmininko pavaduotoja;

- » Vytautė Rolskytė – Lietuvos apeliacinio teismo pirmininko patarėja;
- » Edita Kisielienė – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Teisės tyrimų grupės vyriausioji patarėja;
- » Jolita Knystautaitė – Teisėjų padėjėjų asociacijos valdybos narė;
- » Ilona Michailovič – Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Baudžiamosios justicijos katedros vedėja, docentė;
- » Paulius Pakutinskas – Mykolo Romerio universiteto profesorius.

Teismų sistemos apdovanojimų komisijos pirmininke išrinkta Milda Vainienė.

Komisija sudaroma Teisėjų tarybos įgaliojimų laikui iš teisėjų, teismų sistemos darbuotojų ir visuomenės atstovų. Komisiją sudaro trylika narių, aštuoni iš jų turi būti teisėjai. Komisijos narių teisėjų kandidatūras turi teisę siūlyti atitinkamų teismų ir teisėjų profesinių organizacijų atstovai.

2024 m. vyko vienas Komisijos posėdis (2023 m. – 1).

»» Rūpinimasis bylininkų ir teismų lankytojų savijauta teisme

5.1. Teismo psichologai

5.2. Teismo savanoriai

5.1. Teismo psichologai

2024 m. sukako dešimt metų kaip Lietuvos teismuose įsteigta teismo psichologo pareigybė.

Teismo psichologo pareigybė teismuose įsteigta siekiant tinkamai užtikrinti vaiko interesų apsaugą baudžiamojo proceso metu. Pažymėtina, kad psichologas, remdamasis savo žiniomis, padeda apklausti nepilnametį, atsižvelgdamas į jo socialinę ir psichologinę brandą, nes tik psichologas, turintis reikalingų profesinių žinių, gali padėti maksimaliai apsaugoti vaiko interesus baudžiamajame procese ir padėti pareigūnams tinkamai surinkti įrodymus. Nepilnamečio apklausoje dalyvaujantis ir ją padedantis atlikti psichologas yra asmuo, kuris, turėdamas žinių ir apie vaikų psichologiją, ir apie ikiteisminį tyrimą bei teismo procesą, gali padėti ikiteisminio tyrimo pareigūnams, prokurorams, teisėjams geriau pasirengti nepilnamečio apklausai, sklandžiau ją vykdyti, taip pat padėti nepilnamečiui liudyti ir jaustis saugiau apklausos metu.

2024 m., Lietuvos teismuose dirbančių psichologų komandą papildžius vienam specialistui, teismo psichologų skaičius buvo – 14 (2023 m. – 13, 2022 m. – 14). Siekiant užtikrinti tinkamą nepilnamečių asmenų teisių apsaugą procese visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, viename teisme dirbantys psichologai priimami į pareigas ir kitame teisme*.

Teismo psichologo pareigybė 2024 m. buvo užimta šiuose teismuose:

- » Kauno apygardos teisme
- » Klaipėdos apygardos teisme
- » Panevėžio apygardos teisme
- » Vilniaus miesto apylinkės teisme (2 teismo psichologai)**
- » Kauno apylinkės teisme (2 teismo psichologai)
- » Klaipėdos apylinkės teisme (2 teismo psichologai)***
- » Šiaulių apylinkės teisme
- » Panevėžio apylinkės teisme
- » Alytaus apylinkės teisme
- » Marijampolės apylinkės teisme

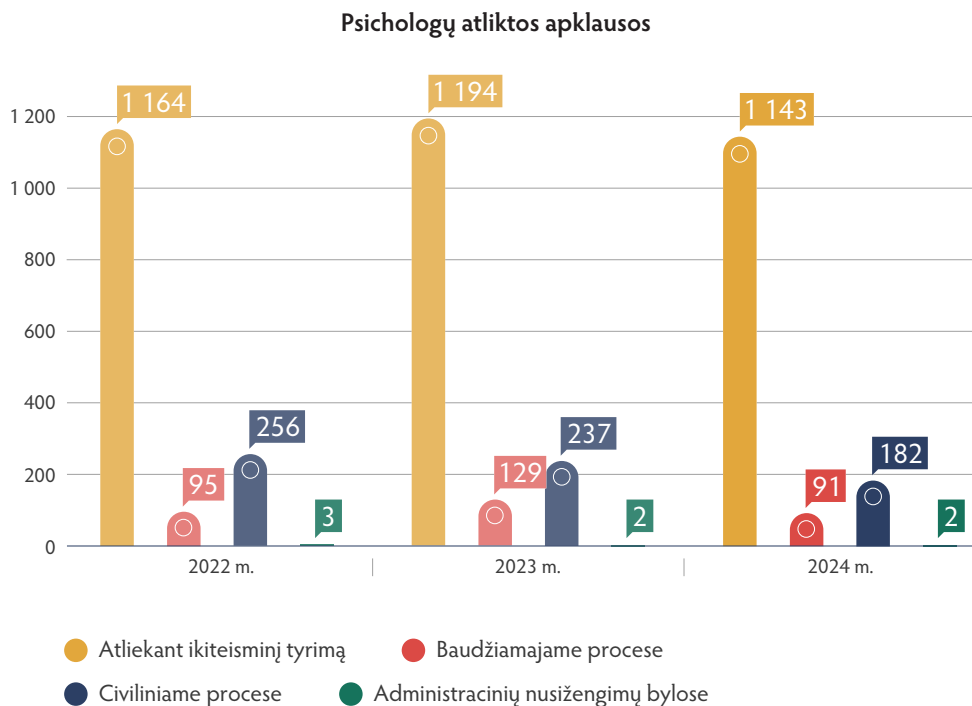

* Klaipėdos apylinkės teismo psichologė 0,5 etato dirbo ir Tauragės apylinkės teisme. Plungės apylinkės teismo psichologė 0,5 etato taip pat dirbo ir Klaipėdos apylinkės teisme.

** Nuo 2023 m. birželio 16 d. teismo psichologei išėjus vaiko priežiūros atostogų, teisme dirbo viena teismo psichologė.

*** Nuo 2024 m. rugsėjo mėn. Klaipėdos apylinkės teisme dirbo dvi teismo psichologės po 0,5 etato.

- » Telšių apylinkės teisme
- » Plungės apylinkės teisme
- » Tauragės apylinkės teisme

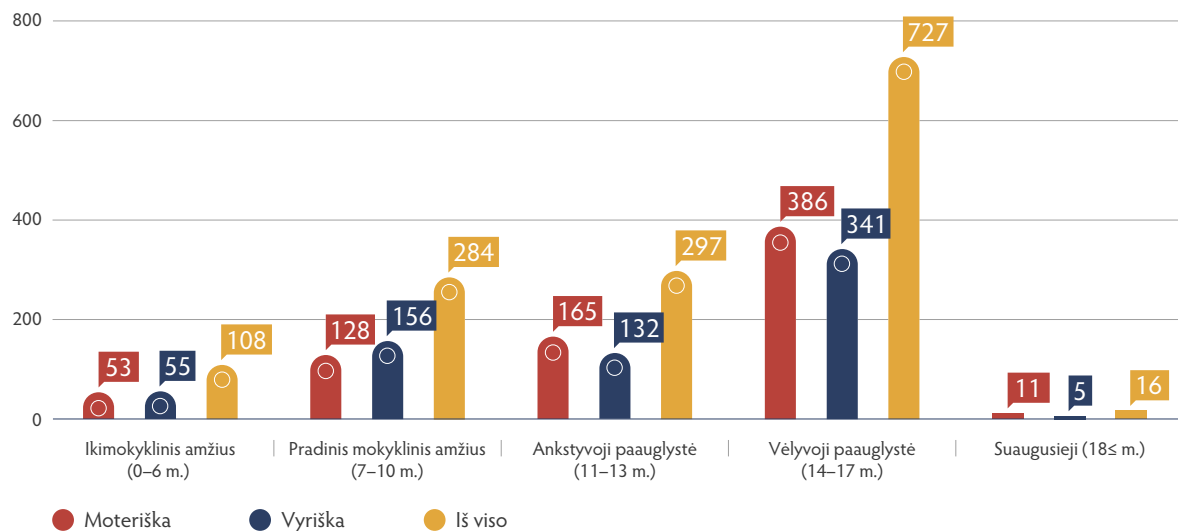
Be savo svarbiausios ir reikšmingiausios veiklos, teismo psichologai taip pat teikė išvadas raštu ir žodžiu, atliko įvadininius pokalbius, suteikė konsultacijas ir kt.: 48 kartus ikiteisminiame tyrime (2023 m. – 53), 73 kartus baudžiamajame procese (2023 m. – 69), 117 kartų civiliniame procese (2023 m. – 127), 4 kartus administraciniame procese (2023 m. – 2).

Taigi 2024 m. teismo psichologai atliko mažesnę (-153) veiksmų skaičių ikiteisminiame tyrime ar teisiniuose procesuose, kuriuose dalyvavo nepilnamečiai ir kiti pažeidžiami asmenys, – 1660 veiksmų (2023 m. buvo atlikta 1813 veiksmų). Šie veiksmai atlikti 1065 skirtingose ikiteisminio tyrimo, baudžiamosiose, civilinėse, administracinių nusižengimų bylose (2023 m. – 1194 bylose).

Skirtinguose teisiniuose procesuose, į kuriuos buvo įtraukti psichologai, dalyvavo 1440 asmenų (2023 m. – 1568 asmenys). Kai kuriose bylose buvo dirbama daugiau nei su vienu proceso dalyviu, kai kurie asmenys dalyvavo keliuose skirtingo tipo procesuose (pavyzdžiui, ikiteisminiame tyrime ir baudžiamosios bylos nagrinėjime teisme), taigi psichologai dirbo su 1432 unikaliais teismo procesų dalyviais (2023 m. – 1506).

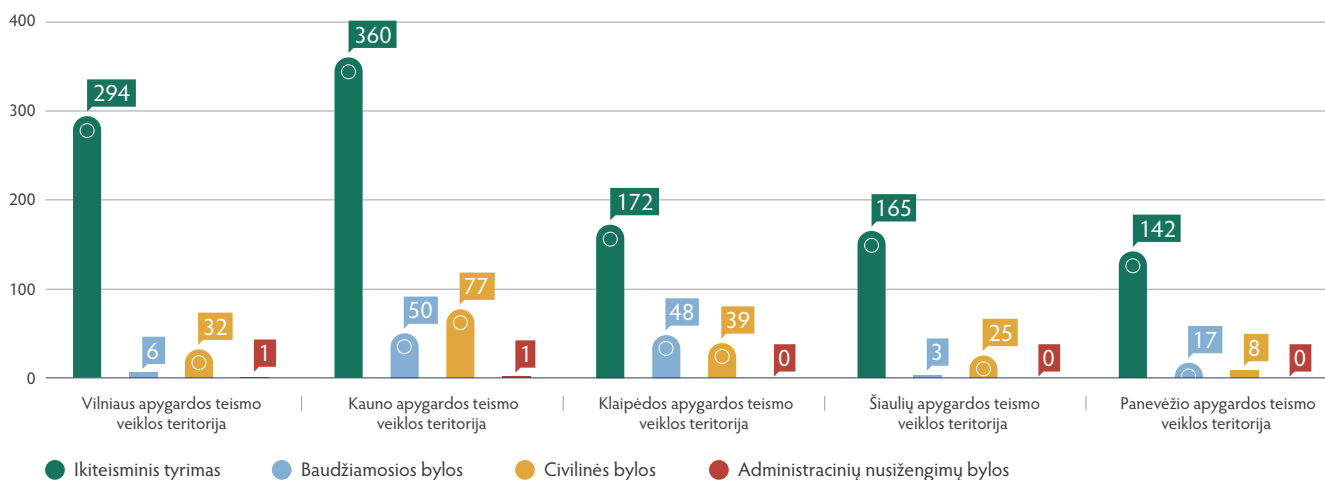

Unikalių teismo procesų dalyvių, su kuriais dirbo teismų psichologai, pasiskirstymas pagal lytį ir amžiaus grupes:

Pažymėtina, kad teismų psichologai dirbo su 340 įvairių procesų dalyvių, turinčių specialiųjų poreikių. Šie asmenys sudarė 23,74 % visų dalyvių, iš jų didžioji dauguma (92,6 %) buvo baudžiamojo proceso dalyviai (2023 m. tokių asmenų skaičius sudarė apie 82,4 %).

2024 m. teismo psichologų vykdytų apklausų skaičius pagal apygardų teismų veiklos teritorijas:

Lietuvos teismo psichologų veiklos dešimtmečiui paminėti 2024 m. lapkričio 21 d. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme buvo suorganizuota konferencija „Teismų psichologai Lietuvoje: dešimtmečio retrospektyva“. Konferencijos metu prisimintas teismo psichologų pareigybės steigimo procesas, vyko diskusijos dėl psichologų poreikio, jų svarbos bei naudos baudžiamajame bei civiliniame procesuose, jų reikšmės vaikui, kuris dalyvauja teisminiuose procesuose. Konferencijos metu taip pat suorganizuota diskusija apie skirtingų institucijų bendradarbiavimo galimybes, siekiant pagerinti vaikų apklausų kokybę.

2024 m. toliau buvo tęsiamas bendradarbiavimas su ilgametę profesinę patirtį turinčiomis Vilniaus universiteto Psichologijos instituto docente Neringa Grigutyte ir profesore Ilona Laurinaityte, kuruojančiomis teismo psichologų veiklą. 2024 m. suorganizuoti 3 teismo psichologų susitikimai kasdienėje veikloje kylantiems klausimams aptarti, pasidalinti gerąja praktika. Itin svarbu tai, kad dalis šių susitikimų laiko buvo skiriama teismo psichologų profesinės veiklos priežiūrai (supervizijoms), kurių metu analizuojama teismo psichologų veikla kognityviniu ir emociniu lygmeniu bei ugdomos teismo psichologų kompetencijos ir profesinis pasitikėjimas, rengiamos išsamių diskusijos ir refleksijos.

Per Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriaus atliekamą vidaus auditą „Dėl teismo psichologų veiklos efektyvumo vertinimo teismuose“ 2024 m. kovo 12 d. – 2024 m. rugsėjo 20 d. buvo atliekamas teismų psichologų veiklos efektyvumo vertinimas, kurio metu buvo identifikuoti rizikos veiksniai ir, atsižvelgiant į reikšmingumą, nustatytos pagrindinės teismo psichologų veiklos rizikos, galinčios turėti įtakos racionaliam ir efektyviam jų veiklos vykdymui, pateiktos rekomendacijos. 2024 m. lapkričio 26 d. patvirtintas Rekomendacijų, pateiktų vidaus audito ataskaitoje, įgyvendinimo priemonių planas.

Teismo psichologų socialinės garantijos

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. birželio 19 d. nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ pakeitimo“ buvo pakeistas Kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į pailgintas atostogas, sąrašo ir šių atostogų trukmės aprašo 6 punktas ir teismuose dirbantiems psichologams nustatytos 30 darbo dienų (jeigu dirbama 5 darbo dienas per savaitę) arba 36 darbo dienų (jeigu dirbama 6 darbo dienas per savaitę) pailgintos atostogos. Jeigu darbo dienų per savaitę skaičius yra mažesnis arba skirtingas, darbuotojui turi būti suteiktos 6 savaičių trukmės pailgintos atostogos.

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas

2024 m. balandžio mėn. vyko Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos inicijuoti pasitarimai dėl institucijų veiklos užtikrinant psichologų paslaugų teikimą ikiteisminiuose tyrimuose gerinimo, kurių metu dalyvavę institucijų atstovai vieningai palaikė poziciją, kad reikia stiprinti teismo psichologų institutą ir ilgainiui svarstyti atsisakyti pasitelkti Psichologų, pageidaujančių dalyvauti nepilnamečių liudytojų, nukentėjusiųjų, įtariamųjų, kaltinamųjų ar specialių apsaugos poreikių turinčių nukentėjusių asmenų apklausose Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse nurodytais atvejais, sąrašą.

5.2.

Teismo savanoriai

Pagrindinė teismo savanorių misija – padėti bylininkams ir teismų lankytojams teisme jaustis drąsiau ir saugiau. Šie žmonės turi reikiamų žinių apie teismų sistemą ir teismo procesą, liudytojų ir nukentėjusiųjų teises bei pareigas, gerai pažįsta teismo patalpas, žino, kaip bendrauti su sunkius išgyvenimus patyrusiais žmonėmis ir teikti reikiamą pagalbą teismų lankytojams.

Praeitais metais savanorių tarnybai Lietuvos teismuose sukako **8 m.**

Nuo 2021 m. pabaigos savanorius galima sutikti jau net **13-oje Lietuvos teismų:**

- » Vilniaus miesto apylinkės teisme,
- » Regionų administracinio teismo Vilniaus rūmuose (esant poreikiui),
- » Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (esant poreikiui),
- » Vilniaus apygardos teisme (esant poreikiui),
- » Šiaulių apygardos teisme,
- » Šiaulių apylinkės teisme,
- » Klaipėdos apylinkės teisme,
- » Panevėžio apygardos teisme,
- » Panevėžio apylinkės teisme,
- » Kauno apylinkės teisme,
- » Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmuose,
- » Telšių apylinkės teismo Mažeikių rūmuose,
- » Kauno apygardos teisme.

2024 m. paramą teismo lankytojams teikė apie 20 savanorių (2021 m. – 40, 2022 m. – 50, 2023 m. – 50).

Suorganizuoti mokymai 8 naujiems savanoriams iš visos Lietuvos (2021 m. – 23, 2022 m. – 23, 2023 m. – 15).

Kokią pagalbą teikia savanoriai teismuose?

Pagalba teismo lankytojams (esant poreikiui, prižiūri mažamečius vaikus, padeda susiorientuoti teismo aplinkoje ir numalšinti konfliktus, kilusius tarp proceso dalyvių, padeda proceso dalyviams susiorientuoti, atvykus ne į tą teismą, bendrauja su liudytojais, nukentėjusiaisiais, pasidalina su jais informaciniais teismo leidiniais ir kt.).

Pagalba posėdžių salėse (rezonansinėse baudžiamosiose bylose stebi nedrausmingus teismo lankytojus, visuomeninių organizacijų atstovus, bendrauja su proceso dalyviais).

Pagalba teisme renginių metu (padeda oficialiuose ir vidiniuose teismo renginiuose).

» Teismų informacinių technologijų plėtra

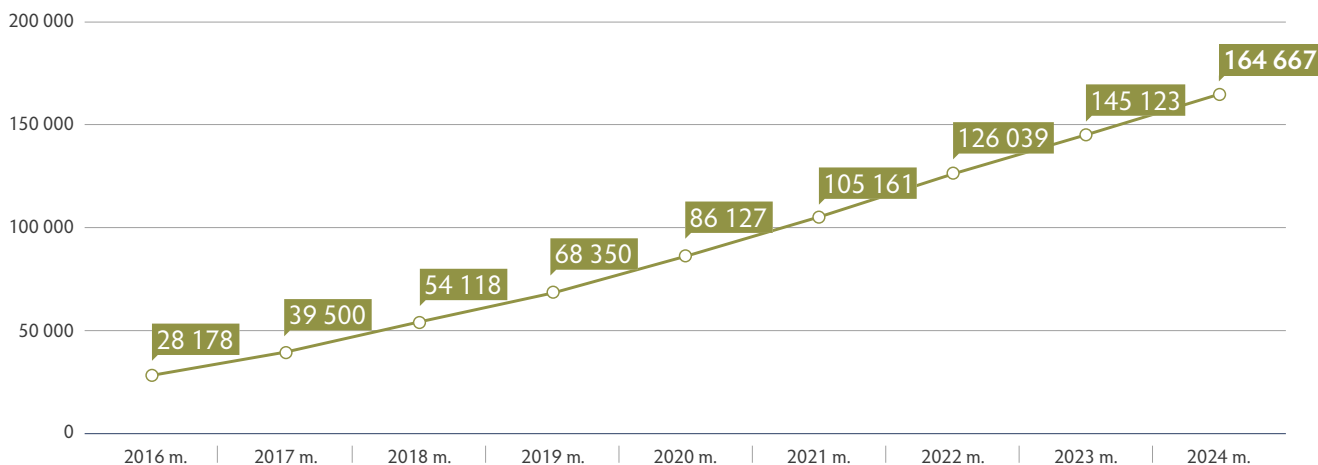
6.1. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt

6.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai

6.1.

Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt

Portalo e.teismas.lt paslaugų naudotojų skaičius:

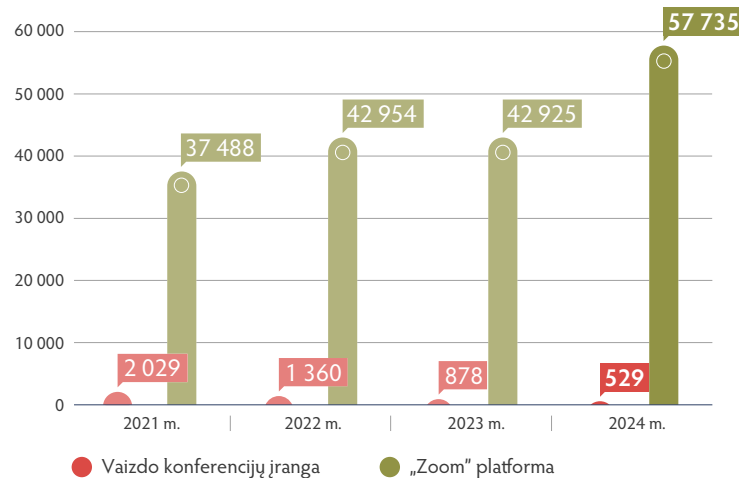
2024 m. pabaigoje portalu e.teismas.lt naudojami:

- » 2282 advokatai;
- » 1199 advokato padėjėjai;
- » 567 mediatoriai;
- » Juridinių asmenų paskyrose (iš viso sukurta 19401 juridinių asmenų prieiga) portale e.teismas.lt 30099 asmenys įtraukti kaip juridinių asmenų atstovai;
- » 130520 kitų fizinių asmenų.

6.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai

2024 m. mažėjo nuotolinių teismo posėdžių, kuriuose buvo naudojama vaizdo konferencijų įranga. 2020 m. įsigijus teismų darbo reikmėms „Zoom“ platformos licencijų teismo posėdžiai ir darbiniai susitikimai imti organizuoti naudojantis šia platforma. Dėl šios priežasties sumažėjo nuotolinių teismo posėdžių, organizuotų naudojantis teismuose įrengta stacionaria vaizdo konferencijų įranga.

**Nuotoliniai teismo posėdžiai ir darbiniai susitikimai
Lietuvos teismuose rengti naudojantis:**

**Daugiausia vaizdo konferencijų
2024 m. surengė:**

- » Panevėžio apylinkės teismas – 107
- » Šiaulių apylinkės teismas – 101
- » Marijampolės apylinkės teismas – 69
- » Vilniaus miesto apylinkės teismas – 56
- » Alytaus apylinkės teismas – 48

**Daugiausia teismo posėdžių ir darinių
susitikimų „Zoom“ platforma surengė:**

- » Vilniaus miesto apylinkės teismas – 9488
- » Kauno apylinkės teismas – 7321
- » Vilniaus regiono apylinkės teismas – 3747
- » Šiaulių apylinkės teismas – 2792
- » Klaipėdos apylinkės teismas – 1706

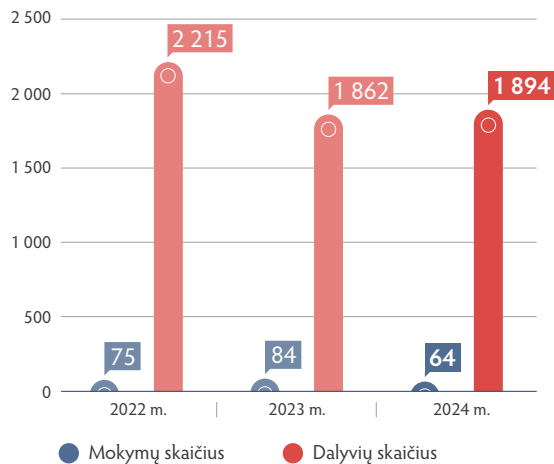
» Mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas

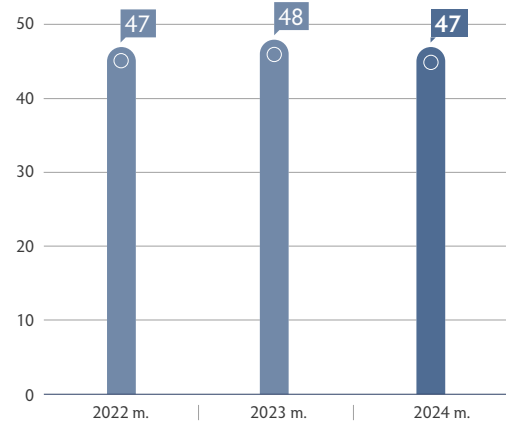
Nacionaliniai teisėjų mokymai

2024 m. teisėjams organizuoti **64** seminarai pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas, juose dalyvavo **1894** teisėjai. Šiuose renginiuose kvalifikaciją kėlė **78,85 %** visų šalies teisėjų.

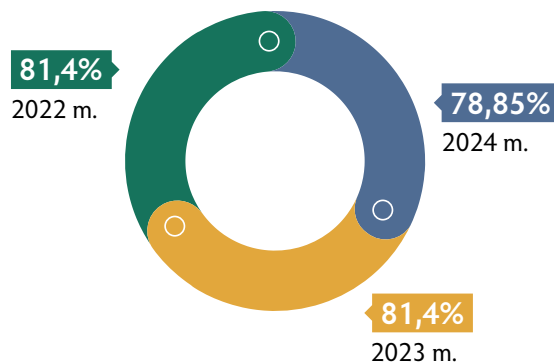
Pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas vykę mokymai teisėjams:

Programų skaičius

Kvalifikaciją mokymuose pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas kėlusių teisėjų dalis, %

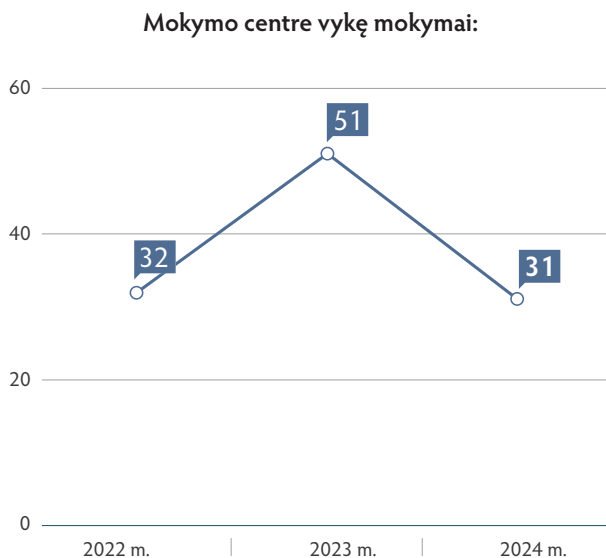
2024 m. **49** seminarai vyko auditorijose, o **15** seminarų – nuotoliniu būdu.

2024 m. tarp populiariausių mokymų galima išskirti šiuos: 1. Teisėjų etika. 2. Piktnaudžiavimas procesu. 3. Psichologinio atsparumo didinimas. 4. Melo psichologija. Streso įveika. Sprendimų priėmimas. 5. Taktinis atsparumas: Kaip atsispirti ir susitelti? 6. Žalos atlyginimas pacientams. 7. Žurnalistų teisių bei veiklos garantijų apsauga. 8. Teisminės gynybos priemonės.

- » Seminarus teisėjams vedė 64 skirtingi lektoriai.
- » Lektorių mokymų vedimas vidutiniškai vertinamas 4,8 balo iš 5 galimų.
- » 98,2 % apklausose dalyvavusių respondentų nurodė, kad seminarai jiems buvo naudingi, o 97,1 % respondentų mokymuose rekomenduotų sudalyvauti savo kolegoms.
- » Bendrai veikla organizuojant seminarus įvertinta 4,8 balo iš 5 galimų.
- » Bendradarbiaujant su Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro valdyba (UNHCR) buvo suorganizuoti mokymai, kuriuose dalyvavo 12 Regionų administracinio teismo teisėjų ir 33 padėjėjai.

Nacionalinės teismų administracijos mokymo centro veikla

Nacionaliniai teismų darbuotojų mokymai

Nuo 2021 m. sausio 1 d. Nacionalinė teismų administracija organizuoja teismų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, centralizuotą mokymą ir kvalifikacijos kėlimą.

2024 m. Nacionalinė teismų administracija surengė 55 mokymus teismų darbuotojams, iš kurių 23 – kontaktiniai (iš jų 1 darbinis susitikimas), 31 – nuotolinis (iš jų 9 darbiniai susitikimai), 1 – mišrus darbinis susitikimas (kontaktinis ir nuotolinis). Iš viso mokymuose dalyvavo 5248 teismų darbuotojai.

Kvalifikaciją kėlė:

☒ archyvarai	☒ raštinės vedėjai
☒ finansininkai	☒ savanoriai
☒ komunikacijos specialistai	☒ teisėjų padėjėjai
☒ IT specialistai	☒ teismo posėdžių sekretoriai ir raštinės darbuotojai
☒ kancleriai	☒ darbuotojai, koordinuojantys asmens duomenų apsaugą teismuose
☒ personalo specialistai	☒ viešųjų pirkimų specialistai
☒ lituanistai	☒ vertėjai
☒ mentorai	☒ vidurinės grandies vadovai (skyrių vedėjai)

Teismų darbuotojai taip pat buvo kviečiami dalyvauti teisėjams skirtuose mokymuose pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas.

2024 m. kartu su teisėjais mokymuose dalyvavo 119 teisėjų padėjėjų.

Tarptautiniai teisėjų ir teismų darbuotojų mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas

Lietuvos teisėjai kėlė kvalifikaciją Europos teisminio mokymų tinklo, Europos teisės akademijos bei kitų institucijų rengtuose tarptautiniuose mokymuose. 2024 m. 141 teisėjas dalyvavo tarptautiniuose mokymuose užsienyje. Pagal Europos teisminio mokymų tinklo (toliau – EJTN) programas mokymuose dalyvavo 70 teisėjų, organizuotuose Europos teisės akademijos (toliau – ERA) seminaruose bei ERA ir Europos Komisijos organizuotame projekte „Baltic Network of EU Law Experts Projects“ dalyvavo 46 teisėjai. Kitų tarptautinių organizatorių (EIPA, AEAJ, IAP, TRIAL2, EC/IGO-ICF, EUAA, JuLIA, CELLI, HELP) mokymuose dalyvavo 25 teisėjai.

2024 m. pagal EJTN mainų programą 38 teisėjai dalyvavo trumpalaikiuose mainuose, iš jų 25 stažavosi užsienio teismuose bei susipažino su pasirinktos Europos šalies teismų sistemomis, 2 teisėjai kvalifikaciją kėlė specializuotuose mainuose pagal pasirinktą teisės sritį, 3 teisėjai stažavosi Europos Žmogaus Teisių Teisme, 2 teisėjai stažavosi Europos Sąjungos Teisingumo Teisme, 2 teisėjai stažavosi EUROJUST, 2 teisėjai vyko jungtinio institucinio vizito į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą Liuksemburge ir Europos prokuratūrą Liuksemburge, 1 teisėjas stažavosi ES institucijose (Europos Komisijos, Europos Parlamento ir kt.), 1 teisėjas Europos Sąjungos Pagrindinių teisių agentūroje (FRA).

Teisėjai taip pat dalyvavo Lietuvoje organizuose tarptautiniuose mokymuose. Nacionalinė teismų administracija šiais metais organizavo seminarą „Tarptautinės sankcijos ir jų įtaka sutartiniais teisiniais santykiams“, tarptautinius mokymus neverbalinės komunikacijos tema (ang. „Master Class on Non-Verbal Communication Skills“). Šiais metais baigėsi ERA bei Europos Komisijos organizuotas projektas teisėjų padėjėjams „Training court staff and bailiffs in European cross-border civil and criminal law procedure“, kurio paskutinis seminaras vyko Vilniuje, Nacionalinėje teismų administracijoje. Tarptautiniuose mokymuose Lietuvoje iš viso dalyvavo 39 dalyviai, iš kurių 34 teisėjai, 2 teisėjų padėjėjai, 3 kiti teismų sistemos darbuotojai. Teisėjų tarybos nariai aktyviai dalyvavo Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) veikloje, t. y. atstovavo Lietuvos Teisėjų tarybai Vykdomojoje valdyboje, darbo grupėse: „Teisėjų nepriklausomumas, atskaitingumas bei teisingumo kokybė“, „ENCJ skaitmeninio teisingumo forumas“. Taip pat dalyvavo Konsultacinės Europos teisėjų tarybos (CCJE), Europos Komisijos efektyvesniam teisingumui (CEPEJ) bei Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos Vertinimo komiteto veikloje. 2022 m. birželio mėn. Europos teismų tarybų tinklo generalinėje asamblėjoje Teisėjų tarybos narė, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėja Dalia Vasarienė buvo išrinkta šio tinklo prezidente ir šias pareigas ėjo iki 2024 m. birželio.

Tarptautiniuose mokymuose užsienyje 2024 m. dalyvavo 92 teismų darbuotojai (teisėjų padėjėjai ir kitas pareigas teisme einantys darbuotojai). 2024 m. pagal EJTN programas mokymuose dalyvavo 58 teismų darbuotojai, pagal EJTN mainų programą 12 teismų darbuotojų dalyvavo trumpalaikiuose mainuose, iš jų 7 stažavosi užsienio teismuose bei susipažino su pasirinktos šalies teismų sistemomis, 1 kvalifikaciją kėlė specializuotuose mainuose pagal pasirinktą teisės sritį, 2 teismų darbuotojai stažavosi Europos Žmogaus Teisių Teisme, po 1 darbuotoją stažavosi Europos Sąjungos Teisingumo Teisme ir MAX PLANCK institute. Pagal ERA programas organizuotuose mokymuose dalyvavo 16 teisėjų padėjėjų ir kitų teismų darbuotojų. Kitų tarptautinių organizatorių (EIPA, AEAJ, EC/IGO-ICF, HELP) mokymuose dalyvavo 6 teismų darbuotojai.

2024 m. svarbiausi renginiai ir užsienio vizitai:

- » rugsėjo 26 d. tarptautinė konferencija „Privatumo ir žiniasklaidos laisvės derinimo klausimai teismuose“;
- » spalio 24 d. tarptautinė konferencija „Vilniaus dialogas: viešųjų diskusijų kultūros puoselėjimas Europoje: EŽTK 10 straipsnio reikalavimų įgyvendinimas. Teismų gebėjimų apsaugoti saviraiškos laisvę ir kovoti su SLAPP stiprinimas“.
- » Buvo priimtos šios delegacijos: Moldovos Aukščiausiosios magistratų tarybos nariai, Bosnijos ir Hercegovinos Aukštosios teismų ir prokuratūros tarybos (HJPC) atstovai, Ukrainos teisminių institucijų atstovų delegacija. Taip pat su Lietuvos teismų sistema buvo supažindintos 3 EJTN suformuotos delegacijos.

»» Visuomenės informavimas

2024 m. toliau buvo vykdomi 2021–2024 m. Lietuvos teismų komunikacijos strategijoje iškelti tikslai:

- » didinti visuomenės pasitikėjimą Lietuvos teismais, kaip teisingumą vykdančia institucija;
- » plėtoti koordinuotą, pamatuotą komunikaciją teismų sistemoje, vykdyti bendras komunikacines priemones;
- » stiprinti vidinę komunikaciją ir organizacinę kultūrą teismuose.

Išorinės komunikacijos veiklos

- » Teismuose įvyko **272 ekskursijos** moksleivių, studentų grupėms ir užsieniečiams, atvykusiems pagal teisėjų mainų programas ar dalyvaujantiems kituose tarptautiniuose projektuose. Iš viso ekskursijose teismuose sudalyvavo daugiau nei **4 200 asmenų**.
- » Vilniaus miesto teismuose tęstas dalyvavimas projektuose „**Open House**“, „**Kultūros naktis**“. Lietuvos Aukščiausiasis, Apeliacinis ir Vyriausiasis administracinis teismas projektų metu aplankė per **1000 asmenų**.
- » Teismai tradiciškai jungėsi prie projekto „**Diena su teisėju**“, kurį jau dešimtą kartą organizuoja Nacionalinė teismų administracija. Su-
laukta 85, daugiausiai – teisės studentų registracijos anketų iš Vilniaus universiteto, Mykolo Romerio universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Šiaulių valstybinės kolegijos ir Panevėžio kolegijos.
- » Konstitucijos ir Europos teisės dienoms paminėti teismai rengė nemokamas teisinės konsultacijas „**Jūs klausiate – mes atsakome!**“. Konsultacijas rūpimais teisiniais klausimais gavo beveik **100 asmenų**. Daugiausia dėmesio renginys susilaukė Klaipėdos, Šiaulių, Marijampolės, Tauragės apylinkių teismuose ir jų rūmuose.
- » Įgyvendinant 2014–2021 m. Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų Dvišalio bendradarbiavimo fondo veiklą, surengta tarptautinė konferencija „**Judges under Stress**“. Diskusijų metu teismų atstovai iš Lietuvos, Bulgarijos, Kroatijos, Rumunijos, Norvegijos, Lenkijos ir Serbijos dalinosi įžvalgomis apie profesinėje veikloje Europos teisėjams tiesiogiai ar netiesiogiai išreikštą bandymą daryti poveikį, spaudimą ar netgi atakas. Ši diskusija YouTube kanale peržiūrėta daugiau nei 300 kartų.
- » Gegužę nuotoliniu būdu įvyko Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir NTA, bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (STT), suorganizuota diskusija „**Korupcinio pobūdžio bylų tyrimo standartas: koks jis turi būti, kad neteisėtą veiklą padaręs asmuo neišvengtų atsakomybės?**“. Ši diskusija YouTube kanale peržiūrėta daugiau nei 500 kartų.
- » 2024 m. atnaujintos internetinio projekto „**ATVIRI TEISMAI**“ švieslentės, pateikiant naujausią, aktualiausią ketvirčių ar visų metų statistiką. Praėjusiais metais Lietuvos teismų bendruomenė taip pat pristatė 7 naujas internetinio projekto švieslentes. Inovatyvus internetinio projekto 14 iki tol pateiktų švieslentių sąrašą papildė informacija apie elektronines bylas, žyminį mokestį, teisminę mediaciją, teismo posėdžius,

teismų aprūpinimą kompiuteriais, teismo psichologus ir išlaidas teismo psichiatrijos ir psichologijos ekspertizėms.

- » Praėjusiais metais dalyvauta didžiausioje Lietuvoje praktinėje konferencijoje „Saugumo kodas“. Teismų bendruomenės atstovas diskutavo tema „**Keltos nuotraukos ir komentaro kaina. Ar ją žino studentas ir vadovas?**“.
- » Lietuvos teismų bendruomenė, palaikydama Ukrainą kovoje už laisvę, prisidėjo prie paramos akcijos „**Laisvės paukščiai**“ ir sukūrė net 16 unikalių inkilų. Už inkilus surinkta suma buvo skiriama Lietuvoje gaminamų dronų-kamikadžių pavadinimu „Varnėnai“ įsigijimui ir išsiuntimui į Ukrainą. 2024 m. Lietuvos teismų bendruomenė prisidėjo ir prie iniciatyvos „**Teisininkai už Ukrainą**“. Iniciatyvos metu surinkta parama buvo skirta Ukrainos vaikų medicinos ir reabilitacijos išlaidoms apmokėti.

Gruodžio 16 dieną Vilniuje paminėta Teismų diena ir Lietuvos teismų 106 metų sukaktis. Teismų diena paminėti skirto renginio metu buvo apdovanoti labiausiai nusipelnę teismų sistemai asmenys. Renginio metu vyko ir filmo „Judges under Stress“ peržiūra, po kurios sekė bendra diskusija tarp filme vaidinusio teisėjo Igor'io Zygmunt'o Tuleya'os iš Lenkijos ir Lietuvos teismų atstovų.

 <p>Žiniasklaidos monitoringo žinučių peržiūrų per metus – 62277, per dieną 171. 2023 m. – 193 per dieną, 69749 per metus; 2022 m. – 168 per dieną, 61 294 per metus; 2021 m. – 164 per dieną, 59 899 per metus.</p>	 <p>778 teismų straipsniai ir pranešimai spaudai. 2023 m. – 795, 2022 m. – 542, 2021 m. – 595.</p>
 <p>1481 teisėjo komentaras žiniasklaidoje. 2023 m. – 1306, 2022 m. – 925, 2021 m. – 1121.</p>	 <p>5 Facebook komunikacijos kampanijos.</p>
 <p>498 nauji sekėjai Lietuvos teismų Facebook profilyje: 2024 m. pabaigoje jų iš viso buvo 14 357. 2023 m. – 13 859 sekėjai, 2022 m. – 13 210, 2021 m. – 11 937.</p>	 <p>Lietuvos teismų LinkedIn paskyros sekėjų skaičius 2024 m. išaugo 22 % ir metų gale siekė 2 034 sekėjus. 2023 m. gale fiksuota 1590 sekėjų.</p>

Vidinės komunikacijos veiklos

- » Teismai minėjo Sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną – ir jungėsi prie pilietinės akcijos „Pergalės šviesa“. Jos metu teismuose buvo įžiebtos žvakutės, pagerbiant 14 nuo sovietų agresijos žuvusių kovotojų už laisvę.
- » Vasario 16-ąją – Lietuvos valstybės atkūrimo dieną – Lietuvos teismų bendruomenė jungėsi giedoti Lietuvos himną, puošė teismų patalpas valstybine simbolika.
- » Kovo 11-ąją teismai dalyvavo pilietinėje akcijoje „Keliu vėliavą“. Kai kuriuose teismuose šiomis dienomis buvo rengta paroda, dalyvauta bėgimo šventėje.
- » Dauguma teismų aktyviai įsitraukė į iniciatyvas, tokias kaip „Judumo savaitė“ ar „Nacionalinis judumo iššūkis“. Panevėžio apylinkės teismo kolektyvas žingsnių iššūkyje viešųjų ir nevyriausybinių organizacijų grupėje iš 585 įstaigų užėmė 32 vietą.
- » Teismų bendruomenės aktyviai įsitraukė į Pyragų dieną. Jos metu darbuotojai ruošė kepinius, rinko lėšas ir jas skyrė pasirinktoms organizacijoms ar iniciatyvoms.
- » Balandį inicijuotas nuotraukų konkursas, gruodį – kalėdinis fotografijų konkursas.
- » Per 2024 m. buvo organizuoti 5 nuotoliniai Lietuvos teismų komunikacijos specialistų ir atstovų spaudai susitikimai, kuriuose buvo inicijuotos ir aptartos bendros komunikacijos priemonės, dalytasi informacija apie svarbiausius organizuojamus renginius, susitikimus ir kitas svarbias veiklas.

Komunikacijos specialistų kvalifikacijos kėlimas

Birželio 18–19 d. vyko Lietuvos teismų ryšių su žiniasklaida ir visuomene specialistų mokymai apie informacijos rengimą žiniasklaidai ir bendravimą su žurnalistais. Mokymuose dalyvavo 20 specialistų (2 iš NTA, likusieji – iš teismų).

09

»» Projektai

2024 m. baigti įgyvendinti trys tarptautiniai projektai:

- » 2014–2021 metų Europos ekonominės erdvės (EEE) finansinio mechanizmo lėšomis finansuotas projektas „**Kokybės, paslaugų ir infrastruktūros tobulinimas Lietuvos teismuose**“, biudžetas siekė daugiau negu 7 mln. Eur.
- » 2014–2021 metų Norvegijos finansinio mechanizmo lėšomis finansuotas projektas „**Teisingumo grandinės darbo kokybės gerinimas ir kompetencijų stiprinimas, siekiant apsaugoti smurto šeimoje ir dėl lyties aukas**“, kuriame dalyvauta partnerio teisėmis, biudžetas siekė daugiau negu 3,5 mln. Eur (teismų dalis – daugiau negu 759 000 Eur).
- » Europos Komisijos finansuotas projektas „**Efektyvi elektroninė prieiga prie teismo sprendimų**“, biudžetas siekė daugiau negu 260 000 Eur.

2024 m. rezultatai:

1. Sukurta Teisėjų ir pretendentų į teisėjus informacinė sistema (TERIS), kurioje sukurtos galimybės pretendentams ir teisėjams elektroniniu būdu sudaryti gyvenimo aprašymą, rengti, teikti ir gauti dokumentus, ketinant laikyti pretendentų į teisėjus egzaminą. Taip pat sukurtos galimybės dalyvauti teisėjų atrankose, organizuoti ir administruoti Pretendentų į teisėjus egzaminą ir Pretendentų į teisėjus atrankos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijų veiklą.
2. 16-oje teismų atnaujintos įeigos kontrolės sistemos, atskirtos teismų viešos ir privačios erdvės, siekiant padidinti tiek teismo lankytojų, tiek teismų darbuotojų saugumą.
3. Užbaigtas Vilniaus miesto apylinkės ir Kauno apylinkės teismų viešųjų erdvių atnaujinimas, siekiant gerinti asmenų aptarnavimo sąlygas teismuose.
4. 6 Lietuvos teismų sistemos atstovai ir 2 Norvegijos teismų sistemos atstovai balandžio mėn. dalyvavo pažintiniame vizite Kanadoje. Pažintinio vizito metu susipažinta su Kanados teismų sistema, buvo ugdomos teisėjų ir teismų sistemos darbuotojų profesinės kompetencijos bei pasidalinta geraja profesine patirtimi.
5. Užbaigtas mokymų ciklas teisėjams ir teismų sistemos darbuotojams vadovavimo, strateginės lyderystės, vadybinių kompetencijų stiprinimo, teismo proceso valdymo, kokybiškų teismo sprendimo rašymo ir kitomis temomis. Iš viso apmokyti 2489 teisėjai ir teismų sistemos darbuotojai.
6. 2024 m. balandžio 19 d. tarptautinėje baigiamąjoje projekto „Kokybės, paslaugų ir infrastruktūros tobulinimas Lietuvos teismuose“ konferencijoje buvo pristatyti įgyvendinto projekto rezultatai, partneriai iš Norvegijos teismų administracijos pasidalino patirtimi teismo bendradarbiavimo klausimais, buvo diskutuojama apie teismų lyderystę, teismo proceso tobulinimą, taip pat buvo pristatyta projekto įgyvendinimo metu sukurta Teisėjų ir pretendentų į teisėjus informacinė sistema (TERIS).
7. Parengtas informacinis lankstinukas, skirtas smurto artimoje aplinkoje aukoms. Jame pateikta informacija, kaip atpažinti smurtą, kam ir kaip galima pranešti patyrus smurtą, kas gali padėti bei kokias teises turi smurto auka.

8. Užbaigtas mokymų ciklas teisėjams ir teismų sistemos darbuotojams mediacijos taikymo, teisinių ir psichologinių pagalbos aspektų smurto artimoje aplinkoje aukoms, efektyvaus įrodymų rinkimo ir bendro jų vertinimo, įtakos psichologijos teisėsaugos institucijų darbe bei kitomis temomis. Mokymų ciklą iš viso išklausė 1766 teismų ir kitų teisėsaugos institucijų darbuotojai.
9. 2024 m. balandžio 23 d. tarptautinėje baigiamojoje projekto „Teisingumo grandinės darbo kokybės gerinimas ir kompetencijų stiprinimas, siekiant apsaugoti smurto šeimoje ir dėl lyties aukas“ konferencijoje buvo pristatyti įgyvendinto projekto rezultatai, partneriai iš Oslo policijos nuovados pasidalino savo įspūdžiais apie projekto įgyvendinimą, Europos Tarybos atstovė pristatė apsaugos ir paramos paslaugas aukoms, taip pat buvo diskutuojama apie persekiojimo kriminalizavimą ir baudžiamosios atsakomybės taikymą, vaikų apklausos teisiniame procese ypatumus ir kt.
10. Lietuva 2022 metais buvo tarp kelių likusių ES valstybių narių, neturinčių Europos teismų praktikos identifikatoriaus (toliau – ECLI), o įgyvendinus projektą Lietuvos teismų praktika yra pasiekama e.teisingumo portale bei sukurta integracinė sąsaja su LITEKO. Tad nuo 2024 m. Lietuvos teismų praktika yra lengviau pasiekama tarptautiniu lygmeniu.

2024 m. buvo tęsiamas šių projektų įgyvendinimas:

- » Projektas **„Vienas langelis prievolėms valstybei sumokėti“**, kurio tikslas – perkelti į elektroninę erdvę paskirtų baudų, priteistų sumų administravimą bei suvienodinti visų Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojamų prievolių išieškojimo procesą, projekto biudžetas daugiau negu 5,8 mln. Eur (teismų dalis – daugiau negu 1,1 mln. Eur). Projektas finansuojamas Europos Sąjungos fondų ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšomis.

Rezultatai:

Įgyvendintas pirmas projekto etapas – parengta LITEKO integracinės sąsajos su mokesčių apskaitos informacine sistema (MAIS) sukūrimo techninė specifikacija ir pasiruošta atlikti pirkimo procedūras. Taip pat parengtos techninės specifikacijos LITEKO funkcionalumų vystymui ir Lietuvos teismų Buhalterinės apskaitos ir finansų valdymo sistemos modernizavimui.

Projektas **„Barnahus projektas: daugiadalykio ir tarpžinybinio teisingumo bei reagavimo į vaikus, smurto aukas ir liudininkus, skatinimas“**, finansuojamas EEE ir Norvegijos finansinių mechanizmų Dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšomis. Projekto tikslas – sukurti ir įgyvendinti „Barnahus“ (Vaikų namai) modelį, pritaikytą Lietuvos teisiniam, procedūriniam, socialiniam ir ekonominiam kontekstui, įskaitant pažangą siekiant aukštos kokybės paslaugų įgyvendinimo pagal „Barnahus“ kokybės standartus, didinti teismų sistemos ir kitų susijusių sektorių, tokių kaip sveikatos sektorius, informuotumą ir įsitraukimą. Projekto biudžetas daugiau negu 240 000 Eur (teismų dalis – daugiau negu 12 000 Eur).

Rezultatai:

Lietuvos delegacija 2024 m. gruodžio 10–11 d. lankėsi Slovėnijos Respublikoje veikiančiuose Vaikų namuose („Barnahus“) ir susipažino su Liublianoje veikiančiu „Barnahus“ bei vaikų apklausos reglamentavimu Slovėnijos Respublikoje.

» Įgyvendintos dvi iniciatyvos dvišaliams santykiams tarp Lietuvos ir Norvegijos stiprinti iš EEE ir Norvegijos finansinių mechanizmų Dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšų:

balandžio 18–19 d. Vilniuje organizuota tarptautinė konferencija anglų kalba „Judges under Stress“, kurioje dalyvavo 120 dalyvių iš septynių Europos šalių;

lapkričio 25–28 d. organizuotas vizitas į Oslą medicijos baudžiamojoje teisėje tema. Vizito tikslas – susipažinti ir pasidalyti gerąja patirtimi medicijos baudžiamojoje teisėje tema. Vizito vyko 8 Lietuvos delegacijos atstovai iš Lietuvos teismų, Generalinės prokuratūros, Teisingumo ministerijos ir Nacionalinės teismų administracijos.

10

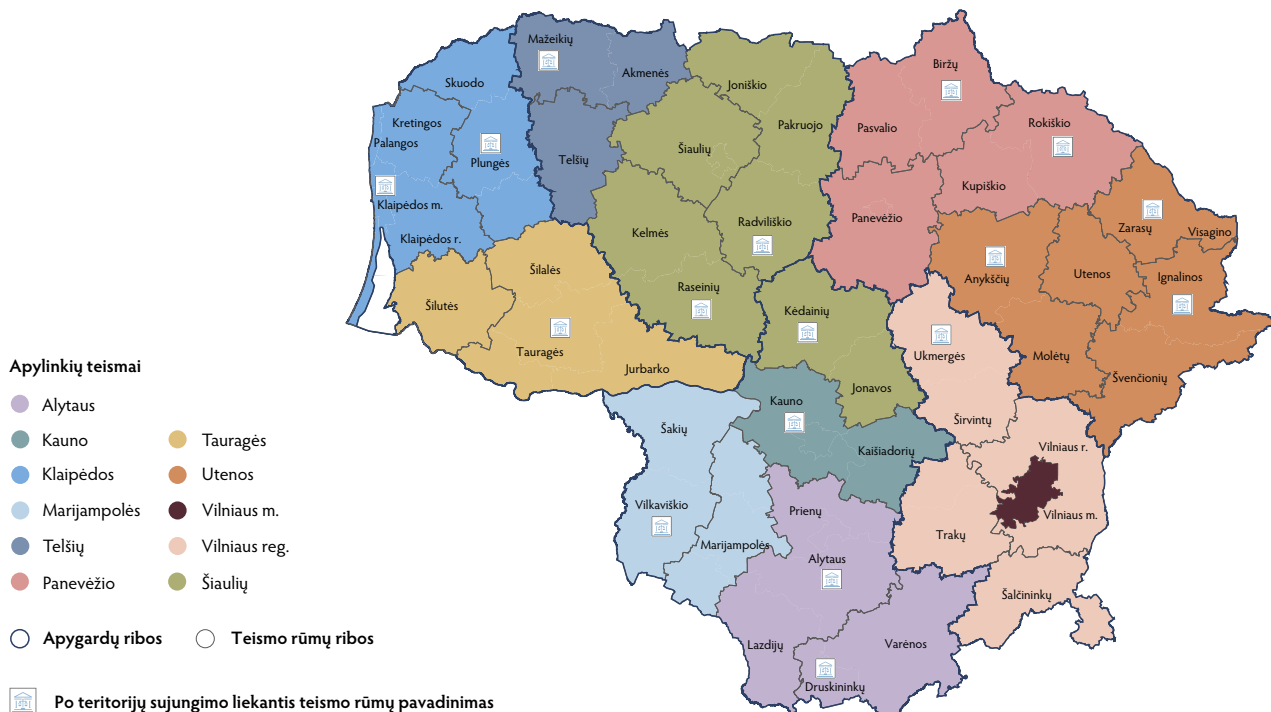
»» Teismų reforma

2023 m. birželio 29 d. priimtas Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo pakeitimo įstatymas, kuriuo buvo numatyta, kad nuo 2024 m. liepos 1 d. keičiamos apylinkių teismų (išskyrus Vilniaus miesto apylinkės teismą, Telšių apylinkės teismą ir Plungės apylinkės teismą) struktūros ir veiklos teritorijos.

2024 m. birželio 25 d. priimtais Lietuvos Respublikos apylinkės teismo reorganizavimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo pakeitimo įstatymo 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymu apylinkių teismų reformos data pakeista iš 2024 m. liepos 1 d. į 2025 m. sausio 1 d. Be to, įstatymų pakeitimais įtvirtinta, kad, kitaip nei buvo numatyta prieš priimant įstatymus, Plungės apylinkės teismas bus reorganizuojamas ne išdalijimo būdu, šio teismo teises ir pareigas išdalijant Klaipėdos apylinkės teismui ir Telšių apylinkės teismui, o prijungimo būdu, šio teismo teises ir pareigas perduodant Klaipėdos apylinkės teismui.

Nuo 2025 m. sausio 1 d. aktualios apylinkių teismų teritorijos

Siekiant tinkamai pasirengti 2025 m. sausio 1 d. įsigaliojusių apylinkių teismų struktūrinių pokyčių įgyvendinimui Teisėjų taryba ir Nacionalinė teismų administracija:

organizavo periodinius susitikimus su teismų bendruomene jų veikloje kylantiems klausimams aptarti. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme 2024 m. lapkričio 15 d. surengė apylinkių ir apygardų teismų pirmininkų, Teisėjų tarybos narių susitikimą, kurio metu aptarė baigiamuosius su apylinkių teismų reformos įgyvendinimu susijusius darbus ir klausimus;

organizavo susitikimus su suinteresuotomis institucijomis (Lietuvos Respublikos prokuratūra, Lietuvos advokatūra, Antstolių rūmais, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ir kt.). Institucijas informavo apie artėjančius pokyčius ir pokyčių tikslus, tolimesnio bendradarbiavimo tarp institucijų (Lietuvos policijos, prokurorų ir kt.) galimybes;

rengė informacinius raštus įvairiais su teismų reformos įgyvendinimu susijusiais klausimais, vykdė viešąją komunikaciją (rengė informacinius pranešimus, publikacijas, dalyvavo radijo ir TV laidose);

koordinavo informacinių sistemų (LITEKO, buhalterinės, darbo užmokesčio informacinių sistemų) ir viešųjų paieškos duomenų bazių atnaujinimo darbus, taip pat organizavo mokymus artėjantiems pokyčiams pristatyti ir atnaujino teismų išskabas;

Teisėjų taryba 2024 m. rugsėjo 27 d. nutarimu patvirtino Teisėjų tarybos 2024 m. gegužės 3 d. nutarimo „Dėl pavyzdinių apylinkių teismų, apygardų teismų ir Regiono administracinio teismo struktūrų aprašymų ir pareigybių sąrašų patvirtinimo“ pakeitimus ir priėmė Teisėjų tarybos nutarimą „Dėl nuo 2025 m. finansuojamų teisėjų padėjėjų pareigybių skaičiaus Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo“, iš esmės susijusius su Plungės apylinkės teismo reorganizavimu ir pokyčių įsigaliojimo termino pakeitimu iš 2024 m. liepos 1 d. į 2025 m. sausio 1 d.;

parengė ir pateikė apylinkių teismams rekomendacijas, susijusias su bylų perkėlimu į kitus metus, taip pat dėl duomenų apie teisėjų specializacijas tvarkymo po 2025 m. sausio 1 d. atlikus LITEKO funkcionalumų pakeitimus, taip pat teikė rekomendacijas duomenų apie bylas tvarkymo ir kitais aktualiais klausimais;

gruodžio 20 d. nutarimu Teisėjų taryba patarė Lietuvos Respublikos Prezidentui dėl teisėjų skaičiaus apylinkių teismuose nuo 2025 m. sausio 1 d., atsižvelgdama į teismų reforma patvirtintas teismų struktūras ir teisėjų priskyrimo teismo rūmams taisyklę (nekeičiant bendro teisėjų skaičiaus apylinkių teismuose, išskyrus Klaipėdos apylinkės teismą).

» Negalios reformos įgyvendinimas

Siekiant įgyvendinti 2006 metų Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas, 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymui, **Lietuvoje pradėta vykdyti negalios reforma**, kuria siekta pagerinti asmenų su negalia ir jų artimųjų kasdienį bei visuomeninį gyvenimą.

Teisėjų taryba, įvertinusi teisinio reguliavimo pokyčius bei atsižvelgusi į teismams galinčius kilti klausimus, remdamasi Viešojo valdymo agentūros, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos bei Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos konsultacijomis, 2024 m. balandžio mėn. parengė teismams rekomendacijas dėl negalios reformos įgyvendinimo teismuose priemonių, atkreipdama dėmesį į tam tikrus, Teisėjų tarybos vertinimu, teismų darbe aktualius negalios reformos įgyvendinimo aspektus:

- » dėl asmenų su negalia įdarbinimo;
- » dėl informacijos teikimo asmenims su negalia;
- » dėl interneto puslapių pritaikymo asmenims su negalia;
- » dėl prieinamos aplinkos asmenims su negalia užtikrinimo;
- » dėl konsultacijų negalios reformos įgyvendinimo klausimais.

Vadovaujantis informacijos teikimo asmenims su negalia jų pasirinktais prieinamais bendravimo būdais rekomendacijomis, parengti silpnaregių ir aklyjų poreikiams pritaikyti raštų bei elektroninių laiškų šablonai, rašto lengvai suprantama kalba šablonas, taip pat darbuotojams skirti informacijos teikimo asmenims su negalia jų pasirinktais prieinamais bendravimo būdais principai, tekstų lengvai suprantama kalba rengimo atmintinė bei elektroninio pašto nustatymo instrukcija, taip pat, bendradarbiaujant su Lietuvos audiosensorine biblioteka, organizuotas liudytojo, šalies bei trečiojo asmens priesaikų (civilinėse bei baudžiamosiose bylose) Brailio raštu parengimas.

Siekiant pritaikyti interneto puslapius asmenų su negalia poreikiams, teismai.lt bei teismų svetainėse įdiegti prieinamumo meniu („UserWay“) įskiepai, kuriais naudojantis asmenys su regos sutrikimais turi galimybę koreguoti pritaikymo asmenims su negalia nustatymus, be to, sukurti papildomi įskiepai teismai.lt ir teismų svetainėse – nuorodos į versijas asmenims su negalia, kur skelbiama informacija gestų bei lengvai suprantama kalbomis.

Pažymėtina, kad, atlikus teismai.lt ir e.teismas.lt pritaikymo asmenims su negalia vertinimą naudojantis viešai prieinama teksto skaitymo programėle, nustatyta, kad tiek teismai.lt, tiek portalas e.teismas.lt yra pritaikytas aklyjų ir silpnaregių naudojamoms ekrano skaitymo programoms, taigi asmenys su regos negalia turi galimybę naudotis teismų elektroninėmis paslaugomis, pavyzdžiui, atlikti viešą teismų sprendimų ar tvarkaraščių paiešką, prisijungti prie portalo ir pateikti teismui dokumentus ir pan. Teismuose naudojamų vaizdo technologijų sistema taip pat yra prieinama didelei daliai asmenų su negalia, ypač aktuali turintiems fizinę negalią, pritaikoma ir asmenims su regos, klausos ar kalbos negalia (papildomai tarpininkaujant gestų kalbos vertėjui).

Asmenų su negalia dalyvavimui teismo procesuose ir teismų prieinamumui užtikrinti itin svarbus fizinis teismų pastatų prieinamumas, todėl, rengiant teismo pastatų ar jų atnaujinimo (modernizavimo), rekonstrukcijos ar remonto projektus, laikomasi pastatų pritaikymo asmenims su negalia reikalavimų, įvertinami galimi asmenų su negalia poreikiai, įtraukiami reikalingi sprendiniai.

2024 m. atlikti fizinio teismų pastatų prieinamumo darbai Šiaulių apygardos teisme, Kauno apylinkės teisme ir Vilniaus miesto apylinkės teisme, taip pat pradėti rangos darbai Utenos apylinkės teismo Zarasų rūmuose. Asmenų su negalia poreikiams užtikrinti remonto darbai numatyti ir Telšių apylinkės teismo Telšių rūmuose, Šiaulių apylinkės teismo Kelmės rūmuose, Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmuose.

» Asmens duomenų apsauga

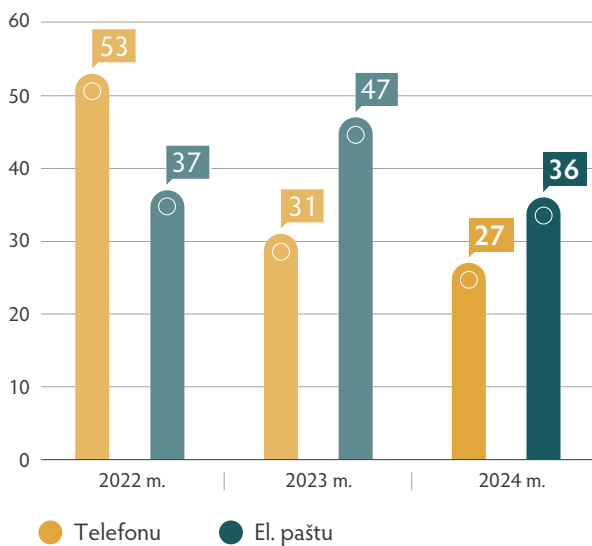
2024 m. didelis dėmesys skirtas asmens duomenų apsaugos kultūros stiprinimui teismuose ir teismų sistemos darbuotojų, tvarkančių asmens duomenis, informuotumo asmens duomenų apsaugos klausimais didinimui, siekiant užtikrinti, kad asmens duomenų tvarkymas atitiktų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą, reikalavimus.

2024 m. vykdytos tokios veiklos:

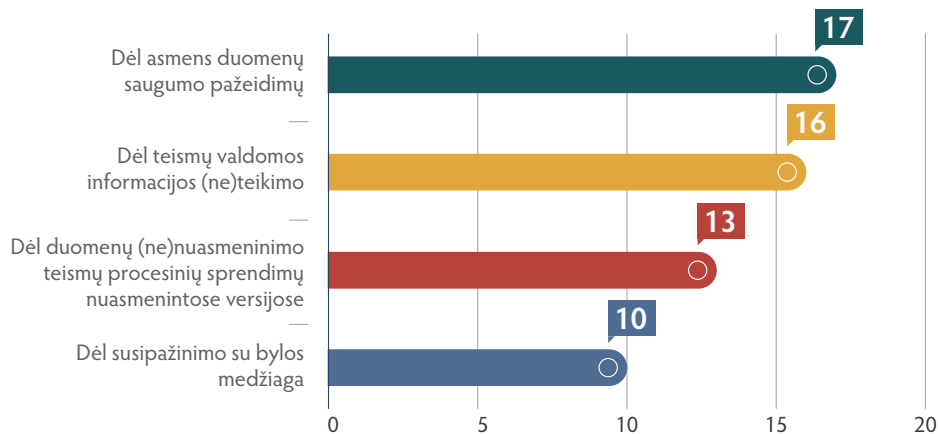
- » peržiūrėtos ir atnaujintos **Informacijos apie teismų veiklą ir bylas teikimo viešosios informacijos rengėjams taisyklės**;
- » peržiūrėtas ir atnaujintas **Nviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas**;
- » peržiūrėtos ir atnaujintos **Teismo posėdžių tvarkaraščių teikimo viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams taisyklės**;
- » suorganizuotas nuotolinis teismų darbuotojų, koordinuojančių asmens duomenų apsaugos klausimus teismuose, susitikimas-diskusija „**Asmens duomenų tvarkymas teismuose**“, kurio metu teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas aptarė teismams aktualius asmens duomenų tvarkymo klausimus;
- » peržiūrėta ir atnaujinta teismams aktuali informacija **dėl asmens duomenų tvarkymo ir apsaugos, skelbiama teismų intraneto dažniausiai užduodamų klausimų (DUK) skiltyje**;
- » peržiūrėti ir teismams pagal kompetenciją persiųsti **403 iš trečiųjų asmenų gauti pranešimai dėl viešai paskelbtų galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų**;
- » suteiktos **63 konsultacijos asmens duomenų tvarkymo klausimais**.

2024 m. teismų darbuotojams, tvarkantiems asmens duomenis, išlieka aktualūs BDAR įgyvendinimo ir taikymo klausimai, ypač dėl reagavimo į galimus asmens duomenų saugumo pažeidimus, teismų procesinių sprendimų nuasmeninimo ir asmenų prašymų pateikti teismo valdomą informaciją vertinimo asmens duomenų apsaugos kontekste.

Teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas 2024 m. teikė konsultacijas teismų darbuotojams asmens duomenų tvarkymo klausimais:

2024 m. dažniausiai teismų užduodami klausimai:

» Antikorupcinės kultūros stiprinimas

2024 m. buvo toliau stiprinamos teismų sistemos 2023 m. patvirtintoje Lietuvos teismų skaidrumo politikoje deklaruotos absoliučios korupcijos netolerancijos nuostatos. Skaidrumo politikos standartai taikomi visoje teismų sistemoje – bendrosios kompetencijos, specializuotuose šalies teismuose ir Nacionalinėje teismų administracijoje. Įgyvendinant šią politiką remiamasi Lietuvos teismų sistemos darbuotojų nepakantumui bet kokiai neteisėtai įtakai teismo darbui ir pateiktais pranešimais apie pastebėtus, sužinotus ar įtariamus poveikio teisėjams, teismo valstybės tarnautojams ar darbuotojams atvejus.

Praėjusiais metais, siekiant skaidrumo politikos idėjos tikslų, daug dėmesio skirta teisėjų ir teismų darbuotojų antikorupciniam švietimui. **EEE finansinio mechanizmo lėšomis finansuoto projekto „Kokybės, paslaugų ir infrastruktūros tobulinimas Lietuvos teismuose“ pagrindu** buvo vykdomi intensyvūs mokymai visoje Lietuvoje tema „Teismų vertybinis integralumas – esminė kovos su korupcija prielaida šalyje“. **Šiuose mokymuose iš viso dalyvavo 359 dalyviai.**

Be to, 67 teisėjai klausė mokymus temomis „Tarptautiniai kovos su korupcija standartai. Lietuvos įsipareigojimai“; „Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos konvencijos dėl kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkiniu tarptautiniuose verslo sandoriuose ir jos reikalavimų (susijusių rekomendacijų) įgyvendinimas Lietuvoje“.

Tema „**Antikorupcinės aplinkos kūrimas**“ ir praėjusiais metais buvo dėstoma naujai paskirtiems teisėjams jų įvadinių mokymų metu.

Praėjusiais metais atliktas antrasis Lietuvos teismų korupcijos (ne)tolerancijos tyrimas. Gauti pirminiai empiriniai tyrimo duomenys leido stebėti vykdomų veiklų poveikį teismų veiklai ir teismuose dirbančių asmenų požiūriui į korupcijos pasireiškimą, reagavimo būdus, skaidrumu grįstos aplinkos kūrimą, bendrą antikorupcinio sąmoningumo dinamiką. Lyginant su ankstesnių metų duomenimis, matyti, kad teismų sistemoje dirbantys žmonės išlaiko aukštą antikorupcinio sąmoningumo lygį.

2024 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 13P-77-(7.1.2.) Teisėjų taryba patvirtino **šakinio Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų plano 2022–2025 metams įgyvendinimo priemonių planą 2024–2025 metams.**

2024 m. gegužės 7 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo iniciatyva buvo suorganizuota tarpinstitucinė diskusija tema „Įrodinėjimo standartas korupcinio pobūdžio bylose: koks jis turi būti, kad neteisėtą veiką padaręs asmuo neišvengtų atsakomybės?“, kurioje dalyvavo teismų, prokuratūros bei STT atstovai. Diskusijos nuoroda: <https://www.youtube.com/watch?v=oylsVfesrtU>

Balandžio 8–9 d. Vilniuje vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Judges under Stress“ už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakingas pareigūnas dr. Justinas Bagdžius skaitė pranešimą „Corruption as a Threat to Judicial Independence“.

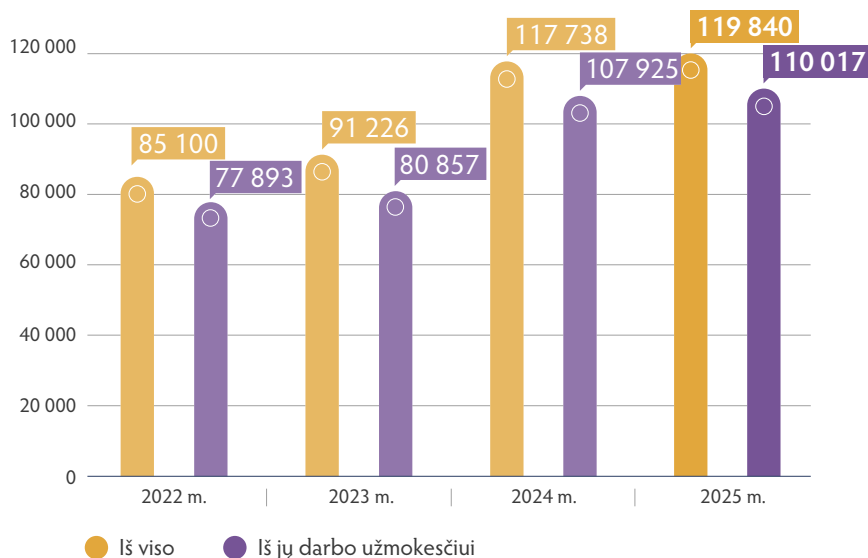

Metų pabaigoje Nacionalinei teismų administracijai bendradarbiaujant su Teisingumo ministerija buvo atliktas tyrimas Lietuvos teismų praktikos korupcinio pobūdžio bylose (pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 225, 226, 227 straipsnius) analizė įrodymų ir įrodinėjimo bei skiriamų bausmių aspektais.

» Teismų finansavimas

2024 m. teismams valstybės biudžeto įstatymu buvo patvirtinta 117 738 tūkst. eurų valstybės biudžeto asignavimų (iš jų darbo užmokesčiui – 107 925 tūkst. eurų), t. y. 26 512 tūkst. eurų arba 29,1 % daugiau nei 2023 m. Papildomi asignavimai 2024 m. teismams buvo skirti teisėjų atlyginimams, teisėjų padėjėjų, teismo posėdžių sekretorių ir teismo psichologų pareiginės algos koeficientams didinti, padidėjusiems priedams už valstybės tarnybos stažą, minimaliajai mėnesinei algai (toliau – MMA) bei mažiausiems darbuotojų pareiginių algų koeficientams padidinti. Teismams, nagrinėjantiems bylas, susijusias su užsieniečių teisine padėtimi, buvo sumažinta 2023 m. skirta suma – 651 tūkst. eurų vertimų paslaugoms ir darbo užmokesčio priemonėms. Be to, stabilizavus energetikos kainų krizę šalyje, teismams iš 2023 m. papildomai skirtos 1 610 tūkst. eurų sumos komunalinėms išlaidoms sumažinta 757 tūkst. eurų.

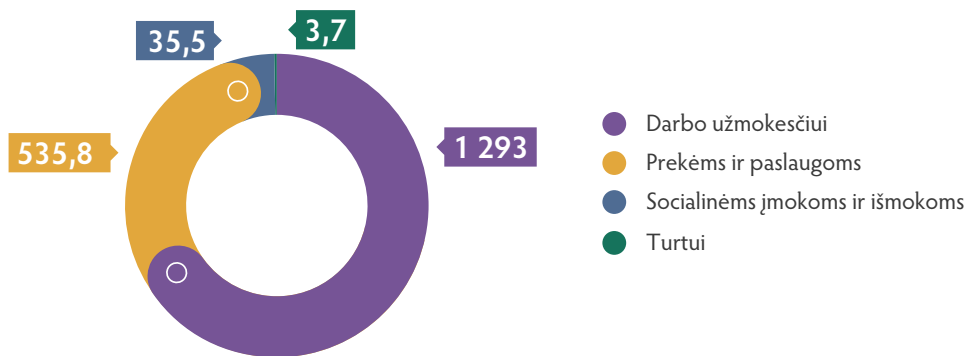
Teismų biudžetai 2022–2025 m., tūkst. eurų

Teismų mokėtinos sumos, skolos 2024 m. gruodžio 31 d. sudarė 1 868 tūkst. eurų, iš jų darbo užmokesčiui – 1 293 tūkst. eurų, prekėms ir paslaugoms – 535,8 tūkst. eurų (daugiausiai pašto paslaugoms – 223,5 tūkst. eurų ir komunalinėms paslaugoms – 190,5 tūkst. eurų). Pernai teismų mokėtinos sumos buvo 1,9 karto mažesnės ir 2023 m. gruodžio 31 d. sudarė 965,7 tūkst. eurų, iš jų darbo užmokesčiui – 443,5 tūkst. eurų, prekėms ir paslaugoms – 503,8 tūkst. eurų (daugiausiai pašto paslaugoms – 269,1 tūkst. eurų ir komunalinėms paslaugoms – 159,1 tūkst. eurų). 2024 m., lyginant su 2023 m., mokėtina suma darbo užmokesčiui išaugo 3 kartus. Tokį darbo užmokesčio skolos augimą iš esmės nulėmė ilgalaikis kito teismų personalo pareigybių finansavimo trūkumas, teismų siekis išlaikyti esamus darbuotojus bei pritraukti kvalifikuotus specialistus į teismų sistemą. 2024 m. darbo užmokesčio fondo padidėjimas iš esmės susijęs su teisėjų atlyginimų padidinimu, o papildomas finansavimas teisėjų padėjėjams, posėdžių sekretoriams ir teismo psichologams reikšmingai nepadidino jų gaunamo darbo užmokesčio. Pavyzdžiui, teisėjo padėjėjo vidutinis darbo užmokestis vis dar

nesiekia viešojo sektoriaus vidurkio (2024 m. teisėjo padėjėjo vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis sudarė 2 131,33 eurus, o viešojo sektoriaus – 2 399,67 eurus). Pažymėtina, kad 2024 m. išaugo ir teismų įsiskolinimas teismo proceso vertimams – teismų mokėtina suma padidėjo 2 kartus ir siekė 50,9 tūkst. eurų (2023 m. – 26,5 tūkst. eurų). Tokį skolos augimą lėmė 2024 m. teismų biudžete sumažintas finansavimas vertimams, išaugusios vertimų kainos bei padidėjęs užsienio piliečių skaičius šalyje.

2024 m. pabaigoje teismų skolos sudarė 1 868 tūkst. eurų

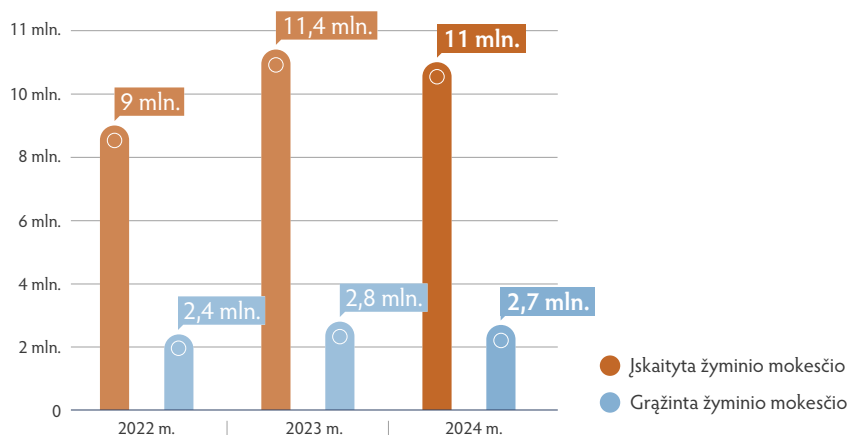
2024 m. buvo rengiamas 2025 m. biudžetas. Teismams 2025 m. valstybės biudžeto įstatymu buvo patvirtinta 119 840 tūkst. eurų valstybės biudžeto asignavimų (iš jų darbo užmokesčiui – 110 017 tūkst. eurų), t. y. 2 102 tūkst. eurų arba 1,8 % daugiau, nei teismams buvo patvirtinta 2024 m. valstybės biudžeto įstatymu. Papildomi asignavimai 2025 m. teismams skirti teisėjų padėjėjų atlyginimams padidinti – 1 000 tūkst. eurų, valstybės tarnautojų priedų už tarnybos stažą padidėjimui – 231 tūkst. eurų, taip pat 177 tūkst. eurų skirta dėl MMA didinimo ir 698 tūkst. eurų – mažiausių darbuotojų koeficientų padidinimui bei 1 tūkst. eurų – atlygiui VĮ Turto bankui sumokėti. Lyginant su 2024 m., 2025 m. teismų biudžetas sumažintas 5 tūkst. eurų dėl planuojamų pajamų įmokų pokyčio.

» Žyminio mokesčio
apskaita

Teisėjų taryba 2021 m. lapkričio 29 d. pritarė žyminio mokesčio apskaitos teismuose modeliui ir 2021 m. gruodžio 20 d. patvirtino Žyminio mokesčio apskaitos Lietuvos Respublikos teismuose taisykles. **Nuo 2022 m. sausio 1 d. teismuose pradėta vesti žyminio mokesčio apskaita.**

LITEKO pagrindu sugeneruotų ataskaitų duomenimis, 2024 m. Lietuvos teismai įskaitė daugiau nei 11 mln. eurų žyminio mokesčio (2023 m. – 11,4 mln. eurų; 2022 m. – 9 mln. eurų), 2,7 mln. eurų nutarė grąžinti jį sumokėjusiems asmenims (2023 m. – 2,8 mln. eurų; 2022 m. – 2,4 mln. eurų).

Žyminio mokesčio apskaita 2022-2024 m.

Numatoma, jog, užbaigus LITEKO modernizavimą, panaudojant ir pritaikant (sukuriant ir (ar) patobulinant) LITEKO funkcionalumus, taikomas apskaitos modelis bus tobulinamas ir plečiamas, t. y. bus sudarytos galimybės tikslesnei žyminio mokesčio apskaitai, atliepiant jai keliamus reikalavimus, taip pat, sukūrus reikalingas priemones, bus pradėta ir kitų iš teismo veiklos gaunamų pajamų (procesą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyta tvarka paskirtų baudų, baudų kaip bausmių ir kt.) apskaita.

Planuojama, kad iš teismo veiklos gaunamų pajamų registravimo bei kontrolės modelis, užtikrinantis ne tik patikimus finansinių ataskaitų duomenis, bet ir sudarantis galimybę įvertinti valstybei priteistų sumų surinkimo efektyvumą, pradės veikti 2026 m. III ketvirtyje, įgyvendinus Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“, patvirtinto 2021 m. liepos 28 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu dėl Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo, 6 komponento „Veiksmingas viešasis sektorius ir prielaidos atsitiesti po pandemijos“ reformą „Vienas langelis prievolėms valstybei sumokėti“.

Pagal šį projektą, iki 2026 m. birželio 30 d. planuojama optimizuoti iš teismo veiklos gaunamų pajamų (įskaitant ir žyminio mokesčio pajamas) administravimo procesą bei jų išieškojimą valstybės naudai, modifikuoti Mokesčių apskaitos informacinę sistemą (toliau – MAIS) bei kitų institucijų informacines sistemas, įskaitant LITEKO2, bei sukurti sąsajas, kurias realizavus LITEKO2 ir MAIS keisis struktūruotais duomenimis, būtiniais šių pajamų apskaitai.

16

»» Priedai

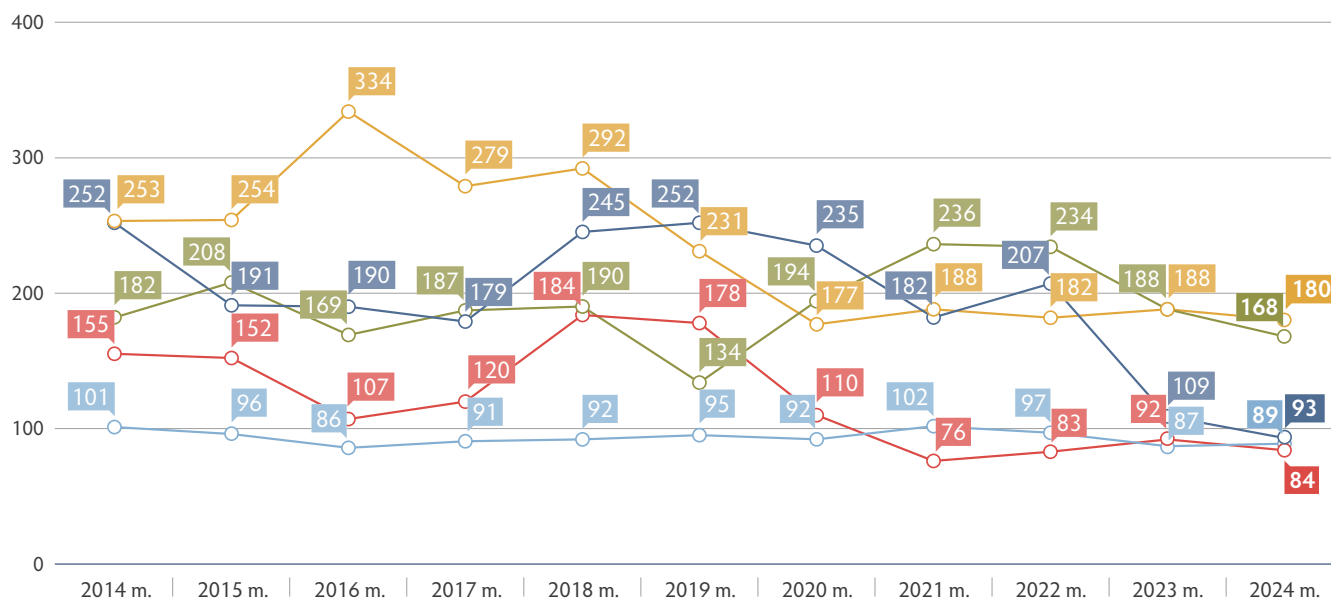

Bylų išnagrinėjimo terminų pokyčiai

2014–2024 m.

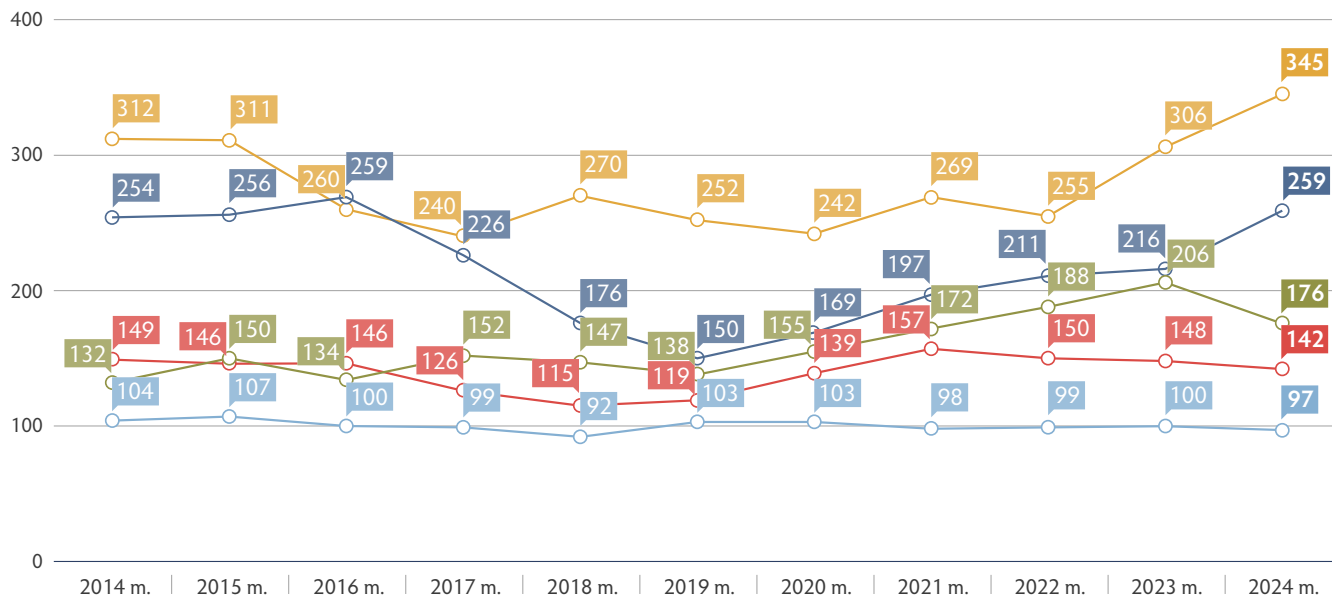
Atskiros bylų kategorijos

Civilinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

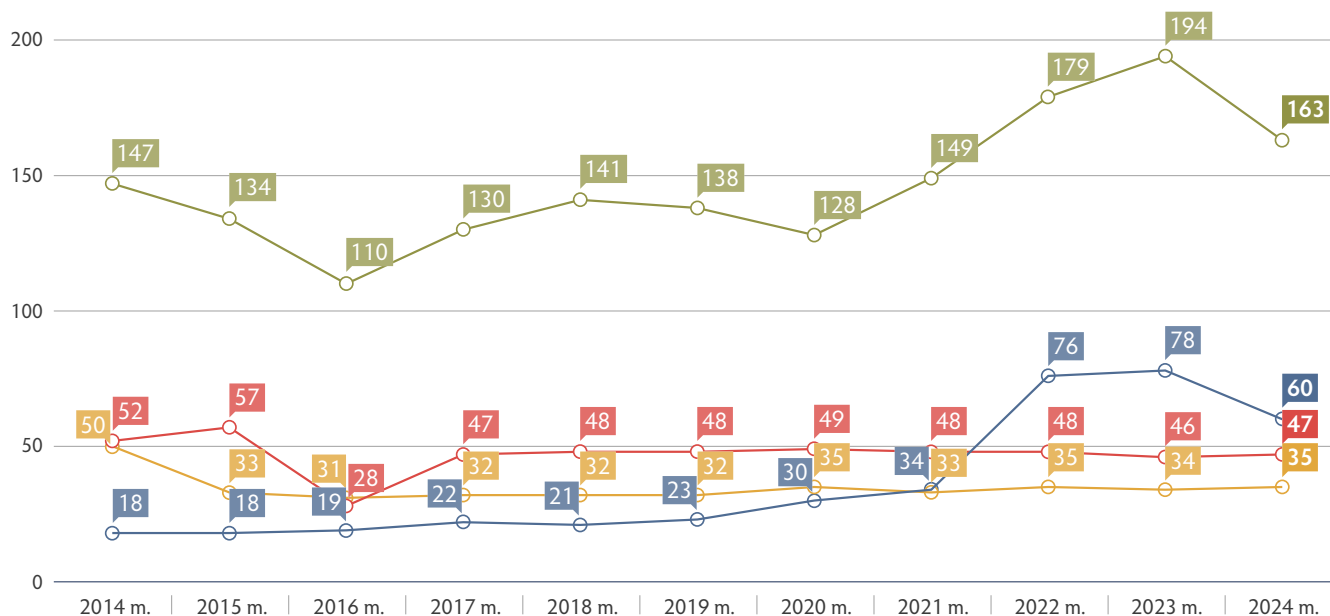
- Apylinkių teismai (ginčo teisena)
- Apygardų teismai (I instancija ginčo teisena)
- Apygardų teismai (apeliacija dėl sprendimų)
- Lietuvos apeliacinis teismas (apeliacija dėl sprendimų)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

Baudžiamųjų bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

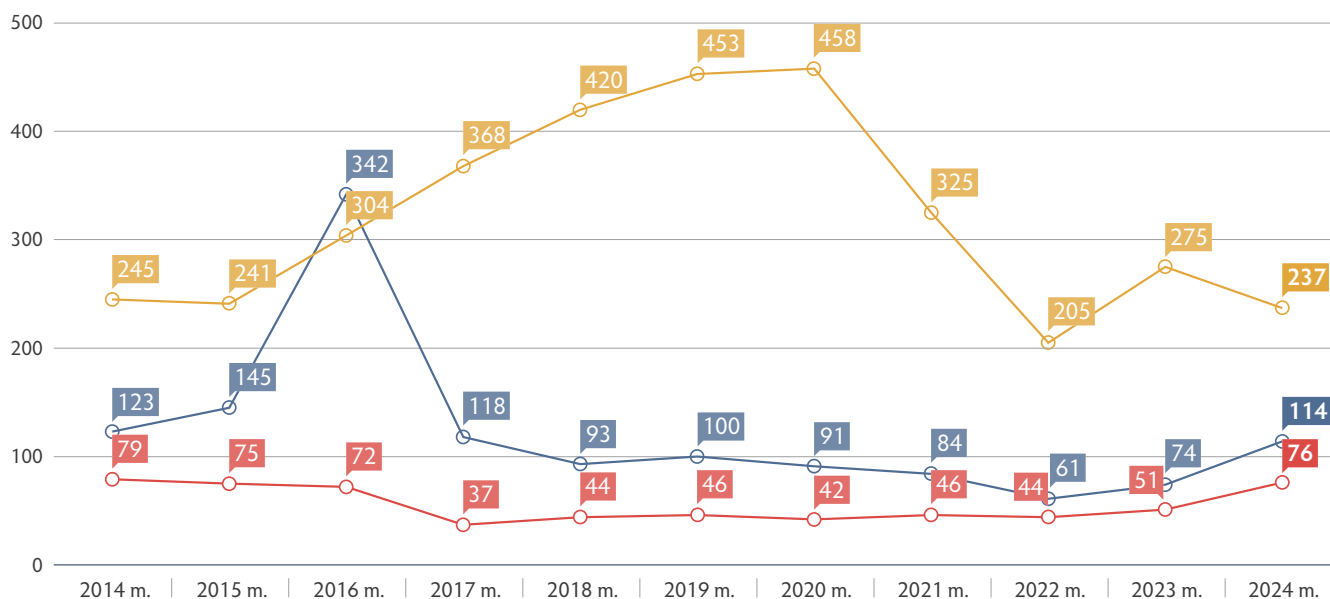
- Apylinkių teismai (bendras procesas)
- Apygardų teismai (bendras procesas)
- Apygardų teismai (apeliacija dėl nuosprendžių)
- Lietuvos apeliacinis teismas (apeliacija dėl nuosprendžių)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

Administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Apylinkių teismai
- Apylinkių teismai (pagal skundus)
- Apygardų teismai (apeliacinė instancija pagal apeliacinius skundus)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

Administracinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Apygardų administraciniai teismai (I instancija)
- Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (apeliacinė instancija pagal apeliacinius skundus)
- Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (apeliacinė instancija pagal atskiruosius skundus)

Žyminio mokesčio apskaita 2024 m

